z

2.

Sermones xxvii.

aurei venerabilis dñi Alberti magni Episcopi Ratisponensis de sacrosancto Eucharistie sacramento.

3We

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Prologus

¶ Venerabilis dñi Alberti magni Ratispoñ. epi de sacroscõ euchari stie sacramẽto Sermones exq̃sitissimi Incipiunt feliciter.

¶ Prologus seu ꝓcedẽdi modus huius libri

De sacrosãcto corporis dñi locuturi sacramẽto ꝓponimus donãte deo ꝓcedere tali mõ Primo ponimus que ꝑncipaliť circa illud stꝫ notãda. Scdo singula eoꝝ ĩ tria diuidẽdo Tertio sic diuisa q̃dãmõ subdiuidendo. Primo itaq̃ ponimus circa sacr̃a corꝑis dñi septẽ ꝑncipal'r esse notãda. Primũ est cã institutõis. scdm est forma donatõis tertiũ mirabilia diuine opatõis. q̃rtũ est q̃litas nr̃e ꝑparatõis. q̃ntũ est modus mãducatõis. sextũ effectus sue bonitatis. septimũ ꝯsideratio sacri sanguinis. Scdo dicim⁹ singula hoꝝ in tria mẽbra hoc mõ diuidenda. Primũ ꝑncipaliter circa sacr̃m hoc notandũ est. s. causa institutõis Hec est triplex. s. memoria saluatoris. sacrificiũ altaris. ⁊ cib⁹ homĩs De ceteris principal'r notãdis ꝓcedendũ est sil'i forma vt ꝑtꝫ in sequẽtib⁹. Tertio singula mẽbra sic diuisa sunt subdiuidẽda: vel aliq̃ specie ꝓcessus in hũc modũ dilatãda. Prima cã institutõis dñici corꝑis ẽ memoria saluatoris. Circa hãc tria vl' quattuor possunt inq̃ri vel considerari. aut triplex ratio vel similitudo assignari. De ceteris mẽbris sil'r ꝑt fieri vt infra experte ꝑꝫ in titulis sequẽtis opusculi Quarto de membris sic subdiuisis q̃dam aliq̃ mõ vl terius ꝓtelanť. q̃r spẽali paragꝑpho demõstranť Thema ꝟo ꝓponendũ vel generale ꝑt sumi vel spẽale. vel ꝓpriũ. Generale q̃ q̃d possit intelligi de hoc sacr̃o in cõi. Spẽale in q̃ sit aliq̃d qđ spẽalius ꝯgruat alicui mẽbro ꝑncipali vt cause institutõis vel forme donatõis vel alteri. Propriũ in q̃ sit qđ magis ꝓprie ꝯsonet ꝟbis secũdarijs. vt memorie saluatoris. sacrificio altaris. vel alicui de ceteris. De predictis itaq̃ custoditis ⁊ scꝑture sacre testimonio roboratis poterit largiẽte dño aliq̃ sermonuꝫ copia pullulare. de q̃b⁹ nũc iste: nũc ille. vl' certe ꝑs de vno: ꝑs de altero ꝓ loco ⁊ tꝑe valebit vtilis eẽ ad aĩarũ firmandã fidẽ. informandã vitã et deuotionem excitandam.

Hij sunt tituli opis

¶ De trib⁹ causis institutõis sacramẽti corꝑis xp̃i. q̃ sunt mẽoria saluatoris. sacrificiũ altarꝫ. cib⁹ hoĩs j.

¶ De ꝑma causa institutionis ꝑ se scꝫ de memoria saluatoris ⁊ de ꝑparatõe ad iudicium eius. ij.

¶ De secũda causa institutõis. s. de sacrificio altaris. Circa qđ tria notãtur. Et ꝑmo de duob⁹ iij.

¶ De tertio circa sacrificiũ notãdo scꝫ de eius excellẽtia iiij.

¶ De tertia causa institutiõis q̃ est cibus hoĩs habẽs tres rõnes. Et ꝑmo đr de ꝑma que est diuine liberalitatis magnitudo v.

¶ De duab⁹ alijs rõibus q̃bus dať corpus xp̃i in cibuꝫ q̃ sunt humane nature corruptio ⁊ ꝯditio vi.

¶ De forma donatõis qua corpus xp̃i datur velatũ. ⁊ hoc q̃ttuor ratio

nibus. ⁊ p̄mo de duab⁹ q̄ sunt indi/
gnitas prauoꝝ. ⁊ fides bonoꝝ vij.
¶ De duabus alijs rōnibus quib⁹
datur corpus velatum que sunt in/
structio morum ⁊ imbecillitas om
nium viij. et. ix.
¶ De forma donatōis qua dat̄ sub
specie panis triticei ꝓpter tria x.
¶ De tribus mirabilibus que fiūt
in ꝯsecratōe. ⁊ p̄mo de duobus que
sunt ꝙ sub specie panis est corpus
dñi. ⁊ ꝙ tota substātia panis muta
tur in corpus christi. xi.
¶ De tertio mirabili quod fit in cō
secratōe. scz ꝙ substātia panis mu/
tatur in corpus christi ita ꝙ accidē/
tia manent. ⁊ de duricia cōuerti no
lentium xij.
¶ De trib⁹ mirabilibus que ꝯside/
rant̄ in corpis christi possessiōe que
sunt ꝙ tā magna res continet̄ sub ꝑ
ua specie panis. ⁊ ꝙ vnū ⁊ idem cor
pus est in plurib⁹ locis. ⁊ tñ in se cō
iunctum manet xiij.
¶ De trib⁹ mirabilib⁹ in corpis xp̄i
ꝑceptōe q̄ sunt. ꝙ dū manducat̄ nō
minuit̄. si non manducat̄ q̄dammō
minuit̄. ⁊ dū mādūcat̄ auget̄ xiiij
¶ De qualitate nostre preparatōis
ad sacramentū ꝯsiderāda in tribus
Et p̄mo in duob⁹. s. in dignitate cor
poris xp̄i ⁊ hostia panis xv.
¶ De preparatione nostra in agno
pascali consideranda et manduca/
tione spirituali xvi.
¶ De triplici mō manducādi. ⁊ pri
mo de sacramētali tm̄ quo tria gn̄a
maloꝝ indigne cōicant Et p̄mo de
duob⁹. s. maliuol̄ ⁊ dolosis ⁊c̄ xvij
¶ De secundo modo manducandi
scz de spirituali tm̄ quo tripliciter
manducatur xviij.
¶ De tertio genere indigne cōican/
tium. scz de p̄sumptuosis xix.
¶ De tertio mō manducādi. scz de
sacramentali ⁊ spūali simul. Circa
quod tria ꝯsiderant̄. s. multitudo re
proboꝝ nō cōmunicantiū. felicitas
bonoꝝ christum digne sumentium
et ratio remanducatōis xx.
¶ De duodeci effectib⁹ siue fructi/
bus corporis domini cōtra duode/
cim nostros languores. ⁊ primo de
quattuor primis xxi.
¶ De q̄ttuor fructib⁹ secūdis xxij.
¶ De q̄ttuor fructib⁹ tertijs xxiij.
¶ De trib⁹ effectib⁹ principalib⁹. et
ꝙ quilibet valet ad tria xxiiij
¶ De effectibus corpis christi sum
ptis ex trib⁹ eius vocabulis .xxv.
¶ De effectibus sumptis ex tribus
alijs corpis xp̄i vocabulis xxvi
¶ De consideratiōe sanguinis chri
sti tribus modis. Et p̄mo de p̄ma
vt in cruce funditur ⁊ ab inestima/
bili preciositate commēdatur. Cir
ca quam quattuor notantur. ex qui
bus de duob⁹ hic dicitur que sunt
preciositatis magne probatio ⁊ tā/
ti precij dandi ratio xxvij.
¶ De duobus alijs circa preciosita
tem sanguinis christi notandū que
sunt virtutis eius magnitudo ⁊ re/
dēptorum multitudo. xxviij.
¶ De consideratiōe sanguinis chri
sti secundo modo. scilicet vt in sa/
cramēto sumitur. Circa quod tria
queruntur. ⁊ de duobus hic dicitur
que sunt: quare sacramentum alta/
ris datur sub specie duplici. ⁊ qua/
re populus non accipit sanguinem
sub specie vini xxix.
¶ De tertio qnod circa sanguinem
christi queritur quod est de vtilita/
te sanguinis digne sumpti xxx.
¶ De consideratiōe sanguinis chri
sti tertio modo. scz vt a fidelib⁹ spi
ritualiter bibitur xxxi
¶ De triplici potu sacratissimi san
guinis christi xxxij

Finiunt tituli huius opis.

Sermo Primus

De tribus causis institutionis Thema ꝓprium vel generale

Sermo primus

Venite comedite panem meū: ⁊ bibite vinū qđ miscui vobis. Prouerb. ix. His ꝟbis dñs inuitat nos ad salutare cōuiuiuz in quo p̄parauit p̄ciosum cibū ⁊ potū corpus ⁊ sanguinē suū. Causam tuā tracta cū amico tuo ⁊ secretū extraneo ne reueles Prouer. xxv. Res secreta est sacramētū altaris. quasi sacrū secretū. Cuius causa non infidelib⁹ sed fidelib⁹ est reuelāda Hoc facite in meā ꝯmemoratōem. Luce xxij. Item ps̄. In memoria eterna erit iustus Itē estote parati: qꝛ qua hora nō putatis filius hoīs veniet. Lu. xij. Vel aliud in quo memoria dñi possit notari. ¶ Primū p̄ncipaliter circa sacramētū dominici corporis notāda est cā institutōis. hec est triplex. Memoria saluatoris. sacrificium altaris. cibus hoīs. Hec tria disposuit in hoc sacramēto dei sapiētia ꝯtra tria vetera mala. s. cōtra obliuionē dei. ꝯtra debitū rapine aliene. ⁊ ꝯtra corruptōem pomi mortiferi. Primi nanq̄ parētes in hec tria mala ceciderūt serpentina fraude decepti. et ꝑ eos successores eoꝝ sunt deprauati. De p̄mo Eccl. x. Initiū supbie hoīs est apostatare a deo. qm̄ ab eo q̄ fecit illuz recessit cor eius. scz ꝑ obliuionē in occupatōe damnose negociatōis cū serpente. qđ sepe adhuc q̄busdam solz euenire. De scđo Gen. iij. Vidēs mulier lignū ꝙ bonū esset ad vescendū et pulcrū oculis aspectuq̄ delectabile. tulit de fructib⁹ eius et comedit. deditq̄ viro suo. Et sic ābo rapinā ꝯmiserunt. Huius rapine silitudinē faciūt qui in vsu creaturarū et rerū temporaliū iusticie mensurā excedūt. De tertio Gen. ij. De ligno scīe boni ⁊ mali ne comedas. in quacunq̄ die comederis ex eo morte morieris. i. in bono immortalitatis corrūperis. Ps̄. Corrupti sunt et abhominabiles fac. sc̄ in ini. sua. Sic qui pctm̄ in vsum sumūt aīas suas corrūpunt ⁊ occidūt. Igit̄ contra triplex vetus malū institutū est hoc sacramentum Mathei. xxvi. et Luce. xxij. Accipite ⁊ comedite hoc est corpus meuz quod ꝑ vobis tradetur. hoc facite in meā ꝯmemorationē. Ecce p̄ma causa institutōis huius sacramēti. scz memoria saluatoris cōtra dei obliuionē. hoc ꝑ vobis tradetur. i. vt agnus dei offeretur. ecce secūda causa scz sacrificiuz altaris contra rapinā. accipite ⁊ comedite hoc est corpus meū. ecce tertia causa scz cibus medicinalis contra corruptionem pomi mortiferi. ¶ Prima itaq̄ causa institutionis huius sacramēti est memoria saluatoris ꝯtra dei obliuionem. vt scz ꝑ hoc ammoniti totā mentē ⁊ om̄es sensus nostros quos a deo auertimus ⁊ cū prauis cogitatōibus ⁊ delectatōibus vagari ꝑmisimus a noxijs extrahentes integraliter ad dominū referamus. Hinc dicit. Hoc facite in meā ꝯmemoratōem Eusebius. Quia corpus assumptū dñs ablatur⁹ erat ab oculis ⁊ illaturus sideribus: necessariuz erat vt die cene sacramentū nobis sui corꝑis ⁊ sanguinis cōsecraret vt offeretur iugit̄ per mysterium quod offerebatur semel in precium. ⁊ perennis victima viueret in memoria ⁊ semper p̄sens esset in gratia. ¶ Ad hanc semꝑ ha

bendã scz memoriam saluatoris co
gunt nos tria argumenta sue chari
tatis. scz remissio peccatorꝫ. redem
ptio impignoratorum. ⁊ continua
tio bñficiorum. De pmo Esa. xliij.
Ego sum ipe qui deleo iniquitates
tuas ꝓter me ⁊ peccatorum tuorum
nõ recordabor. reduc me in memo
riam. De secũdo Eccli. xxix. Grati
am fideiussoris tui ne obliuiscaris
ynq̃. dedit em̃ ꝑ te animam. pro te
scz pro hereditate regni celestis q̃si
a te impignorata deo fideiussit. ⁊ se
totum in cruce ad soluendum debi
tum tuum dedit. huius gratiam ne
obliuiscaris quin eum ꝑ ea diligas
et quantũ potes omnibus ⁊ bonis
opibus debitum ei reddas Cant.
v. Aperi mihi soror mea amica me
a qr caput meum plenum est rore ⁊
cincinni mei guttis noctiũ. apimi
hi. i. suscipe me in mentẽ tuã: in me
moriã: in dilectõem. qr caput meum
scz diuinitas. plenũ est rore scz mise
ricordie ad remittẽdum pctã. ⁊ cin
cinni mei. i. hũanitas guttis noctiũ
id ẽ effusiõe sudoris lacrimarꝫ ⁊ san
guinis passionũ ad redimendã he
reditatẽ tuam ꝑ satisfactõe pctõrum
tuorꝫ impignoratã. De tertio Deu
tron. viij. Obserua ⁊ caue ne qñ ob
liuiscar dñi dei tui ⁊ negligas mã
data eius ne postq̃ comederis ⁊ sa
tiatus fueris habueris scz cunctarum
rerũ copiã eleuek cor tuũ ⁊ nõ remi
niscaris dñi dei tui. Glosa Eccli.
xvij. Sicut nullũ momentũ est quo
nõ vtitur bõ dei bonitate ita sp de
bet in memoria ꝑsens esse ¶ Secũ
da causa institutõis huius sacramẽ
ti est sacrificium altaris ꝓtra quoti
dianam quandã delictorꝫ nostrorũ
rapinã. vt sicut corpus dñi semel ob
latum est in cruce ꝑ debito originali
sic offerak iugiter pro nostris quoti
dianis delictis in altari ⁊ habeat in
hoc ecclesia munus ad placandum
sibi deum sup omnia legis sacramẽ
ta vel sacrificia ꝑciosum ⁊ acceptũ.
Hal. iij. Placebit dño sacrificium
iuda ⁊ hierusalẽ quasi regis ⁊ mili
tie. id est christi ⁊ eccl'ie. Item Ale
xãder papa. Nihil in sacrificijs ma
ius esse ꝑt q̃ corpus ⁊ sanguis chri
sti. nec vlla oblatio hac potior est. ⁊
omnes ꝑcellit que pura deo cõscietia
offerenda est ⁊ pura mẽte sumenda
et sicut potior est ceteris ita potius
extolli ⁊ venerari debet Ad hoc sa
crificium approbandũ notanda est
triplex ratio mutãdi vetus sacrifici
um. Prima est autoris nostri sacri
ficij potẽtia. secũda est debitorꝫ no
strorũ exigentia. tertia sacrificij illi
us insufficientia. ¶ Prima rõ mu
tandi legis sacrificia est autoris no
stri sacrificij. id est christi potẽtia q̃
nõ solum ex eo q̃ est dominus ⁊ rex
vniuerse terre. sed ex summi sacerdo
tij ad eum translatione potuit ⁊ de
buit suum in melius sacrificium cõ
mutare. sicut rex potest ĩ regno suo
dũ vult nũmisma minus bonum in
nouare. Ps. Iurauit dñs ⁊ non pe
nitebit eũ tu es sacerdos in eternum
fm ordinẽ melchisedech Non dicit
fm ordinẽ aaron. vel fm ritũ leuita
rũ qui obtulerũt carnes hyrcorum ⁊
taurorꝫ. sz fm ordinem melchisedech
qui obtulerũt panẽ ⁊ vinum. Heb.
vij. Quid fuit necãrium fm ordinẽ
melchisedech aliũ exurgere sacerdo
tem ⁊ non fm ordinem aaron dici.
Respõdeo. translato em̃ sacerdotio
necesse est vt legis trãslatio fiat. ma
nifestũ est ãt q̃ ex tribu iuda ortus
est dñs de qua fm legem non erant
sacerdotes ¶ Secũda ratio mutandi
legis sacrificia est debitorũ nostro
rum exigentia. Tam magnũ quippe
fuit debitũ primorum parentũ ex ra
pine magnitudine. ex raptoris ĩgra

titudine.ex lesi scilz creatoris maie
state qnō solum legis sacrificia.sed
totus mūdus cū omī creatura non
suffecit pro satisfactiōe. Hebreo.x.
Christus ingrediens mundū dicit
Hostiam z oblatōem noluisti. cor
pus aūt aptasti mihi. Glosa.ingre/
diens mundū.i.homo factus dicit
hostiā de aīalibus z oblatiōem de
alijs reb⁹ noluisti.i.nō placuerūt ti
bi.corpus aūt quod pre oībus sacri
ficijs est.qz sine pctō aptasti mihi.i.
aptum z idoneū dedisti vniēdo mi
hi quod pro oīm redemptōe valeat
offerri. Ps. Persecuti sunt me ini/
mici mei iniuste. que nō rapui tunc
exoluebam.dū scz.p debitis omnū
sufficiens sacrificiū in cruce offere/
bam. ¶ Tertia ratio mutādi legis
sacrificia est eorūdem insufficiētia.
Et hoc probat a trib⁹. quia scz deo
nō placuerūt.quia peccata nō abstu
lerūt z quia gratiā nō contulerunt
De primo Hiere.vi. Holocausta
vestra nō sunt accepta. victime vre
nō placuerūt mihi. Ozee.vi. Mat
th.ix Misericordiā volo z nō sacri
ficiū. De secūdo Ps. Holocaustū
et pro pctō non postulasti. Rho.iij.
Et ogibus legis nō iustificabitur
omis caro coram deo. Heb.x. Im
possibile est sanguine hyrcorū z tau
rorum auferri peccata. De tertio.
Ezech.xx. Dedi eis precepta nō bo
na z iudicia in qbus nō viuent. pre
cepta nō bona.i.minus bona.quan
tū scilz ad sacrificia z cerimonialia
in qbus nō viuent.quia vitā gratie
nō conferebant. Hebre.xij. Repro/
batio qdem fit p̄cedentis mandati
ꝓpter infirmitatē eius z inutilitatez
quasi ꝓpter eius sterilitatē. quia nō
cōferebat gratiam. ¶ Tertia cau
sa institutōis huius sacramēti est ci
bus hominis. cibus inquam medi
cinalis contra pomi mortiferi cor/
ruptionem.que causa prava infusa
est p p̄mos parētes humano generi
vt esset incurabilis: nisi subueniret
medicina optima quam posset face
re prudentia dei. Eccli.xxxviij. Al/
tissimus de terra creauit medicinā
id est de carne ꝑginis. z vir prudēs
non abhorrebit eam. Ambro. Cor
pus christi medicina spiritualis est
que cum reuerentia degustata sibi
deuotos purificat. ¶ Ad cognoscē
dum necessitatis medicine corporis
christi rationem sciēdum q serpēs
malignus infudit homini per vene
num cibi vetiti triplicem corruptio
nem.in animas scilicet tenebras ig
norantie. in carnem morbum pra/
ue concupiscentie. z mortem vtrobi
q. Contra hoc est institutuz corpo
ris christi medicamentuz tenebras
ignorantie illustrans:morbum con
cupiscentie sanans.et mortem no/
stram mortificās. Propter hec tria
potest cōparari triplici dulci cibo z
medicinali.scz melli propter primū
ficui propter secundum. z fructui vi
te propter tertium. De primo Pro
uerb.xxiiij. Comede fili mel quoni
am bonū est.mel corpus christi dul
ce signat. hoc bonum est quia tene/
bras mentis nostre illuminat. p̄mi
Regum.xiiij. Vidisti quia illumi/
nati sunt ocli mei eo q gustauerim
paululum de melle. Esaie.vij. But
irum z mel manducabit omnis q
relictus fuerit. vt scilicz sciat repro
bare malum z eligere bonum. Ps.
Dominus illuminatio mea et sa/
lus mea quem timebo Item accedi
te ad eum z illuminamini. De secū
do Hieremie.xxiiij. Video ficus fi
cus bonos bonos valde. ficus bis
dicte dulce corpus iesu christi dei z
hominis significant. hee bis bone
sunt valde.quia mentem z carnem
a morbo prave concupiscentie sa/

nant.iiij. Regū.xx. Esaias iussit af
ferri massam ficoꝝ: quā cum posuis
set sup vlcus regis curatus est. Vl
cus regis ꝯcupiscētia est carnalis.
massa ficoꝝ corpus christi cōtinens
dulcedinē multoꝝ bonoꝝ ad medi
cinā maloꝝ desideriorꝝ. De tertio
Luce.i. Bn̄dictus fructus ventris
tui: corpus scilz christi quod est fru
ctus vite valēs ad destructōez mor
tis gehenne ⁊ acq̄sitionē vite eterne
Prouer.iij. Lignū vite est his q̄ ap
petūt eam scz sapientiā dei incarna
tā. Hinc d̄t Osee.xviij. Ero mors
tua o mors Johis.vi. Ego sum pa
nis viuus q̄ de celo descēdi. si quis
manducauerit ex hoc pane viuet in
eternū. et panis quē ego dabo caro
mea est ꝓ mundi vita. qui mādu cat
carnē meam et bibit meū sanguinē
in me manet ⁊ ego in eo. ⁊ q̄ mādu
cat me viuet ꝓpter me. Hylari⁹. Ac
cepta carne dn̄i et hausto sanguine
id efficitur vt nos in ip̄o ⁊ ip̄e in no
bis sit. Hec est ergo causa vite no
stre. q̄ in nobis carnalibus ꝑ carnē
christū qui vera vita est manentem
habemus. victuri per eum ea condi
tione qua viuit ip̄e per patrem qui
in eo est. Amen.

De p̄ma causa institu tiōis per se Thema ꝓp̄ium de memoria domini

Sermo secundus

Venite comedite panē me
um ⁊ bibite vinū qd̄ mis
cui vobis ⁊c̄. Prouerb.ix
His verbis dn̄s nos in
uitat ad salutare ꝯuiuiū in quo pre
parauit preciosum cibū ⁊ potū: cor
pus ⁊ sanguinē suū. Causam tuam
tracta vt in p̄mo sermōe. ¶ Prima
causa institutōis sacramenti domi
nici corꝑis est memoria saluatoris.
vt sicut ꝑ amorem iniquitatis a do
mino recessimus. sic per memoriale
pietatis redeam⁹. ¶ Circa memo
riam saluatoris tria p̄nt inquiri. scz
q̄d mali sequat̄ si fuerit relicta. de
q̄bus sit habenda. ad q̄d valeat ha
bita. Primo querit̄ quid mali seq̄
tur si memoria domini fuerit relic
ta Et dicendū q̄ triplex. scz amissio
diuine gr̄e. subiectio potestati dia
bolice. mag̃ deformitas culpe. De
primo Deutron̄.xxxij. Deum qui te
genuit dereliquisti et oblitus es d.
c.tui. Et ait. Abscōdam faciē meā
ab eis. id est subtraham gratiā. vbi
aūt fons perit riuus arescit. Esaie.
xvij. Eris deserta q̄a oblita es dei
saluatoris tui. Eccl̄.xx. Gratie fatu
orū effundent̄. De scd̄o.i. Regū.xij
Obliti st̄ dn̄i dei sui ⁊ tradidit eos
in manu sysare.i. in potestate diabo
li. Thobie.vi. Qui cōiugia ita sus
cipiunt vt deum a se ⁊ a sua mente
excludant in hos hz potestatem de
moniū De tertio Ro.p̄. Sicut nō
ꝓbauer̄t.i. noluerūt deū h̄re in noti
cia tradidit illos in reprobū sensuz
vt faciant ea q̄ non ꝯueniunt. ⁊ heu
hoc sepe fit vsq̄z ad mortez.ps̄. Nō
est deus in ꝯspectu eius inq̄nate st̄
vie illius in omni tp̄e. Johel̄.p̄. Cō
putruerūt iumēta in stercore suo. id
est in luxuria ⁊ in alijs vicijs finiūt.
¶ Scd̄o queritur de q̄bus memo
ria dn̄i sit habenda. ⁊ dicendum de
tribus. de p̄terito. de p̄senti. ⁊ de fu
turo. De p̄terito vt nostri redēpto
ris qui ꝑ nimiam charitatē a morte
mala morte sua nos liberauit De p̄
senti vt oīm inspectoris qui ꝑ occul
tā p̄ntiam om̄ia nostra semꝑ cernit
De futuro vt iusti iudicis qui ꝑ oī
potentiā suā om̄e prauū incorrectū
districte iudicabit. De p̄mo Thre
noꝝ.iij. Recordare pauꝑtatis mee

et trãsgressionis.id est maxime hu/
miliatois:absinthij ⁊ fellis.i.ama/
re passionis Ezech.ix. Signa thau
sup frontes virorꝫ gementiũ ⁊ dole
tium sup cunctis abhominatiõib⁹
que fiunt in ciuitate hac Thau figu
ram crucis. id est passionis domi/
ni que sp est bonis in mente ferẽda
De scdo.ps. Scitote quoniã dñs
ipe est deus.quasi memẽtote qꝫ do/
minus est deus.omnia implens.vn/
dicꝫ psens.omnia videns.. Hinc ait
Preuidebam dominũ in conspectu
meo sp. Eccl.xxxix. Opera omnis
carnis coram dño ⁊ non est quicqꝫ
absconditũ ab oculis eius Canti.j.
En ipse stat post parietẽ nostrũ.id
est indutus parietẽ carnis nostre,p
spiciens per cancellos.quia licet in
tus degens occultus a nobis vide
ri nõ possit.tamẽ omnia nostra respi
cit. De tertio Esa.xxx. Ecce nomẽ
domini venit de longinquo ardẽs
furor eius ⁊ grauis ad portandum
ecce venit.id est attendite quia cito
veniet ad districtũ iudiciuz. Mar.
xiij. Vigilate quia nescitis qua ho/
ra dñs vester venturus sit Apocal.
xx. Vidi thronũ magnũ candidũ ⁊
sedẽtem sup eum.i.semp ante ocu/
los mentis habui dñm vt cito veni
entẽ ad districtũ iudiciũ a cuius cõ
spectu fuit terra ⁊ celum ⁊c. et vidi
mortuos.i.pctores pusillos ⁊ mag
nos stantes in ꝓspectu throni. ⁊ li/
bri aperti sunt ⁊ iudicati sunt mor/
tui ex his que scripta erãt in libris
fm opa eorꝫ.ideo siue comedã siue
bibã.siue aliqd ⁊c.de oibus tribus
sil. Ps. Memoriã fecit mirabiliũ
suorũ misericors et miserator dñs.
escam dedit timẽtib⁹ se. Dñs dedit
nobis escã.s.seipm ad memoriã mi
rabiliũ.pteritorꝫ q nos redemit. p
sentiũ q omnia nostra respicit.futu/
rorũ q districte tandem iudicabit.

¶ Tertio querit.ad qd valeat ha/
bita memoria saluatoris. Et dicen
dũ ad tria. Prime eim rei memoria
scz dñice passiois valet ad cor nrm
amore christi inflãmandũ Secũde
rei.s.eius ꝓtinue inspectois valz ad
nos a pctõ custodiendũ. Tertie rei
memoria.s.districti iudicis valz ad
excitandũ nos vt ꝑparemur ꝓtra fu
turũ iudiciũ Primũ facit nos bonũ
diligere.scõm malũ odire. tertium
periculũ imminẽs ꝑcauere. De pri
mo Lu.xij. Ignẽ veni mittere in ter
ram ⁊c.i.cãm amoris misit dñs in
mundũ bñficio passiois q̃ si pie re/
cogitata fuerit amore magno cor ac
cendit. Ps Cõcaluit cor meũ intra
me ⁊c. Bern. Sup omnia te reddit
amabilẽ mihi iesu bone calix quem
bibisti opus redemptois nre. Idez
Quãto ꝑ me dñs factus est vilior
tanto mihi factus est charior. De
scdo. Prouer. viij. Timor dñi odit
malũ.timor inquã quo mens sp de
um pñtem ⁊ oia videntẽ attendit a
pctõ custodit. Hinc etiaz or Eccli.
xxxiij. Omis hõ dicẽs qs me videt
tenebre circũdant me. nõ intelligit
qm oia videt oculus dñi ⁊ expellit
a se timorẽ dei. Ezech.xviij. Certe
vidisti fili hois que seniores dom⁹
israel faciũt in tenebris. dicunt eim
nõ videt nos dñs. Glosa. Si dñm
pñtem ⁊ oia videntẽ ⁊ vindicãtem
sp cogitarem⁹ aut vix aut nũqꝫ pec
caremus. Boeti⁹. Magna nobis
indicta est necessitas bñ viuẽdi cum
agamus oia añ oculos iudicis cũc
ta cernẽtis. De fcio. Exo.xix. Va
de ad ꝑplm sanctifica illos hodie et
cras ⁊ sint parati in die tertiuz. die
eim tertio descendet dñs coram oi ple
be.quasi dicerz. Memẽtote qꝫ dñs
terribilit descẽdet ad districtũ iudi
ciũ.⁊ ideo estote parati in die tertiũ
Primus dies est nre natiuitatis.ie

cūdus nostre ꝯuersatōis. tertius di es mortis vl' aduētus districti iudi cis. Lu. xij. Estote parati qꝛ q̄ hora nō putatis filius hoīs veniet. ¶ In p̄paratōe contra iudiciū dñi debēt tria notari. scꝫ modus. ꝓuidētia. lu crū. Modus p̄paratōis est pm̄am de peccatis agere. Prouidētia p̄pa ratoꝝ penā euadere. Lucrū: tādem p̄paratis vitā eternā possidere De p̄mo Eccl'i. xviij. Ante iudiciū para iusticiā tibi. s. penitentiam agendo Math. iij. Pm̄am agite appropinq̄ bit em̄ regnū celoꝝ. i. regni celestis iustū iudiciū Johel'. ij. Magnus di es dñi ⁊ terribilis valde. q̄s sustine bit eū. nūc ergo dicit dñs ꝯuertimi ni ad me in toto corde vestro. q̄si di ceret p̄parate vos ad diem dñi pe/ nitentiā agēdo. De scdo Apocal'. xviij. Exite de illa ꝓpl's meus ⁊ ne ꝑ ticipes sitis delictoꝝ eius ⁊ de pla/ gis eius nō accipietis. Exite de ba bilone ⁊c. i. preꝑate vos ad iudiciū pm̄am agendo ⁊ pctā mūdi nō faci endo. ⁊ ꝑ talem ꝓuidentiā euadetꝫ eius penā Lu. xij. Si sciret paterfa milias qua hora fur veniret vigila ret vtiq̄ ⁊ nō sineret ꝑfodi domum suā. Glosa. Nesciēte patrefamilias domū fur ꝑfodit. qꝛ duꝫ a sui custo dia spūs dormit iprouisa mors car nis habitaculū irrūpit ⁊ animā ad supplicia trahit. furi aūt resisteret si vigilaret. qꝛ aduentū iudicis occul/ te venientē precauēs iudici peniten do occurreret. ⁊ sic vtiq̄ dormienti um. i. nō preꝑatorū penaꝫ euaderet. De tertio Math. xxv. Cū fatue ꝟ gines irent emere venit spōsus ⁊c. cuꝫ fatue aīe nō parate irent emere ad forū diaboli cū eua vel cū dina. vbi ꝓ modica re dāt multa bona: q̄ p̄parate erāt intrauer̄t cū sponso ad nuptias Ecce triplex lucruꝫ preꝑa tiōis ad iudiciū. s. possessio celestis regni. societas amabilis spōsi. deli/ cie totius boni Primū notat̄ ibi. in trauerūt. scdm ibi: cū eo. tertiuꝫ ibi: ad nuptias. De p̄mo. Math. xxv. Venite bn̄dicti possidete paratuꝫ vobis regnū a ꝯstitutōe mūdi De scdo. j. Thessal'. iiij. Semꝑ cū dño erimus sine q̄ nulli bn̄ et cuꝫ q̄ nulli male esse poterit. Joh. xvij. Pat' q̄s dedisti mihi volo vt vbi ego sum ⁊ illi sint mecū. ⁊ videāt claritatē me aꝫ quā dedisti mihi. De t'cio Esa. lxvi. Gaudete cū ea gaudio vniuer si q̄ lugetis cū ea. i. cuꝫ bonoꝝ oīm pacifica ⁊ iocūda societate vt reple amini ab vberibus consolatōis ei⁹ et delicijs affluatis ab omnimoda gloria eius. Amen.

De secūda causa insti tutionis. scꝫ de sacrificio altaris Thema ꝓprium Sermo tertius

Venite comedite panē me um. Cām tuā ⁊c. vt in p̄/ mo s̄mone. Placebit dño sacrificiū iuda ⁊ hierl'm q̄ si regis ⁊ militie. i. xp̄i ⁊ eccl'ie Ma lach. iij. ¶ Scda causa institutiōis sacramēti dñici corꝑis est sacrificiū altaris. vt haberet eccl'ia ad cultuꝫ diuinuꝫ munus offerre deo sup oīa sacrificia p̄ciosuꝫ ⁊ acceptū. Circa sacrificiū altaris tria pn̄t notari. s. forma offerēdi. q̄stio de sacrificio le gali. ⁊ excellētia nostri sacrificij. De duob⁹ p̄mis p̄t hic dici. ⁊ de tertio ī sequēti. Primo est notanda forma sacrificij. ⁊ hec est triplex. Prima in oblationū veterū p̄figuratiōe. scda in humane forme veritate. tertia in panis ⁊ vini specie. Prima est syna goge ꝯmodata sub lege. Scda cha ritatis diuine oblata in cruce. Ter

tia fidelis aīe ꝯsecrata in mensa ec/
clesie. Prima data est in signū. scđa
in preciū. tertia in solaciū De ꝑma
Leui. iiij. Si oīs turba isrl' ꝑ igno/
rantiā peccauerit offerat ꝓ peccato
suo vitulū. i. xp̄m dicit glosa. hoc āt
nō erat in ꝑsona sed in figura. Sil'r
Exo. xij. Agnus immaculat⁹ quem
occidebant in pasca ⁊ cuius carnes
edebāt figura xp̄i erat. vt đt Greg⁊.
De scđa forma Esa. liij. Sic⁊ ouis
ad occisionē ductus vulneratus est
ꝓpter iniq̄tates nr̄as oblatus est q̄
ipe voluit. hoc vere ꝑm formā hūa/
nam in cruce. Heb. x. Sanctificati
sumus ꝑ oblatiōem corꝑis iesu xp̄i
semel. s. in cruce. De tertia. ps̄. Tu
es sacerdos ꝑm ordinē melchidech
Gen̄. xiiij. Obtulit panē ⁊ vinū. sic
xp̄s dat corpus ⁊ sanguinē suū in sa
crificio eccie sub panis ⁊ vini specie
Math. xxvi. Accepit iesus panē et
bn̄dixit ⁊ ait: Hoc est corpus meū.
⁊ accipiēs calicē. i. vas cū vino grās
egit dicēs. hic est sanguis meus.

¶ Scđo notāda est q̄stio de sacrifi
cio legali. in qua tria fiunt. Primo
ꝯtra insufficientiā q̄ imponit̄ sacifi
cijs legalib⁊ opponit̄. scđo ꝯtrarie/
tas soluit̄. tertio causa sacrificij illi
us assignat̄. Primo ꝯtra insufficiē
tiā q̄ imponit̄ legalib⁊ sacrificijs. s.
q̄ deo nō placuerūt et q̄ pctā nō ab
stulerūt vt ꝓbatum est sup̄ in ꝑmo
sermone ꝑm illud Hiere. Holocau
sta vr̄a nō sunt accepta. victime vr̄e
nō placuerūt mihi. ⁊ ꝯ̄ria sil'ia Sic
opponitur. Leui. iiij. Si peccauerit
aīa de ꝓpl'o terre offerat capraz īma
culatā ⁊ adolebit eaz sacerdos sup̄
altare in odorē suauitatis dn̄o. ⁊ di
mittet̄ ei. Ergo videt̄ q̄ vetus sacri
ficiū placuit deo ⁊ q̄ ꝓpter hoc pctā
dimisit. Heb. ix. Om̄ia pene in san
guine mundant̄ ꝑm legē. i. ꝑ sangui
nē aīalium sacrificatoꝝ remittūtur
pctā delinquentiū. ergo vt ꝑus illa
sacrificia deo placuerunt ⁊ pctā di
miserūt. Scđo hoꝝ cōtrarietas sic
pōt resolui. In sacrificando tria sp̄
fuerūt. scz ip̄m sacrificiū. ꝑsone offe
rentiū. remissio pctōrum. Sz in sin
gulis istoꝝ duo attendebant̄. in sa/
crificio caro vel sanguis aīalis offe
rebat̄. ⁊ preterea aliud multo meli
us. s. res spūalis que ibi figurabat̄.
vt in agno vel vitulo christus salua
tor noster. in capra penitētia. in bo/
ue vita robusta ⁊ actiua. in aue sub
limis ⁊ ꝯtēplatiua. ⁊ sic de ceteris.
Itē ꝑsone offerentiū due fuer̄t spēs
q̄ alie digne: alie indigne. Indigni
erāt q̄ illa sacrificia carnal'r tm̄ attē
debāt. Digni ꝟo q̄ ea spūalit̄ inten
debāt ⁊ intelligebāt. ⁊ in eis xp̄m ꝑ
figuratū vl' explicite vel īplicite cre
debāt ⁊ ꝑm spūalez illoꝝ inteilectū
vitā suā regebāt Itē ibi erat remis/
sio pctōꝝ. ⁊ hoc q̄ntū ad duo. s. quā
tū ad penā. i. q̄ntū ad q̄ndā legis ir
regularitatē. vel q̄ntū ad culpā. i. cō
sciētie maculā. Hijs visis facile sol
uunt̄ q̄ de sacrificijs in scripturis sa
cris ꝯ̄ria dici vident̄. Solutio. reue
ra em̄ illa sacrificia ꝑm se. s. opa ope
rata. i. carnes ⁊ sanguis hyrcoꝝ nō
placebāt deo. nec propterea remisit
pctā q̄ntū ad culpā. i. ꝯscie maculā
ꝫ tn̄ apud hoīes remissa reputabāt̄
q̄ntū ad quādā legis penā. Un̄ cuz
in vno loco apl's dicit. Impossibi/
le est sanguine hyrcoꝝ auferri pctā.
Et in alio. Om̄ia pene in sanguine
mundant̄ ꝑm legē. Primū intelligē
dum est quātum ad aīe culpā. Se/
cundū quantum ad carnis penam.
Un̄ Hebre. ix. Sanguis hyrcoruz
et tauroꝝ ⁊ cinis vituli aspsus inq̄
natos sanctificat ad emundatōem
carnis. Glosa. sanctificat id ē a pec/
cato mūdat. i. a pena legis ad emū
datiōem valens nō aīe sed carnis,

Verũtamen istoꝝ sacrificia nõ ꝑm se vt dictũ est. sed ꝓpter fidẽ saluatoris quẽ in illis venturũ ⁊ ꝓ redemptiõe mundi passurũ credebant deo placebãt. ⁊ eis remissionẽ pctõrum et q̃ntũ ad penã supradictã legis ⁊ q̃ntuꝫ ad culpã aĩe tribuebãt. Gal. ij. Ex opibus legis nõ iustificabit hõ nisi ꝑ fidẽ iesu christi Heb. xi. Fide plurimã hostiã abel q̃ꝫ cayn obtulit deo: plurimã. i. acceptabiliorẽ et plus sibi valẽtem. Intellexit em̃ et credidit in agno quẽ deo obtulit hostiã meliorẽ. i. saluatorẽ qđ nõ cayn ⁊ ceteri indigni. Gen. iiij. Respexit dñs ad abel ⁊c. ¶ Tertio causa institutõis legaliũ sacrificiorũ assignanda. cũ em̃ a deo instituta sint q̃ sine cã nihil facit. ⁊ tñ vt supra ꝓbatũ est in ꝑmo sermone mutãda erãt queri p̃t causa institutõis eoꝝ. Ad hoc breuiter dicendũ. ꝙ licet ꝑ se nõ valuerũt ad remissionem culpe. tñ multũ vtilia fuerũt ad doctrinã sapiẽtie: data sunt q̃ꝑpe seruis ad tp̃s tanq̃ꝫ signa rerũ meliorũ. ⁊ q̃si ꝑuulis tanq̃ꝫ caracteres libroꝝ in quorũ ꝓprietatib⁹ ⁊ modulis offerendi ꝓficerent in disciplina vere fidei. vt adepta vera scĩa ꝓfiterent elemẽta et collata veritate cessarent vmbre et signa. Deutro. xi. Ponite verba mea in cordib⁹ vestris ⁊ suspendite ea ꝓ signo in manib⁹ ⁊ scribite ea in postibus ⁊ ianuis. scꝫ sacrificia. vt oues boues ⁊ hmõi. q̃si litteras peruuloꝝ in q̃bus multa bona sunt discenda. Et sunt p̃cipue tria. s. fides saluatoris. forma de morib⁹. spes đ celestib⁹. Primũ poterãt discere in sacrificijs ouium. scđm in sacrificijs tauroꝝ. tertiũ in sacrificijs aĩalium extra castra ꝯbustoꝝ De ꝑmo Esa. liij. Sicut ouis ad occisionẽ ducet et liuore eius sanati sumus. Cũ ergo ouis offerebat poterãt de vera fide tria discere. s. saluatoris innocentiã. in passione eius mãsuetudinẽ. humani generis ꝑ mortẽ xp̃i redemptiõem. De scđo Dañ. iij. In spũ humilitatis ⁊ in aĩo ꝯtrito suscipiamur. sicut in holocausto arietũ ⁊ tauroꝝ. Cũ ergo cornuta aĩalia in holocaustuꝫ. i. ꝑ ardorẽ ignis in cinerẽ redigẽda offerebant: poterant de bonis moribus tria discere scꝫ vt demorib⁹ et vicijs ꝟtute resisterent. dei ⁊ ꝓximi amore arderẽt. cordis et corꝑis humilitatẽ in oib⁹ conseruarent. De tertio Leui. iiij. Heb. xiij. Quoꝝ aĩaliuꝫ infert sanguis ꝓ pctõ in sanctascõꝝ ꝑ pontificeꝫ. hoꝝ corꝑa cremant extra castra sanguis aĩaliũ significat aĩas iustorũ. Cũ hec fiebant poterãt tria discere de spe celestis glorie obtinende q̃ sunt penitentia, viuentiũ. saluatoris officiũ. beatoꝝ suffragium Primũ discimus in eo ꝙ corꝑa illa extra castra cremabant. q̃a ibi corꝑa cremari est fideles extra delicias et voluptates seculi penitẽtiam agere Scđm discimus in eo ꝙ sanguis illoꝝ ꝑ pontificẽ inferebat in sancta sanctoꝝ. qꝛ hoc est iustoꝝ post hanc vitã bñficio christi assumi in celuꝫ Tertiuꝫ discimus in eo ꝙ sanguis ꝑ pontificẽ in sancta delatus valuit ad redemptiõem pctõꝝ hoĩm viuoꝝ. quia hoc est aĩas beatorũ iam ꝑ christũ in celo subleuatas intercedere ꝓ peccatis exulũ adhuc in mũdo relictoꝝ. De ꝑmo. ij. Thimo. ij Fidelis sermo. nam si cõmortui sumus. scꝫ agendo pm̃am ⁊ conueniemus recipiẽdo vitã eternã si sustinebimus ⁊ cõregnabimus. Rho. viij. Nõ sunt cõdigne passiones huius tp̃is ad futurã gloriã que reuelabit in nobis Ecce ꝙ pm̃am agere: mala in hoc mundo sustinere valet ad spem obtinendam celestis glorie.

De scdo Joh.xiiij. Iterũ veniaz et accipiã vos ad meipm. Ecce q̃ diuine pietatis officiũ valet ad spem celestiũ. Cant.v. dicũt beati. Quo abijt dilectus tuꝰ o pulcerrima mulierũ. Rñdens beata ꝟgo.vi. Dilectus meus descendit in ortũ suũ ad aureolã aromatũ vt pascat̃ in ortis et lilia colligat.i.castas aĩas de mũdo assumat ⁊ ad celestia perducat. De tertio Osee.ij. Ego exaudiam celos ⁊ illi exaudiẽt terrã.i.sanctoꝝ p̃cibus q̃ sunt in celis saluãtur habitãtes in terris. Ecce q̃ orões beatoꝝ valent ad spem celestiũ. Apoc. viij. Ascẽdit fumꝰ incensoꝝ de orõibus sanctoꝝ de manu angeli coraz deo. quia scz sancti offerũt orões ꝓ nobis xp̃o. ⁊ xp̃s patri suo vt pctõrum remissionẽ recipiamꝰ ⁊ ad eoꝝ beatã ꝑueniamus societatẽ. Amen

De tertio circa sacrificiũ notãdo: scz de sacrificij nr̃i excellẽtia Thema ꝓprium Sermo iiij.

Venite comedite panẽ meum. ⁊ causam tuã ⁊c̃. vt in p̃mo sermone. Dicto iaz supra de duobꝫ circa altaris sacrificiuz notãdis. hic de tertio est dicẽdũ. ¶ Tertio ergo notãda est nr̃i sacrificij. s. corꝑis xp̃i excellẽtia qua p̃cellit om̃ia legis sacrificia triplici rõne. scz honestatis. dignitatis ⁊ virtutis. Rõe honestatis q̃ ad seculuz. dignitatis quo ad deũ. ꝟtutis q̃ ad sue bonitatis effectũ. Primo excellit sacrificiũ nr̃m cetera rõne honestatis. quod ꝓbat̃ a tribꝫ. ab exteriori specie. a ꝟginali origine. a spũali dulcedine Primo ꝓbat̃ honestas hmõi ab exteriori spẽ. qꝛ sub nulla alia qualitate cibi tibi possz tam mũde tam pulcre tam honeste ministrari sicut sub specie panis et vini. nõ em̃ sequunt̃ hec incõuenientia multa q̃ sequebãtur illa cruenta legis sacrificia. Prouer.xvij. Melior est buccella sicca cum gaudio q̃ꝫ domus plena victimis cum iurgio Buccella sicca est sacrificiũ nostrũ sub munda specie panis ⁊ honesta. Zach.ix. Quid bonũ ⁊ q̃d pulcrum eius nisi frumentuz electoꝝ ⁊ vinũ germinãs virgines. Scdo ꝓbat̃ honestas eius a virginali origine. multũ em̃ ꝯmendat eius honestatẽ q̃ a nulla corruptõe sed a virginali flore sumpsit originẽ. Eccl'i.xxiiij. Flores mei fructus honoris ⁊ honestatis quasi flores pudicicie mee ⁊ ꝟginitatis versi sunt in fructũ nobilissime ⁊ honestissime ꝓlis ex ꝟginitate matris. Cant.iij. Egredimini ⁊ videte filie syon regẽ salomonẽ in diademate q̃ coronauit eum mater sua Glo. Egredimini ab ignorãtia infidelitatis ⁊ videte regẽ xp̃m in diademate.i.in carne q̃ coronauit eum mater sua.s.maria.i. honestauit in hoc q̃ est virgo nõ deturpãs vt alie mulieres sorde origĩalis pctĩ. Tertio ꝓbat̃ honestas sacrificij nostri a spũali dulcedine qua cunctos xp̃ia nos trahit ad se. vt em̃ dicit Tulliꝰ Honestũ est qd̃ suavi nos ad se trahit ⁊ allicit. vt scz res virtuosa. maxime vero talis q̃ abundat dulcedine pietatis. ⁊ talis res est sacrificiũ dñici corꝑis. Eccl'i.xlix. Memoria iosie in ꝯpositõe odoris facta opus pigmẽtarij. memoria iosie est mẽoriale saluatoris. vel sacrificiũ altarꝫ Hoc factũ est ope spũssancti ex p̃ciosis spẽbus diuinitatis ⁊ hnmanitatis sue vt suauissime honestatis ⁊ pietatis odore ad se trahat fideles eccl'ie. Cant.j. Oleũ effusuz nomẽ tuũ. ideo adolescẽtule dilexerunt te

trahe me post te curremus in odo/
re vnguentoꝝ tuoꝝ. Hinc oēs q̄ ve
re credūt ob spem gr̄e et deuotiōis
ad hoc sacrificiū videndū ⁊ orandū
ad eccl'iam frequēter ⁊ feruenter ac
currūt. ¶ Scd̄o excellit sacrificium
nr̄m cetera rōne dignitatis. qd̄ ꝓba
tur a trib⁹ p̄ciosissimis reb⁹ ex q̄bus
ꝯsistit. s. ex carne xp̄i mūdissima. aīa
iustissima. deitate altissima. Hec
tria in agno pascali figurata sunt in
nr̄o sacrificio vere futura. Exo. xij.
Caput agni cū pedib⁹ eius ⁊ intesti
nis vorabitis. caput agni significat
xp̄i dignitatē. intestina aīam. pedes
carnē. Sap̄. viij. Puer erā ingenio/
sus. i. fili⁹ dei sapiētia plen⁹. ⁊ posse
di aīam bonā. i. veni ad corp⁹ inco/
inquinatū. Ecce in xp̄o deus. aīa. et
corpus ꝓpter hec tria dicim⁹ Aue sa
lus mūdi. verbū patris. hostia vera
viua caro. deitas integra. verus hō
ex carne scz ⁊ aīa. Propter tāte dig/
nitatis excellentiā hz sacrificiū no
strū triplicē pre ceteris prerogatiuā
Deo s̄m se est acceptū. angelis reue
rendū. hoib⁹ adorandū. Primū est
ꝓpter aīam iustā. scd̄m ꝓpter carnez
mundā. tertiū ꝓpter deitatē summā
De primo Mal'. iij. Placebit dño
sacrificiū iuda. i. xp̄i iusti regis. De
quo iuda rex meus ⁊ ecce rex tu⁹ ve
nit tibi iustus ⁊ saluator. sacrificiuz
ergo iuda dño placet. qr corpus xp̄i
oblatuz deus pat' approbat. in q̄ scz
se maxime humiliauit vsq̄ ad mor
tē patri obediēdo. ⁊ de diabolo tri
umphādo. ⁊ gen⁹ humanū redimē
do. Eccl'i. xxxv. Sacrificiū iusti ac/
ceptū est ⁊ odor suauitatis in cōspe
ctu altissimi. De scd̄o Math. xxiiij.
Ubicūq̄ fuerit corpus ibi ꝯgrega
bunt' ⁊ aq̄le. i. sancti angeli Leo pa
pa. Circa corpus dñi aq̄le sunt que
spūalibus alis circūuolāt. verū san
cti angeli spūs mūdi mūdiciā amā
tes mūdum corp⁹ dñi venerātes. ⁊
p̄ntes fideles ꝓtegētes Greg. Quis
fideliū dubiū hr̄e possit in ipsa imo
latōis hora celos aperiri in illo xp̄i
misterio angeloꝝ adeē choros: sum
ma et ima sociari. De tertio Ps̄.
Adorate scabellū pedū eius q̄m san
ctū ē. Esa. lxvi. d̄r terra scabellū dei
et signat carnē xp̄i que original'r de
terra est hec est nob adorāda. qr scā
qr deo vnita. Aug⁹. Sciendū q̄a in
xp̄o terra est. i. caro q̄ sine impietate
adorat'. qr a ꝟbo dei assumpta. q̄ em̄
adorat nō terrā intuet' sed illū poti
us cuius scabellū est ꝓpter quē ado
rat. Itē Aug⁹. Dicūt heretici. quid
est ꝙ carnē ei⁹ quā creaturā esse nō
negas simul cū diuinitate adoras.
et ei nō min⁹ q̄ diuinitati deseruis
Rñdeo. Dñicam carnem imo ꝑfec
tam in xp̄o humanitatē ideo adoro
qr a diuinitate suscepta ⁊ diuinita/
ti in vnitate ꝑsone ē vnita. si hoiem
separueris a d̄o illi nec credo nec ser
uio. velut si q̄s purpurā vel diade/
ma regis ꝑ se iacēs inueniat. nūq̄d
ea adorabit. cū ea vero rex fuerit in
dutus periculū mortꝫ incurrit si ea
cū rege q̄s adorare ꝯtempserit Sic
etiā in xp̄o dño humanitatē nō solā
vel nudā sed diuinitati vnitā. s. vnū
filiū dei verū deū ⁊ verū hominē si
q̄s adorare ꝯtēpserit eternal'r mori
etur. Alexād̄ papa. Nihil in sacrifi
cijs mai⁹ esse p̄t q̄ corpus ⁊ sanguis
xp̄i. Et sicut hec oblatio potior ē ce
teris. ita poti⁹ excoli ⁊ venerari dz.
Quia ergo inestimabiliter melior
est ceteris: qr deo vnita maxime de/
bet venerari. ⁊ docēdi stꝫ ꝑuuli xp̄i
anoꝝ eā reuerēter adorare. ¶ Ter
tio excellit sacrificiū nr̄m cetera rōe
ꝟtutis. i. ꝑ effectū sue bonitatꝫ. Ha
bet em̄ triplicē bonū actū in triplici
statu fideliū. s. in h̄ mūdo. in purga
torio. in celo. In p̄mo statu pctā q̄/

tidiana relaxat. in scdo penā grauē alleuiat. in tertio gaudiū magnū generat. Hinc est q triplices misse celebrari solent. scz p salute viuoꝝ. p reqe defunctoꝝ. ⁊ p glia beatorum Hinc est etiā q hostia sacra sacerdotis in tres ptes frangit vt virtus sacrificij corpis dñi in pdicto triplici statu fideliū valere demōstretur. De pmo Leui. v. Aīa que peccauerit p ignorantiā offerat arietē īmaculatū. i. christū dicit glo. Hinc canit eccl'ia. Agnus dei q tollis pctā mūdi. Grego. Dñs dedit nobis sacramentū salutis. vt qr qtidie peccamus ⁊ ille iam p nobis mori nō potest. p hoc sacramentū remissionem ꝯseqmur. De scdo. Leui. xviij. Dedi vobis sanguinez vt sup altare in eo expietis p aīabus vestris ⁊ sanguis p aīe piaculo sit. ⁊ ideo caro ⁊ sanguis xpi recte ab eccl'ia pro aīabus defunctoꝝ offerunt. vt a pena purgatorij q pro residuo pnīe sue ligati sunt absoluant. Aug⁹. Orōnibus ⁊ elemosynis scē eccl'ie ⁊ sacrificio salutari nō est dubiū defunctorū aīas releuari. vt cū eis misericordias agatur a dño q̄ eoꝝ pctā meruerūt in h mūdo. De tertio Leui. x. Pectusculū q̄z qd oblatū est edetis in loco mūdissimo tu et filij tui ac filie tecū. pectusculū qd scz optimū ⁊ dulcissimū est aīalium signat dulcedinē corpis xpi inq̄ntū comedit in loco mūdissimo. i. inq̄ntū delectat btōs in eo q plurimū gaudēt et ꝯgratulant in h sacrificio de memoria sue redēptōis. de aspectu nr̄e salutis. de admiratōe diuine bonitatis. vel certe pectusculū comedit in loco mūdissimo. qr dulcedinem corpis dñi qua hic pascimur in velamīe ⁊ sacramēto ea fruunt beati visiōe manifesta in celo Apoc. ij. Vincēti dabo māna absconditū. infra dicit glo. meip̄m q suz panis viuus q de celo descēdi. qd māna etsi nūc manet absconditū tunc erit manifestū habēs oīs saporis delectamētū Hinc dicit. cōplenda pficiant in nobis dñe sacramēta qd ꝯtinent. vt q nūc specie gerim⁹ rerū veritate capiamus. i. corpe xpi manifesta visione videamus vel pfruamur. fm illud. q diligit me diliget a patre meo et ego diligā eū ⁊ manifestabo ei meip̄m. ⁊ in illa dñi visione erit nobis oīs boni plena fruitio. Ps. Adimplebis me leticia cū vultu tuo ⁊ satiabor cū apparuerit gl'ia tua. Amē.

De tertia causa institutōis vt sit cibus hoīs ratione diuine liberalitatis. Thema proprium.

Sermo quintus

Venite comedite panē meum. ⁊ cām tuā ⁊c. vt in pmo fmone. Caro mea vere est cib⁹. Jo. vi. id ē caro dei verbū incarnatū vere est cibus hoīs ¶ Tertia cā institutōis sacramēti dñici corpis ē cib⁹ hoīs vt nō solū habeam⁹ in hoc mēoriā saluatoris ⁊ sacrificiuz altaris. de q̄bus sup dictū est. sed etiā ad cibuz hoīs totius valēs. s. aīe ⁊ corpi. Circa h q dñs dat corpus suum in cibum homini potest triplex sapientie dei ratio assignari. scilicz diuine liberalitatis magnitudo. humane nature corruptio. ⁊ eiusdem nature ꝯditio De prima ratione potest hic dici. ⁊ de alijs in seq̄nti. ¶ Prima ratio sapiētie dei que dat homini corp⁹ suum in cibuz est diuine liberalitatis magnitudo. cū em̄ summe bon⁹ sit sūma eū liberalitas decebat. ꝫ nul-

trahe me post te curremus in odo/
re vnguentoꝝ tuoꝝ. Hinc oēs q̄ ve
re credūt ob spem gr̄e et deuotiōis
ad hoc sacrificiū videndū ⁊ orandū
ad eccl'iam frequēter ⁊ feruenter ac
currūt. ¶ Scd̄o excellit sacrificium
nr̄m cetera rōne dignitatis. qd̄ ꝓba
tur a tribꝰ p̄ciosissimis rebꝰ ex q̄bus
ꝯsistit. s. ex carne xp̄i mūdissima. aīa
iustissima. deitate altissima. Hec
tria in agno pascali figurata sunt in
nr̄o sacrificio vere futura. Exo. xij.
Caput agni cū pedibꝰ eius ⁊ intesti
nis vorabitis. caput agni significat
xp̄i dignitatē. intestina aīam. pedes
carnē. Sap̄. viij. Puer erā ingenio/
sus. i. filiꝰ dei sapiētia plenꝰ. ⁊ posse
di aīam bonā. i. veni ad corpꝰ inco/
inquinatū. Ecce in xp̄o deus. aīa. et
corpus ꝓpter hec tria dicimꝰ Aue sa
lus mūdi. verbū patris. hostia vera
viua caro. deitas integra. verus hō
ex carne scz ⁊ aīa. Propter tāte dig/
nitatis excellentiā hz sacrificiū no
strū triplicē pre ceteris prerogatiuā
Deo ꝑm se est acceptū. angelis reue
rendū. hoībꝰ adorandū. Primū est
ꝓpter aīam iustā. scd̄m ꝓpter carnez
mundā. tertiū ꝓpter deitatē summā
De primo Mal'. iij. Placebit dn̄o
sacrificiū iuda. i. xp̄i iusti regis. De
quo iuda rex meus ⁊ ecce rex tuꝰ ve
nit tibi iustus ⁊ saluator. sacrificiuz
ergo iuda dn̄o placet. qꝛ corpus xp̄i
oblatuz deus pat' approbat. in q̄ scz
se maxime humiliauit vsqꝫ ad mor
tē patri obediēdo. ⁊ de diabolo tri
umphādo. ⁊ genꝰ humanū redimē
do. Eccl'i. xxxv. Sacrificiū iusti ac/
ceptū est ⁊ odor suauitatis in cōspe
ctu altissimi. De scd̄o Math. xxiiij.
Ubicūqꝫ fuerit corpus ibi ꝯgrega
bunt ⁊ aq̄le. i. sancti angeli Leo pa
pa. Circa corpus dn̄i aq̄le sunt que
spūalibus alis circūuolāt. verū san
cti angeli spūs mūdi mūdiciā amā
tes mūdum corpꝰ dn̄i venerātes. ⁊
p̄ntes fideles ꝓtegētes Greg. Quis
fideliū dubiū hr̄e possit in ipsa imo
latōis hora celos aperiri in illo xp̄i
misterio angeloꝝ adeē choros: sum
ma et ima sociari. De tertio Ps̄.
Adorate scabellū pedū eius qm̄ san
ctū ē. Esa. lxvi. d̄r terra scabellū dei
et signat carnē xp̄i que original'r de
terra est hec est nob adorāda. qꝛ scā
qꝛ deo vnita. Augꝰ. Sciendū q̄a in
xp̄o terra est. i. caro q̄ sine impietate
adorat'. qꝛ a ꝟbo dei assumpta. q̄ em̄
adorat nō terrā intuet' sed illū poti
us cuius scabellū est ꝓpter quē ado
rat. Itē Augꝰ. Dicūt heretici. quid
est ꝙ carnē eiꝰ quā creaturā esse nō
negas simul cū diuinitate adoras.
et ei nō minꝰ q̄ꝫ diuinitati deseruis
Rn̄deo. Dn̄icam carnem imo ꝑfec
tam in xp̄o humanitatē ideo adoro
qꝛ a diuinitate suscepta ⁊ diuinita/
ti in vnitate ꝑsone ē vnita. si hoiem
sepaueris a d̄o illi nec credo nec ser
uio. velut si q̄s purpurā vel diade/
ma regis ꝑ se iacēs inueniat. nūq̄d
ea adorabit. cū ea vero rex fuerit in
dutus periculū mortꝫ incurrit si ea
cū rege q̄s adorare ꝯtempserit Sic
etiā in xp̄o dn̄o humanitatē nō solā
vel nudā sed diuinitati vnitā. s. vnū
filiū dei verū deū ⁊ verū hominē si
q̄s adorare ꝯtēpserit eternal'r mori
etur. Alexād̄ papa. Nihil in sacrifi
cijs maiꝰ esse p̄t q̄ꝫ corpus ⁊ sanguis
xp̄i. Et sicut hec oblatio potior ē ce
teris. ita potiꝰ excoli ⁊ venerari dz.
Quia ergo inestimabiliter melior
est ceteris: qꝛ deo vnita maxime de/
bet venerari. ⁊ docēdi stꝫ ꝑuuli xp̄i
anoꝝ eā reuerēter adorare. ¶ Ter
tio excellit sacrificiū nr̄m cetera rōe
ꝟtutis. i. ꝑ effectū sue bonitatꝫ. Ha
bet em̄ triplicē bonū actū in triplici
statu fideliū. s. in h̄ mūdo. in purga
torio. in celo. In p̄mo statu pctā q̄/

Quintus.

Filius hoīs non venit ministrari ꝫ ministrare. Lu.xxij. Ego in medio vestrum sum sicut qui ministrat.

Quintus gradus est ꝙ dedit se in preciū nostre redemptiōis. Eph.v. Christus dilexit nos ⁊ tradidit semetipm ꝓ nobis hostiā ⁊ oblatōez deo in odorē suauitatis. Math.xx. Filius hoīs venit aīam suam dare redemptionem ꝓ multis. Sextus gradus ⁊ summus liberalitatis domini est ꝙ dat homini corpus suuz in cibū. Osee.xi. Ego q̄si nutritus effraym ⁊ declinaui ad eū vt vesceret. Joh.vi. Panis quez ego dabo caro mea est ꝓ mūdi vita. Gregorius. Bonus pastor dn̄s aīam suam ꝓ ouibus posuit: vt in sacramēto nostro corpus suū ⁊ sanguinē verteret et oues quas redemerat carnis sue alimēto satiaret. ⁊ in hoc est exp̄ssio summe largitatis ⁊ p̄cipui amoris. Magnū em̄ est dare se in sociū peregrinatōis ⁊ in seruū necessitatis. et maius in p̄ciuz redemptōis. Tale tn̄ donū adhuc est in sepatione et remotiōe ab eo cui dat. sed qd̄ dat in cibū datur nō ad sepationem aliquā. sed ad oīmodā vnionē. vniunt em̄ in vnitate corpis cibus ⁊ sumēs cibū Joh.vi. Qui māducat meam carnē ⁊ bibit meuz sanguinē in me manet ⁊ ego in eo. Et sic apparet in tali dono supeffluētissima largitas diuine bonitatis Scd̄o ꝓbatur in hoc facto maxīa liberalitas dei q̄ntum ad nobilitatē dantis q̄ tam excellens est in hoc sacramento vt corpus suū largiat diffuse ⁊ late. qz nō solū dat illud dignis ⁊ amicis. verū nō subtrahit indignis malignis et inimicis. Ps̄. Appropiāt sup me pctōres vt edant carnes meas Qui em̄ ꝑmisit se malignoꝝ manibus semel crucifigi ꝑmittit se quotidie sceleratoꝝ manib⁹ tractari ⁊ immūdorum ac inimicoꝝ dentibus in sacramēto lacerari. Hinc hosti suo ⁊ traditori iude dicit in cena cū alijs discipulis suis corpus suū dedisse: veritatē em̄ sue p̄sentie ad instar solis oriri facit sup bonos ⁊ malos exhibēs se in hoc mūdo dignis ⁊ indignis. licet nō ab oībus effectus suscipiatur equalis Nā dignus effectuz suscipit bonitatis dei. indignus seueritatis. sicut oculus eger positus in solē lucem suscipit nō ad delectatōem sed ad turbatōem. sic pctōr et inimicus suscipit q̄dem verū corp⁹ dn̄i nō ad salutē sed ad damnatōez Verūtamē in hoc apparet summ⁹ gradus liberalitatis dei q̄ntum ad nobilitatē dātis. magnū em̄ est dare magna dona proximis ⁊ amicis magnū seruis ⁊ ancillis. maius aūt ignotis ⁊ peregrinis. sed maximuz inimicis. Hinc arguunt magne ingratitudinis Job.xix. Quare me ꝑsequimini sicut deus ⁊ carnib⁹ meis saturamini. Rho.ij. An diuitias bonitatis dei ⁊ patiētie et longanimitatis ꝯtemnis. Ignoras quoniā benignitas dei ad penitentiā te adducit. copiosa bonitas ⁊ benignitas dei est liberalitas nobilitatꝫ eius q̄ inimicis ⁊ ꝯtra euz peccantib⁹ multa bona facit. maxime cū tales corpus suum sumere ꝑmittit vt tāta liberalitate eos ꝯuertat. Tertio ꝓbatur in hoc facto maxima liberalitas dei quantū ad vtilitatē accipiētis. quia in hoc sacramēto digne suscipiens efficit deiformis. i. ꝑ grām bonitatis siue ꝑ imaginē imitatōis deo quodāmodo similis. Johis.j. Quotquot aūt receperunt eum dedit eis potestatē filios dei fieri. i. ꝑ gratiam bonitatis deo sil'es. Amb. Quia dn̄s iesus cōsors est diuinitatis ⁊ corpis. ⁊ tu qui accipis carnez eius diuine substātie in illo partici

pas alimẽto. Diuina substãtia bonitas est. in hoc ergo alimẽto diuine substãtie ꝓticipare est assimilari p gratiã bonitati diuine Prouerb. xij. Qui bonus est hauriet sibi gratiã a dño. Gratia vero est influẽtia diuine bonitatis in animã per quaz assimilata deo fit ei grata z vite eterne digna. Nõ ergo sufficit liberalitati diuine q̃ in hoc cibo intellectũ illuminat: q̃ affectũ sanat: q̃ memoriã delectat: q̃ totũ hominem in bono ꝓfortat: q̃ corpi suo mystico associat: quin insup vt dictum est deo similẽ faciat. z iste gradus summꝰ est et supfluentissimus diuine largitatis quantũ ad vtilitatẽ accipientis Nemo eim ꝑt creaturam ad maius ꝓmouere q̃ q̃ assimilek suo creatori in ꝑsenti scz p grãm: z in futuro p gloriã. ij. Chor. ix. Grãs deo ago super inenarrabili dono eius. Amen.

Secũda ratio de qua supra: qua dns dat corpus suum in cibum.

Sermo sextus

Venite comedite panẽ meum. z cãm tuam zc. vt in primo sermone. ¶ Secũda rõ sapiẽtie dei qua dominus dat homini corpus. s. in cibum est humane nature corruptio q̃ huius cibi exigebat medicamentũ Et hoc quantũ ad tria Primo q̃ntum ad congruã curatõis inchoatiõem. Secõo quantũ ad integram corruptõis curatiõem. Tertio quantũ ad firmã sanitatis ꝓseruatiõem. Primo humane nature corruptio exigebat tale cibum quantũ ad ꝓgruam curatõis inchoatõem. quia sicut initiũ corruptiõis z mortis cepit a cibo a medico vel p medicũ petito. s. a ligno scie boni z mali. sic initium iustificatiõis z vite incipere debuit a cibo p eundez medicũ ꝑsuadendo scz a verbo ligno vite. i. a corpe dominico. De ꝓmo Gen. ij. De ligno scientie boni et mali ne comedas. in quacũq̃z enim die comederis ex eo morte morieris. De secõo Joh. vi. Nisi manducaueritis carnẽ filij hominis z biberitis eius sanguinẽ: nõ habebitis vitã in vobis. Secũdo humane nature corruptio exigebat corpus domini in cibũ quantuz ad integrã corruptõis curatõem. Serpens eim̃ malignus infudit homini p venenũ pomi petiti triplicẽ corruptionẽ. scz in anima tenebras ignorantie. in carne morbũ praue concupiscẽtie. z mortẽ vtrobiq̃z. Gen. iij. Serpẽs decepit me. De ꝓmo Ps Homo cuz in honore esset nõ intellexit compatus est iumẽtis insipiẽtibus Gen. i. Tenebre erãt sup faciem abyssi. s. ignorãtie sup faciez humani cordis et diabolica deceptione. De secũdo Gal. v. Caro concupiscit aduersus spiritũ. Roma. vij. Video aliã legẽ in mẽbris meis repugnantez legi mentis mee. Lex in mẽbris est morbus concupiscẽtie mouens mẽbra ad actum malicie De tertio Sap. ij. Inuidia diaboli introiuit mors in orbez terre. De oĩbus Augꝰ. Si angelus de proprio pluens in paradyso nõ esset auditꝰ nõ precipitaremur in mortez. Sed venit de celo lapsus serpens factus et emisit venenum de proprio locutus est de suo gustate et eritis sicut dij. Et illi appetẽtes quod nõ erant amiserũt quod acceperãt. scz intelligẽtiam: vite iusticiam. nõ moriendi possibilitatem. Quia igit diabolꝰ per cibum venenosum triplicẽ corruptiõem infuderat necesse fuit ad integram curationem vt medicus

Sextus.

et saluator noster cibum medicinalem contra hec tria daret. et hoc est corpus suum: quod pie recipientium ignorantie tenebras illuminat. morbum praue concupiscentie sanat. ⁊ mortem destruendo triumphat. De primo Ps. Dominus illuminatio mea et salus mea. accedite ad eum ⁊ illuminamini. Corpus enim christi est verbum dei. id est vera lux in carne humana quasi in lucerna qua illuminatur fidelis anima De secundo Ps. Pluit illis manna ad manducandum. Exodi. xvi. Dane ros iacuit in similitudine pruine super terram. Panis ergo celestis in similitudine pluuie roris et pruine apparebat. quia corpus domini a furore concupiscentie praue refrigerat. De tertio Jos̄his. vi. Patres vestri manducauerunt manna in deserto ⁊ mortui sunt. Hic est panis de celo descendens: vt si quis ex ipso manducauerit non morietur. ⁊ sic cibus iste mortem eternam destruit. Tertio humane nature corruptio exigit corpus domini in cibum quantum ad firmam conseruationem sanitatis. Quidam enim ad tempus de peccatis compunguntur ⁊ quodammodo curantur. sed tempore tentationis per recidiuum iterum corrumpuntur. Ps. Putruerunt ⁊ corrupte sunt cicatrices mee a facie insipientie mee. Ad conseruationem autem sanitatis anime ⁊ ad incorruptionem bone vite valet cibus iste. Canti. primo. Fasciculus mirrhe dilectus meus mihi iter vbera mea commorabit. Sicut enim mirrha incorrupta seruat corpora. sic corpus domini pie sumptum corda. Ambr. Considera vtrum prestantior sit panis angelorum. i. manna iudeorum an corpus christi. illud corruptioni obnoxium. hoc ab omni corruptione alienum. ⁊ quicunque religiose gustauerit corruptionem sentire non poterit ¶ Tertia ratio sapientie dei qua dominus dat homini corpus suum in cibum est humane nature conditio. que rationalis creatura est ⁊ corpori coniuncta Rationalis creatura potest tribus modis considerari. ⁊ secundum hoc indiget cibo triplici. Primo considerat rationalis creatura secundum id quod est incorporea ⁊ pure spiritualis. vt natura angelica. Secundo modo vt est corpori coniuncta sicut dissimilis dissimili. spiritus carni Tertio modo secundum quod ille due nature scz corpus ⁊ anima in singulis personis hominum sunt familiari societate ⁊ miro amore coniuncte. Sed quocunque modo istorum trium consideretur rationalis creatura secundum conditionem suam conuenienti indiget alimonia. Primo enim modo considerata scz secundum quod est incorporea et pure spiritualis vt natura angelica secundum conditionem suam exigit per quod viuat et subsistat. alimentum scz verbum dei eternum secundum se incorporeum quod est eterna dei sapientia. Thobie. xiij Ego cibo inuisibili et potu qui ab hominibus videri non potest vtor Prouerbiorum. iij. Eccli. primo. Lignum vite est sapientia dei ⁊ fons sapientie verbum dei in excelsis reficiens. scz angelos in celis. Secundo modo considerata rationalis creatura vt est corpori coniuncta sicut dissimilis dissimili. spiritus carni. pretiosum vili secundum conditionem vtriusque nature indiget vtroque cibo sibi conuenienti sed dissimili. quia spiritus spirituali ad modum angeli. corpus corporali ad modum bruti. De primo Ps. Panem angelorum manducauit homo. p. Chorinth. x. Patres nostri omnes eandem escam spiritualem manducauerunt. Sapien. ix. Si quis erat consummatus inter filios hominum si ab illo effuge-

rit sapientia tua in nihilum computabit. quasi qui spūali cibo qui est dei sapiētia caruerit a vita spirituali deficiet. Eccī.xv. Cibauit euz pane vite ⁊ intellectus ⁊ aqua sapiētie salutaris potauit eū. De secundo ij. Regū.xij. Paup quidā habebat ouiculam de pane illius comedēs. Eccī.xxxix. Initiū nccē rei vite hominū lac ⁊ panis mel ⁊ oues ⁊ oleū hec oīa sanctis in bona ⁊ impijs in mala ꝯuertentur. De vtroq; Deutroñ.viij. Math.iiij. Nō in solo pane viuit hō sed in oī verbo qd̄ procedit de ore dei. Aug⁹. Sicut aīa vita est corpis. sed nō viuificat illud sine cibo corpali.i. sine ꝟbo dei. et sic hec ⁊ illa natura hoīs vt sibi dissimiles dissimilē cibum habuerūt ⁊ alieno modo ⁊ longe ab inuicē comederūt. nec cibus spūs ꝯgruebat corpori. nec cibus corporis spiritui Tertio vero mō ꝯsiderata rōnalis creatura scz ꝑm q̄ ille nature.i. corpus ⁊ anima sunt in singulis personis hominū familiari societate miro amore ꝯiuncte: tunc exigit ad eternam saluatiōem vtriusq; vnus cibꝰ toti homini. id est vtriq; nature cōueniēs spūalis simul ⁊ corpalis. scz verbū caro factū quem simul socialiter sub q̄dam sacramēto comedāt cuius virtute aīa de p̄senti miseria ad vitā beatitudinis eterne ꝑueniat ⁊ corpus ad modicū tempus seruetur in terra. tādem gloriose resurgat. De hoc cibo Jo.vi. Caro mea vere est cibꝰ. id est caro dei caro humana vnita dei verbo vere est cibꝰ. scz totius hoīs valens aīe ⁊ corpori Eccī.i. Vnus est altissim⁹ creator oīm ipse creauit sapientiam spiritu sancto. ⁊ ꝑm datum suum p̄bet illā diligentibꝰ se. Creauit sapientiam spiritusancto. id est virtute spūssancti creaturā carnis d̄ ꝟgine sumpsit et sapientie sue vniuit. ⁊ ꝑm datum suum.i. liberalitatem p̄bet illam.s. in cibū diligētibꝰ se. scz fidelibꝰ vt ꝓsit sicut dictum est corpori ⁊ anime. De hoc cōuiuio corpis ⁊ spiritus. Esa.xi. Vitulus ⁊ vrsus pascentur simꝰ. Vitulus significat corpus qd̄ in sacrificiū dño est mactādum. vrsus spiritū. qui sicut vrsus bestijs sic terribilis esse debet bestialibꝰ motibus ⁊ moribꝰ. Hi pascentur simul scz vero cibo.i. carne christi vt ꝓsit aīe ⁊ corpi. De p̄mo Joh.vi. Qui manducat carnē meā ⁊ bibit meuz sanguinē habet vitā eternam.s. quo ad aīam que post hanc miseriā virtute huius sacramenti ꝑducetur ad vitā eternā. De scd̄o seq̄tur. ⁊ ego resuscitabo euz in nouissimo die. qꝛ dñs eiusdē sacramēti virtute reformabit corpus de puluere cōfiguratum corpi claritatis sue. Amen

De forma donationis qua corpus datur velatum Thema proprium Sermo septimus

Venite comedite panē meum. vt in primo sermone. Quomodo p̄t nobis dare carnem suā ad manducandū. Joh.vi. Sacramentū regis abscōdere bonū est. Thob.xij. Secundū principaliter circa sacramentum dominici corpis notandū cum forma donatōis Et circa hanc tria sunt cōsiderāda. Primuz est q̄ dñs dat corpus suum velatū. Scd̄m q̄ dat velatum sub specie panis. Tertiuz q̄ dat sub specie triticei. ¶ Primū circa formā donatiōis dñici corporis ꝯsiderandū est q̄ dat velatuz non nudum. ꝑm illud Apoc.ij. Dabo manna absconditū quasi cibum

celestem velatū. sed quia ex hoc hu/
manus sensus terret ⁊ mirat: cum
aliud videtur ⁊ aliud credi iubetur
Nuius velaminis q̄druplex rō sa/
piētie dei potest assignari. Prima ē
indignitas maloꝝ. scd̄a fides bono
rum. tertia instructio morū. quarta
imbecillitas hoīm. De p̄mis duob⁹
potest hic dici. ⁊ de alijs in sequēti.
¶ Prima rō. q̄re dn̄s corpus suū
dat velatū est indignitas prauorū
q̄ exigit vt velet sicut eger oculus vt
sibi sol et quodlibet lumē tegatur.
et in hoc benignissime agit cum eis
misericordia saluatoris Si em̄ pra
ui nudū corpus viderent ⁊ hoc a fi
delib⁹ mādūcari ex ip̄o aspectu scā
dalisarent. ⁊ tripl'r mali perirēt In
corde ꝑ errorē. in lingua ꝑ detractio
nē. in aīa ꝑ spūalem mortē. De pri/
mo. Joh̄is. vi. vbi dn̄s dicit. Caro
mea vere est cib⁹ ⁊ sanguis meus ve
re est potus. Seq̄tur ex hoc: multi
discipuloꝝ eius abierūt retro qua/
si abhorrentes ꝟba de humana car
ne comedēda. Ambro. Forte dices
q̄uo vera est caro q̄uo ver⁹ sanguis
q̄ sil'itudinē non vides carnis. At/
tēde vbi discipuli christi audiētes
ꝙ carnē suam daret manducādam
recedebant. solus petrus dixit ꝟba
vite eterne habes ad quem ibimus
ne ergo plures scandalisarent et ne
velut quidam esset horror humane
carnis: sed maneret gloria saluato
ris. ideo in sil'itudine accipis sacra/
mentū. sed vere nature gloriā virtu
tēq̄ ꝯsequeris. De scd̄o in eodem
vbi dn̄s dixit. panis quē ego dabo
caro mea est ꝓ mundi vita. Litiga/
bant iudei ad inuicem dicētes. q̄uo
potest hic nobis carnē suā dare ad
manducandū. litigatio hmōi mur/
mur ⁊ detractio est de nuda mādu
catōe corporis christi. ⁊ ideo debuit
velari. Ps̄. Si is q̄ oderat me sup
me mala locut⁹ fuisset abscōdissem
me forsitā ab eo De tertio Nume.
iiij. Aaron ⁊ filij eius intrabant ip̄i
q̄ disponēt opa. i. operient sacramē
ta. Alij nulla curiositate videāt que
sunt in sanctuario priusq̄ꝫ inuoluā/
tur. alioquin morient. p̄. Regū. vi.
Percussit dn̄s multos. eo ꝙ vidis/
sent archā dn̄i. quasi scz non licebat
eis eā videre detectā. Archa signat
corpus dn̄i. qd̄ malignis est velan/
dum ne spūaliter moriant si videāt
nudū. q̄ causa sue cecitatis putarēt
esse fantasticū. Eccl'i. iij. In plurib⁹
opibus dei ne fueris curiosus. non
est em̄ tibi nccārium ea que abscon
dita sunt videre oculis tuis. ¶ Se
cūda rō qua dn̄s corpus suū dat ve
latū est fides bonoꝝ. Et hec rō pōt
in tria distingui que exigunt hoc ve
lari. s. fidei esse verū. infidelitatis p̄/
me remediū. ⁊ fidei meritum. Pri
mo fidei esse verū exigit vt corpus
christi veletur Heb. xi. Fides est ar
gumentū reꝝ nō apparentiū. vt em̄
dicit Aug⁹. Fides est credere quod
nō vides. i. credere verbis dei de re
occulta que vere est ⁊ tn̄ eam oculis
nō vides. Nam de re quā videmus
sciam potius q̄ꝫ fidez habemus. p̄.
Pe. p̄. Christus est in quē nunc non
videntes creditis. Scd̄o infidelita
tis prime remediū exigit vt corpus
christi velet. quatenus culpe infide
litatis respōdeat modus ꝯgruus sa
tisfactōis. Unde sicut p̄moꝝ paren
tū incredulitas incepit ex auditu ꝟ
bi diaboli suadentis cibū habentē
quodāmodo mortē velataz ⁊ in eo
sunt sensus eoꝝ varie delicati. sic cō
gruit vt fides saluandorū incipiat
ex auditu verbi saluatoris suaden/
tis cibū habentē veram vitā abscō/
ditam ⁊ in quo nostri sensus st⁹ pie
decepti p̄ter auditū. vt scz fides sit
ex auditu tm̄ ⁊ nō ex visu vel ex alijs

sensibus.auditus aũt per verbum xpi. Hoc pulcre figuratũ est Gen. lvi. in benedictiõe iacob vbi sensus ysaac decepti sunt putantis sentire esau dũ sensit similitudinem eius qua velatus erat iacob. Unũ sciendũ q̃ in illa figura dñici corpis quattuor erant psone.s.ysaac ⁊ rebecca quasi masculus ⁊ femina significãt duas naturas in nobis .i.corpus ⁊ aiam Masculus q̃ magis solz esse manifestus ⁊ exteriorib⁹ plus intẽdit:significat exteriorẽ hoiem.i.corpus nostrum cũ sensib⁹ suis. Femina q̃ domi residẽs familiã regit signat interiorẽ hoiem.i.fidelez aiam que sue salutis ⁊ alior curam gerit. Iacob bon⁹ ⁊ formosus habitãs in tabernaculis quẽ diligit rebecca.i. fidelis aia signat verum corpus christi. Esau quez amat ysaac.i. corpus eo q̃ cibus eius vescit signat substantiam panis cũ accidẽtib⁹.scz colore sapore ⁊ ceteris. Dũ itaq̃ ysaac q̃si hõ exterior.i.sacerdos bñdicere debet esau.i.panem:esau recedit.i.substantia panis.sed similitudo esau.s. vestes cũ odore.pelles pilose.cibus cum sapore.i.accidẽtia panis siue similitudo. scz color sapor odor duricies manẽt circa iacob.i.corpus xpi Unde in his oibus sensus ysaac.i. corpis nostri fallũtur. Ibi fallit visus caliginosus.i.debilis corpis nostri.q̃ putat pre oculis habere esau id est panẽ.⁊ habet tm̃ vestes eius. id est spẽm panis.⁊ sub illa latet iacob velatus.i.corpus xpi. Ibi fallitur gustus ysaac.i.corpis nostri.q̃a putat gustare ⁊ comedere cibũ esau id est panẽ.⁊ gustat tm̃ similitudinem eius. Ibi fallit olfactus ysaac.i.corporis nostri.q̃ putat sentire esau.i. panẽ q̃ vere nõ est ibi.sed sentit odorem vestimentor eius.i.formator panis q̃bus vestitus est iacob.i.velatũ corpus christi Ibi fallit tactus ysaac.i.corpis nostri.quia putat tãgere esau.i.panem:⁊ tangit pelliculas similes esau.i.similitudinẽ siue speciem panis q̃bus velatus est iacob.i.corpus christi. Sapiens erat ysaac sed in iudicio ꝓgnoscẽdi esau fallebat. sic hõ noster exterior in iudicio panis altaris sensibus fallit. pterq̃ in auditu. Unũ ait Vox quidem vox iacob.sed manus st⁹ esau. manus quas tango sunt esau nihil falsius.vox quã audio dicentẽ.ego suz vox iacob nihil verius. Similr sacramentũ quod tãgo substãtia panis est nihil falsius.vox christi dicẽtis:hoc est corpus meũ nihil verius. Prime ergo infidelitatis remediũ exigit q̃ corpus christi det velatum vt q̃ sensus primi parẽtis in cibo p̃ emptiõis vane delectabant:sensus nostri corpis in cibo bñdictiõis ad instar ysaac decipiantur. ita tũ q̃ rebecca.i.fidelis aia in fide sua nõ fallat.credit eim̃ vere in bñdictione sacra esse iacob.i.corpus christi velatum similitudine esau.id est specie panis.sed oino ibi nõ esse esau.i. substantiã panis. ¶ Tertio fidei meritũ exigit vt corpus christi veletur quia vt dicit Grego. Fides non habet meritũ cui humana rõ p̃bet experimentũ: supple sufficiens Velatuz ergo voluit dñs dare corpus suum.quia in hoc credere verbis suis pluscz sensibus nostris magnũ habet meritum. Joh. vlt. Beati q̃ nõ viderũt ⁊ crediderũt. Huius merituz fidei siue fructus meriti triplex est.scz spũalium bonor plena copia temporaliũ sufficiẽtia. eternaliũ superfluentia. Hinc orat rebecca. id ẽ fidelis anima. In me sit illa maledictio Fili mi.i.hec triplex bñdictio Det tibi deus de rore celi q̃ntũ ad p̃mam.et de pinguedine terre q̃ntũ

ad scdam. abundãtiam vini ⁊ olei quantũ ad tertiã. De pmo Joh. vij Qui credit in me flumina de vẽtre eius fluent aque viue. Hoc aũt dixit de spũ quẽ accepturi erãt credentes in eũ. Ozee. xiiij. Ero quasi ros et israel germinabit q̃si liliũ. De secũdo. Heb. xi. Sancti ꝑ fidẽ vicerũt regna adepti sunt repromissiões. s. tpalium. Esa. j. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. Math. vi. Primuz q̃rite regnũ dei recte credendo ⁊ iusticiã eius iuste viuendo. ⁊ hec om̃ia adijcient̃ vob. De tertio. p. Petri. p. Credẽtes in xpm quẽ nõ videtis exultabitis leticia inenarrabili ⁊ glorificata reportãtes finẽ fidei vestre salutẽ animarũ vestrarũ. Prouer. p. Qui audierit me absq̃ terrore requiescet ⁊ abundantia ꝑfruetur terrore maloruz sublato. Amen

De tertia rõne q̃ dñs dat corpus suũ velatuz Thema ꝓpium vel aliud Sermo octauus

Venite comedite panẽ meum ⁊c. vt in pmo sermõe. Quõ põt nobis dare carnẽ suã ad manducãdum. Joh. vi. ¶ Tertia rõ q̃ dñs corpꝰ suũ dat velatũ est instructio moruz Job. xxviij. Trahit̃ sapientia de occultis. Tria vero in sacramẽto occultant̃ in q̃bus mores instruunt̃. s. ꝑsona saluatoris. pulcritudo magne claritatis. ⁊ mirũ opus oĩpotentis. De pmo Esa. xlv. Vere tu es deus abscõditus deus israel saluator. De scdo Esa. viij. Expectabo dñm q̃ abscondit faciẽ suã. De tertio Ecci. xliij. Multa abscõdita st̃ maiora opeꝝ eiꝰ. In his discimus q̃nq̃ tã virtuose abscõdi posse in nobis. s. nrãm ꝑsonã. pulcritudinẽ corporalẽ. ⁊ bonoꝝ operũ intentiõem Primum a ꝑsecutoꝝ furore. scdm a stultoꝝ inspectõe. tertiũ ab humano fauore Primo discit in hoc sacramẽto iustus abscõdere ꝑsonam suã ꝓpter tria. vt scz ꝑsecutoris ira quiescat. vt p̃ceptuz a dño opus ꝑficiat vt gloriosiorẽ coronã acq̃rat. De pmo Esa. xxvi. Vade ꝓpl's meus abscõdere modicũ donec ꝑtranseat indignatio mea. s. in ꝑsecutore. qd̃ mlti iustoꝝ legunt̃ fecisse. De scdo. ij. Choꝝ. xi. Damasci p̃positus custodiuit ciuitatẽ vt me cõprehenderet. et ꝑ fenestrã in sporta dimissus siue ꝑ murum. ⁊ sic effugi manus eius. Sil'r Thobias cũ iuberet rex occidi eũ fugiẽs nudus latuit vt scz opa miscdie q̃ ceperat adimpleret. De tertio. j. Re. xxvi. Cũ fugeret dauid a facie saul absconditus est in colle achille. i. in dño. Achilla em̃ interp̃tat̃ suscipiens eũ. vñ dñs susceptor meus abscõditus aũt est in dño vt ꝑ inclita opa gl'iosa sibi restaret regni corona. Jo. viij. Tulerũt lapides iudei vt iacerẽt in iesum. iesus autẽ abscõdit se ⁊ exiuit de tẽplo. Scdo discit iustꝰ pulcritudinẽ corꝑalẽ abscõdere ab hoĩm inspectõe. q̃ exterior pulcritudo et ornatꝰ multis fuit occasio casus. Decor g̃ corꝑalis abscõdi dz tribꝰ mõis. ꝑ habitꝰ vilitatẽ. ꝑ ieiunioꝝ austeritatẽ. ꝑ boni operis assiduitatẽ. De pmo Job. xvi. Saccũ cõsui suꝑ cutẽ meã ⁊ operui cinere carnẽ meã. Gen. xxiiij. Rebecca ꝯspecto ysaac tollẽs palliũ opuit se. i. Choꝛ. xi. Mulier debz velamẽ hr̃e suꝑ caput suũ ꝓpter ãgelos. i. ꝓpter bonos. De scdo Gal. vi. Mihi mũdus crucifixꝰ est ⁊ ego mũdo. q̃si dicerz. vilis ẽ mũdus ꝓpter penã sue solicitudis ⁊ ego vilis mũdanis ꝓpt̃

macerationē mei corpis. Augustꝫ.
Carnē vestrā domate ieiunio ⁊ ab
stinētia esce ⁊ potus quantū valitu
do ꝑmittit De tertio ps̄. Tabesce
re fecisti sicut araneā animā eius. si
cut aranea ex suis visceribꝫ trahens
opus nature tabescit exinde. sic iu/
stus frequētans opa laboriosa cha
ritate macerat̄ et pallescit in corpo
re. Eccl̄i.xxxiij. Jugū ⁊ lora curuāt
collū durū. ⁊ seruuꝫ inclināt opatio
nes assidue. Canti.p̄. Nolite me cō
siderare ꝙ fusca sim. qꝛ decolorauit
me sol. sol effectus ardoris. i. opus
amoris christꝰ formā serui accepit.
in qua claritatē deitatis abscondit.
Vñ. Esa.liij. Nō est species ei neqꝫ
decor ⁊ q̄si abscōditus vultus eius
et despectus. ¶ Tertio discit iustꝰ
in hoc sacramēto virtutū ⁊ bonorū
operū intentionē abscōdere ab hu/
mano fauore. Math.xiij. Sil̄e est
regnū celoꝝ. i. cōuersatio iustorū di
cit glosa. thezauro abscōdito ī agro
cordis. Gregorius. Sic sit opus in
publico q̄tinus intentio maneat in
occulto. vt ⁊ de bono ope ꝓximis p̄
beamus exemplū. ⁊ tamē ꝑ intētio
neꝫ qua deo soli placere q̄rimus sꝑ
optemus secretū Triplex vero bo
nū precipue debemus abscondere a
fauore hominū. scꝫ elemosynā. ora/
tionē. ieiuniū. De p̄mo Math.vi.
Cū facis elemosynā noli tuba ante
canere. tuba tumoris iactantie ⁊ ap
parentie. sicut hypocrite faciunt vt
honorificent̄ ab hoībus. Amen di
co vobis receperūt mercedē suam.
te aūt faciente elemosynā nesciat si
nistra tua. i. intentio praua q̄d faci/
et dextera tua. i. dilectio pura. vt sic
elemosyna tua in abscondito pie in
tentōis. ⁊ pater tuus q̄ videt in ab/
scondito reddet tibi. De secundo
Math.vi. Et cum oraueris intra
in cubiculū tuū. i. in secretū mentis
et clauso ostio oī aditu cordis ora
patrē in abscōdito intentiōis ⁊ red/
det tibi. De tertio ibidē. ⁊ cū ieiu/
nas vnge cuput tuum. i. refice chr̄m
opibus misericordie. quod tibi sub
trahis mēbris eius paupibus cōfe
rendo ⁊ faciē tuaꝫ laua peccata cor/
dis ⁊ sensuū lacrimis penitētie pur
gando. ne videaris hoībus ieiunās
sed pater tuus q̄ est in abscondito
reddet tibi ¶ Quarta rō q̄re dn̄s
corpus suū dat velatū est imbecilli
tas hoīm que hoc exigebat. Nam
claritatē huius gloriosi corpis nul/
lus posset ferre mortalis hoīs ocu
lus nisi velatā. Mō ꝓbatur tribus
modis. a figura legali. ab accidente
materiali. a rōne naturali. Primo
probat̄ hoc a figura legali. Exodi.
xxxiiij. Videntes filij israel ex ꝯsor
tio sermōis dei cornutā faciē moy/
si timuerūt ꝓpe accedere. vnde posu
it velamen sup faciē suam qñ loque
bat̄ ad eos Facies em̄ moysi tā ma
gnam ꝯcepit radiositatem ex freq̄n
ti ⁊ familiari appropinquatōe ad di
uinū lumē qd̄ videbatur humanis
oculis quasi cornuta. vñ non potue
rūt claritatē vultꝰ eius sustinere ni
si velatam. Sic nimirū imo multo
magis corpus christi in resurrectōe
eius glorificatū ⁊ spiritale ac deifor
me factum nullus p̄t inspicere mor
talis hoīs oculus nisi alia specieve
latum. Secundo ꝓbatur hoc ex eo
qd̄ accidit matri dei marie que non
potuit sustinere claritateꝫ ⁊ gloriā
p̄sentie filij dei nisi esset obumbra/
ta. Carne aūt virginis velata maie
stas opere spūssancti facta est possi
bilis ferri a virgine: et etiā a nobis
videri. vñ. Verbuꝫ caro factū est ⁊
habitauit in nobis ⁊ vidimus glo/
riam eius. sed carne illa post passio
nem ꝑ resurrectionem glorificata ⁊
ad sil̄itudinem dei clarificata s̄m il

lud Joh.xvij. Clarifica me pat̄ claritate quā habui priusq̄ mūdus fieret facta est impossibilis a nobis videri vel ab oculis mortalib⁹ in propria forma nuda videri. nisi esset velata aliqua specie visibili. Eccl̄i.xi. Mirabilia opa altissimi ⁊ gloriosa ⁊ absconsa ⁊ inuisa. Juxta illud. Nō videbit me hō ⁊ viuet: veruz in ꝓpria specie.p̄. Chor.xiij. Videm⁹ nunc ꝑ speculū rōnis ⁊ in enigmate id est in figura panis. ¶ Tertio ꝓbat̄ idem rōne naturali. q̄ est nimia dissimilitudo oculi nostri luminis ad claritatē luminis corpis christi. Oculus em̄ noster dicit Aug⁹. eger et corruptibilis ē. illi⁹ vero claritas incorruptibilis ⁊ quodāmodo immensa. q̄r vt dictū deiformis. Hec ē em̄ rō visibilitatis oīs luminis. sil̄itudo aliqua vidētis ad lumē. ⁊ quāto maior sil̄itudo ad lumē maximū tanto limpidior est ⁊ dulcior visio. Hinc est ꝙ sanus oculus aliq̄tenus videre p̄t nudū corpus solū ⁊ nō corpus xp̄i. q̄r cū illo hz aliquam sil̄itudinem luminis ⁊ corruptibilitatis quā nō habz cū corpe christi. nisi em̄ oculus aliq̄ ex ꝑte celesti lumini similis esset nequaq̄ illud videre posset. sicut nec auris nec digit⁹ aut etiam cecus scz ꝓpter nimiā dissil̄itudinē. Quia ergo ob nostrā imbecillitatē ⁊ corpis christi nimiā claritatē nequimus illud in hac vita videre nudū: teneamus gratāter ex sua bonitate inuolutū donec reformet corpus hūilitatis nostre ꝯfiguratū corpori claritatis sue. ⁊ sic ꝑ illā claritatem magnificatā ⁊ vsq̄ ad incorruptōem roboratā possimus videre dulciter oculo ad oculū dn̄ici corporis claritatē. Lu.xi. Si oculus tu⁹ simplex fuerit. i. intētio cordis pura totū corpus t.l.e. ad videndā scz claritatē xp̄i. i. Joh.iij. Scimus cū apparuerit q̄a sil̄es ei erimus. q̄niam videbimus eū sicuti est Bern̄. Signū quidē videt̄ ꝑ supiores oculoruz fenestras veritatē intrare debere ad animaz. sed hoc nobis o aīa seruat̄ in posterū cū videbimus facie ad faciē. Et hec visio erit nobis vita eterna. Amen.

De forma donatōis q̄ datur sub specie panis Thema ꝓpriū vel aliud sil̄e Sermo nonus

Venite comedite panē meum vt iā supra. Cibauit illū pane vite. i. corpe xp̄i. dicit glo. interli. Eccl̄i.xv vel aliud de pane. ¶ Secundū circa formā donatōis dn̄ici corpis cōsiderandū est ꝙ dn̄s dat illud velatū sub specie panis. ꝑm illud. Accepit iesus panē ⁊ bn̄dixit et ait. hoc ē corpus meū. Ad tactū ⁊ ad ꝟba creatoris intus erat corpus saluatoris et foris mansit species panis. Dn̄s dat corpus suū sub specie panis triplici rōne. Primo ꝓpter collatā sibi pre ceteris cibis habilitatē. secūdo ꝓpter faciendā significatōis sue cognitōem. tertio ꝓpter rerū sibi significatarū sil̄itudinē. vel ꝓpter nostre p̄paratōis instructōem. ⁊ ꝓpter sui effectus sil̄itudinē. Primū ponit̄ hic secūdo loco. scd̄m infra sermōe. xv. circa finem. tertium hic circa finem Primo dat dn̄s corpus suum sub specie panis. vt supra. sub nulla em̄ alia specie cibi tā respectu ministrātium q̄ accipientiū posset apti⁹ exhiberi. ⁊ hoc triplici ꝯsideratōe. scz quantū ad intentōem. quantum ad amministratōem. ⁊ q̄ntum ad ꝯseruatōem. De p̄mo habilior est spēs panis. q̄r om̄i loco: om̄i tpe facilius

inuenit q̄ alius cibus. Item scdo. qꝛ mundius ⁊ honestius tractari p̄t in altari: melius diuidi. ꝯueniētius a sanis ⁊ infirmis sumi q̄ alius cibus. Itē quantū ad tertiū habilioꝛ est. qꝛ si debet leuari. portari. vel custodiri: cōmodius fit sic sub specie panis q̄ cibi alterius Ps̄. Iurauit dn̄s ⁊ nō penitebit eum tu es sacerdos in eternū ꝑm oꝛdinez melchisedech. qꝛ scz nec oues nec capꝛas obtulit. sed panē ⁊ vinum Scdo dat dn̄s coꝛpus suū sub specie panis ꝓpter faciendā significatōis sue cognitionē ⁊ fidem. sacramentum em̄ est noue legis. ⁊ ideo sacre ⁊ secrete rei est signū qd̄ suggerit nobis rei quā significat cognitionē ⁊ fidē. Aug⁹. Signū est res p̄ter speciē quā iugiter sensibus aliq̄d aliud ex se faciēs in agnitionez venire. Signoꝝ autē tria sunt genera. naturale. artificiale. ⁊ sacramētale. Signuz naturale ꝑm naturā significat. sicut fumus significat ignez. ruboꝛ celi vespꝛtinus significat futurā serenitatē Math. xvi. Facto vespere dicitis. serenum erit: rubicundū est em̄ celū. Signū artificiale ꝑm impositōem hoīs significat. et hoc est duplex. Aliud em̄ nō cōtinet quod significat. vt arcus triūphalis ⁊ circulus vini. Aliud cōtinet qd̄ significat. vt puluinar significat plumas ⁊ ꝯtinet eas. pastillū significat carnes ⁊ cōtinet. Signa sacramētalia ꝑm impositionem dei significant. ⁊ sunt sil̄r duplicia. Alia em̄ nō cōtinent qd̄ significant vt sacramenta legalia. sicut serpens eneus erectus in deserto significabat q̄dem saluatoꝛē sed nō continebat euz. sicut circulus suspensus añ domū significat vinum quod tamē non est in illo ꝯtentū. Numeri. xxi. Fecit ergo moyses serpentē eneum et posuit eum pꝛo signo quem percussi aspiciētes sanabant̄. Sap̄. xvi Signum habētes salutis nō ꝑ hoc quod videbant sanabant̄. sed per te omniū saluatoꝛē. Sil̄r agnus pascalis ⁊ circūcisio significabant rem sacram. sed nō continebāt. qꝛ ꝑm se nō iustificabant. Roma. iij. Ex opibus legis non iustificabit̄ oīs caro coꝛam deo. Item alia sunt signa sacramētalia que etiā ꝑm impositionē dei significant. sed ꝯtinent quod signāt. vt sacramēta euāgelica. sicut baptism⁹ ⁊ eucharistia. Hugo. Sacramentū euangelicū est materiale elementū foꝛis sensibiliter ꝓpositu ex similitudine rep̄sentās: ⁊ ex institutōe significans: ⁊ ex sanctificatōe continēs aliquam gratiā specialem Baptismus significat anime purificatōem ⁊ continet. qꝛ efficit ⁊ figurat. scz peccatoꝝ remissionē. Act. ij. Petrus ait. baptizet̄ vnusquisq̄ vestrum in noīe iesu christi in remissionē peccatoꝝ. Sil̄r sacramentū altaris signat coꝛpus dn̄i ⁊ vere cōtinet illud. qꝛ post ꝯsecratōem panis sub specie ei⁹. i. sub signo illo panis quod deus posuit ad significādum coꝛpus dn̄i totus est christ⁹. sic sub signo posito hoīs scz in pastillo stꝫ occultate carnes. Matth. xxvi. Accepit iesus panem ⁊ benedixit ⁊ ait Hoc est coꝛpus meū signatū. s. specie panis. Joh. vi. Filius hoīs dabit vobis cibū qui ꝑmanet in vitaz eternā hūc pater signauit deus Igitur si cū video signū positū hoīs vt pastillū. ⁊ credo ibi sub tenui pane esse carnes. multo magis cuz video signū positum dei vt sacramentū altarꝫ credere debeo ibi sub specie panis esse absconditū coꝛpus saluatoris. Ps̄. Quāta magna multitudo dulcedinis tue dn̄e quā abscondisti timentibꝫ te. Tertio dat dn̄s coꝛpus suum sub specie panis pꝛopter

Nonus

rerū ibi significatarū similitudinē. Tres eīm ibi res significant. quarū species illa panis est sacramentum id est sacr̃ signū expressam habens in se illarū similitudinem. Prima res ibi significata est naturale corp⁹ xpi qd ibi pnē. Secda res corp⁹ eius mysticū. scz ecclia. qd ibi significat et nō continetur. Tertia res est effectus sacramenti in aia fideli. Primo spēs panis prime rei ibi signate .i. veri corpis xpi habet similitudinē nō rōne sui sed rōne subiecti qd habuit ante psecratōem. i. panis q̃ prius fuit. Sicut eīm ex pluribꝰ t purg̃ granis panis efficit. sic corpus christi ex pluribꝰ mēbris puris t immaculatis psistit. Canti. vij. Vēter tuus sicut aceruus tritici vallatus liliis. Exo. xxv. Archaz de lignis sethim imputribilibꝰ. qz corpus christi pstat ex mēbris purissimis et ab omni vicio mundis. Secda spēs panis secunde rei ibi signate tenet similitudinē. i. mystici corpis xpi scz eccie que est vnitas fideliū. Sicut eīm ex multis granis puris pficitur vnus panis. sic ex multis fideliū personis a culpa mortali mundis et vinculo charitatis vnitis ecclesistica vnitas cōsistit. p. Chor. x. Vnus panis et vnū corpus multi sumus. ¶ Nunc sciendū q̃ in pane triplex vnio attēditur p quā triplex fraternitas siue cā t vinculum amoris qd inter fideles esse debz figurat. Primo grana nobilia t sibi similia colliguntur. Secundo farina pspergit p aquā t pasta conficit. Tertio vt solidus fiat panis pasta igne decoctur. Primū scz grana similia significāt fraternitatem t amorē naturalē. quia oēs de vno t pmo parēte sumus nati. Secundū scz panis solidat spūali Ter tiū spūaliter. qz vno spūscō ad vnaz christianā religionē sumus pgregati. De primo Gen. xlij. Descendērūt fratres ioseph vt emerēt frumēta in egypto quasi humiliauerūt se fideles vt amorē naturalē oīm hominū acquirerēt. Eccli. xiij. Omne aīal diligit simile sibi t oīs hō pximū sibi De secūdo. p. Chor. v. Estis noua psperſio sicut estis azimi. id est vnū qd p dilectōem sacramentalez. p. Joh. iij. Hoc mandatū habemus a deo vt q̃ diligit deum diligit t fratrē suū. De tertio Exo. xij. Coxerunt farinā cōspersam t fecerunt panes. i. pfecerūt vsqz ad dilectionē spūalem Joh. xiij. Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. Augustinꝰ. Nō autē carnalis sed spiritualis debz esse inter nos dilectio. Tertio spēs panis fm q̃ erat panis habz in se similitudinē tertie rei ibi signate. t. effectus sacramēti in aia fideli. Sicut eī panis tria facit. scz confortat. satiat. et vitam pseruat. sic panis sacramētalis aīam fidelem cōfortat ad pctīm deuincendū. satiat ad fastidiū mundi faciendū. in vita pseruat ad deuz sp laudandū. De pmo Ps̄. Panis corhoīs confirmat ad oīne vicium scz deuincendum. vnde. Diligam te domine fortitudo mea qui scz p̄cinxisti me virtute ad bellum t supplātasti insurgentes in me subtus me. De secundo Ps̄. Pane celi saturauit eos. ad mundi scz fastidium faciendum. Prouerb. xxvij. Anima saturata calcabit fauum De tertio Eccli. xxxiiij. Panis egentium vita pauperis est ad deum scz semp laudandum. Ps̄. Lauda anima mea dominū laudabo dominum in vita mea. ij. Paral. in fine. Laudabo te domine semp oīnibus diebus vite mee: quoniam te laudat omnis virtus celorum. Laudemus ergo hic deū cum bonis in bona ꝓuersatiōe

vt eum laudare mereamur semp cũ sanctꝫ in eterna beatitudine Amen.

De forma donationis sub specie panis triticei

Thema proprium

Sermo decimus

Venite comedite panẽ meum. vt supra. Cõuertẽtur et viuẽt tritico. Ozee. xiiij vel aliud. ¶ Tertiuꝫ circa formã donatõis corpis dñi cõsiderandũ est ꝙ dñs dat illd̃ sub specie panis triticei ꝛ nõ alterius. Et hoc ꝓpter tria. Primo ꝓpter huius grani pre ceteris naturalẽ nobilitatẽ. Scd̃o ꝓpter fideliũ discretam in eo significatõem. Tertio ꝓpter corporis sui exp̃ssam sil̃itudinẽ Primũ ꝓbatur a tribꝫ. qꝛ scꝫ hoc granuꝫ est purissimũ. qꝛ ad panẽ cõmunissimũ et qꝛ ad panẽ maxĩe nutritiuũ. Primo hoc granũ est purissimũ. q̃a hec species solũ inter alias attingit cõplementũ. i. summã puritatẽ Nam vt alchimici. i. aurifices in speciebꝫ q̃busdam licet multe spẽs esse videant. tamẽ vna est q̃ attingit ꝯplementum. ꝛ alie sunt differentes ab ea q̃busdã egritudinibꝫ. sicut ptꝫ de auro. ꝛ ideo om̃e metallũ purgatione materie in aurũ debet trãsmutari. Sic etiã videmus de granis. ꝙ bonitate terre purgat̃ siligo ꝛ in triticum nobilitatur. ꝛ ideo tripliciter et absolute panis triticeus est panis ꝓpter excellentẽ puritatꝫ sue nobilitatẽ. Scd̃o granũ tritici est ad panẽ cõmunissimũ. qꝛ cõpetit sanis et infirmis. imo omni aĩali panem comedẽti. ꝛ ideo vere est panis ꝓpter cõmunis ꝯuenientie nobilitatẽ Tertio granũ tritici est ad panem maxime nutritiuũ. qꝛ puritate naturali ꝛ ꝯpetibilitate ꝯmuni maxime membris adheret ꝛ cõfortat. ꝛ hac rõne ꝯgruum est vt nobilissimũ corpus quasi nobilissimus panis filiorũ dei det̃ filijs sub specie nobilissimi panis. s. triticei. ¶ Scd̃o dat dominus corpus suũ sub specie panis triticei ꝓpter fideliũ discretã in eo significatiõem. Sicut em̃ triticũ ꝑm triplicẽ statũ habet ꝯsiderari. sic fideliũ vniuersitas in tres status solet distingui. Triticũ aũt cõsiderat̃ vel ꝑm ꝙ constat in agris. vel ꝑm ꝙ grana separãtur a paleis. vel ꝑm ꝙ grana iã purgata locãtur in granarijs. Sil̃r inter fideles tres differẽtie sunt. scꝫ incipientiũ. ꝓficientiũ. ꝛ ꝑfectorũ. Primi significant̃ ꝑ triticũ stans in agro Secũdi ꝑ grana q̃ purgant̃ a paleis. Tertij per grana purgata q̃ locant̃ in granarijs. Primi desiderãt optimã doctrinã p̃dicatorũ. secũdi frequentẽ purgatõem pctõrum. tertij eternã requiẽ beatorũ. De p̃mo Job. xxxvij. Frumentũ desiderat nubes ꝛ nubes spargũt lumẽ suũ que lustrãt cũcta ꝑ circuitũ Grego. Electi sunt frumentũ dei celestibꝫ horreis recõdendi. frumentũ nubes desiderat: qꝛ electus quisqꝫ penitentiã suã sanctoꝝ p̃dicatorũ exoptat. nubes lumẽ spargũt. q̃a p̃dicatores sancti exẽplo vite et bñ agendo ꝛ loquẽdo dilatant. nubes aũt cuncta ꝑ circuitũ lustrant. qꝛ p̃dicatiõis luce mundi fines illuminant. De secũdo Judic̃. vi. Cũ gedeon excuteret ꝛ purgaret frumẽta in torculari vt fugeret madyan apparuit ei angelus dñi. Gedeon electũ quẽqꝫ significat qui sub vmbra sancte crucis rectitudinẽ iudicij confessionis quasi virga cor suũ a viciorũ paleis sequestrat. cõsolatio cum diuina cõtra demonum tentamẽta ꝯfortat. Eccl̃i. ij. Qui timent dñm

preparabũt corda sua in ꝯspectu illius sanctificabunt aĩas suas. De tertio Job.v. Increpatõem dñi ne reprobes ⁊ ingredieris in abũdantia in sepulcrũ.i. locũ tibi in regno dei p̃paratũ.sicut infert aceruus tritici in tpe suo.id est cetera multitudo beatoꝝ. Luce.iij. Venit fortior me post me:cuius ventilabꝝ in manu eius ⁊ purgabit arcã suã ⁊ ꝯgregabit triticũ in horreũ suuz.paleas autem cõburet igne inextinguibili. ¶ Tertio dat dñs corpus suũ sub specie panis triticei ꝓpter corpis sui exp̃ssam sil'itudinẽ. Triticũ em̃ põt tribꝰ modis ꝯsiderari .s. vt iacẽs in aceruo.vt cadens in agro. vt in panis cõplemento. Penes p̃mum modũ significat corpꝰ vt in virgine cõceptũ.penes scd̃m vt ꝓ nobis in mũdo passum.penes tertiuz vt in celo glorificatũ. In p̃mo mater xp̃i multũ honorat.in scd̃o pctõr liberat. in tertio beatus delectatur. De p̃mo Cant.vij. Vẽter tuus sicut aceruꝰ tritici vallatus lilijs. Vẽter est corpus beate v̄ginis Lu.p̃. Beatus vẽter q̃ te portauit.aceruus tritici mũda mẽbra christi vt ꝯseruata in vtero virginali.lilia decor oĩmode castitatis quo ornant mẽbra ⁊ sensus btẽ virginis. De scd̃o Joh.xij. Nisi granũ frumenti cadẽs in terram mortuũ fuerit ⁊c.si aũt mortuũ fuerit multũ fructũ affert. Christꝰ em̃ ꝑ mortẽ suã genus humanũ de morte eterna liberauit. Ro.v. Cõmendat suã charitatem deus in nobis. qm̃ cũ adhuc pctõres essemus xp̃s ꝓ nobis mortuus est. ex hoc ꝙ dñs se dicit granũ frumẽti hz eccl'ia ꝙ sub nulla alia specie panis ꝯsecrat corpus dñi. De tertio Zach.ix. Quid bonũ ⁊ q̃d pulcrũ eius nisi frumentũ electoꝝ quasi panis pulcerrimꝰ. dulcissimꝰ et nobilissimꝰ corpis xp̃i in gl'a beatoꝝ Nunc sciendũ ꝙ beati habebũt in eo triplex bonum.scz oĩm deliciarũ prepationẽ.oĩm desideriorꝝ impletõem.oĩm bonoruz securã ⁊ eternã fruitionẽ. De primo Gen̄.xlix. Aser pinguis panis eius p̃bebit delicias regibus. Ps̄. Parasti in dulcedine tua pauperi deus Sap̄.xvi. Paratũ panẽ de celo p̃stitisti eis sine labore om̃e delectamẽtũ in se habentẽ ⁊ oĩs saporis suauitatez.p̃. Choꝝ.ij. Nec oculus vidit nec auris audiuit nec in cor homĩs ascẽdit q̃ prepauit deus diligentibꝰ se. De scd̃o Ps̄. Lauda hierl'm dominũ qui posuit fines tuos pacẽ et adipe frumẽti satiat te. Itẽ Bñdic aĩa mea dñm q̃ replet in bonis desideriũ tuũ Hiere.xxxi Inebriabo aĩmas sacerdotuz pinguedine ⁊ ꝓpl's meus bonis meis adiplebit. Sap̄.xvi. Substantiã tuã ⁊ dulcedinem quã in filios habes ostẽdebas ⁊ deseruiens vniuscuiusq̃ voluntati ad qd̃ quisq̃ volebat cõuertebat. De tertio. Lu.xiiij. Beatus q̃ manducabit panẽ in regno dei scz propter oĩm bonoꝝ securã sine fine fruitionẽ. Esa.lxij. Jurauit dñs in dextera sua.si dedero triticũ tuũ vltra cibũ inimicis tuis.⁊ si biberint filij alieni vinũ tuũ in quo laborasti. qui cõgregant illud comedent:⁊ qui ꝯportant illud bibẽt in atrijs sanctis meis Hic comedũt ⁊ bibũt mali cum bonis.ibi erũt mali sub eterno int'dicto.⁊ boni in securo ⁊ eterno xp̃i cõuiuio. Ps̄. Adimplebis me leticia cũ vultu tuo.delectatões in dextera tua vsq̃ in finem. Amen

De duobꝰ mirabilibꝰ in consecratõe corporis dñi. Thema proprium

Sermo

Sermo vndecimus

Venite comedite panē meum ꝛc. vt supra. Mirabilia opa tua ⁊ aīa mea cognoscet nimis. Ps. vel aliud simile. ¶ Tertio ꝓncipaliter circa sacramentū dominici corpis notanda sunt mirabilia diuine operatōis tanq̄ signa siue miracula diuine virtutis. Hec mirabilia signa cōsiderāda sunt in trib⁹. Primo in dominici corpis ꝓsecratōe. scōo in eiusdem possessione. tertio in ꝓceptiōe. Primo eīm corpus dñi ꝓsecramus scōo possidem⁹. tertio ꝓcipim⁹. Primo in ꝓsecratōe dñici corpis cōsiderāda st ⁊ credēda tria mirabilia signa diuine opatiōis. Primū ē q̄ ibi sub spē panis ē vex corp⁹ xpi. scōm q̄ tota suba panis mutat in corpus dñi. Tertiū q̄ mutat in corp⁹ dñi vl xpi. ita tñ q̄ manent panis accētia. Primū est mirabile. scōm mirabilius. tertiū mirabilissimū. De duobus ꝑmis ꝑt hic dici. ⁊ de tertio insequēti. ¶ Primū mirabile signuz in ꝓsecratōe sacramēti altaris est q̄ ibi sub specie panis est verū corpus xpi qō de virgine sumpsit. ⁊ hoc ꝓbat tribus modis. Primo testimonio fide dignox. secūdo rōne signorū positiuox. tertio demōstratione miraculox. Primo ꝓbat primum mirabile testimonio fide dignoruz fm q̄ lex dicit Deutroñ. xix. In ore duox vel triū stat omne verbū. audi ergo Aug⁹. dicentē. Accedit verbū ad elementū ⁊ fit sacramentū. hoc ē dei verbū a xpo institutū. pferr sup panem ⁊ mox fit sacrū secretum scz corpus saluatoris sub specie panis. Item Aug⁹. Hoc quod oibus modis ꝓbare ꝓtendimus sacrificiū ecclesie duobus ꝓstare. visibili elemēto rum specie. ⁊ inuisibili carne xpi. et sanguine. sicut xpi ꝓsona cōstat ex deo ⁊ hoie. Amb. Panem istū quē sumimus in mysterio vtiq̄ illū intelligo q̄ manu spūsancti format⁹ est in vtero ꝓginis ⁊ igne passionis decoct⁹ in ara crucis. Panis eīm angelox factus est cibus hoim. Greg. Magnū atq̄ pauendū est misteriū qz aliud videt ⁊ aliud intelligit. Figura panis ⁊ vini videt. et faciente dño corpus ⁊ sanguis xpi intelligitur. Eusebius. Vere vnita et perfecta ecclie hostia fide estimāda. non specie neq̄ exteriori cēsenda visu. § interiori intellectu. vñ celestis ꝓfirmat autoritas. Accipite ⁊ comedite hoc est corpus meū. Recedat ergo omne infidelitatis ambiguum. qz q̄dem qui autor est muneris ipe est etiā testis veritatis. Scōo probat idē rōne signorū positiuox. ratio āt eox est rem ita esse vt signat. Est autē tale signū duplex. s. hominis ⁊ dei Hoīs artificiale. dei sacramentale Signū positiuū hoīs fm impōem hoīs significat. ⁊ est duplex. Nā aliud nō continet qō significat. vt circulus vini. Aliud cōtinet quod signat. vt pastillū qō significat carnes et cōtinet eas intus absco̅ditas. Similiter signū positiuū dei qō est in sacramētis fm impositōem dei significat. ⁊ est duplex. Nam aliud nō cōtinet quod fcat. vt sacramenta legalia que nō efficiūt quod figurant sicut agnus pascalis ⁊ similia. Aliud vere continet quod significat. vt sacramēta euāgelica sicut eucharistia. significat eīm fm impositiōem dei rem sacrā. scz corpus xpi et vere ꝓtinet illud. vñ Accepit iesus panē et benedixit ⁊ ait. hoc est corp⁹ meum. signū mansit foris scz spēs panis ⁊ intus erat corpus saluatoris. Eccli. xxxvi. Innoua signa ⁊ immuta mirabilia. qsi dicerz. qz vetera sig

na nõ continebãt grãm quam signi
ficabant. fac noua que cõtineant qõ
signant. Aug⁹. Ideo dicunt sacra/
mẽta quasi sacre rei signa. qz in eis
aliud videt. aliud intelligitur. qõ vi
det speciẽ habet corporalẽ. qõ intel
ligit fructũ habet spũalem. In spe/
cie eũ panis z vini quaz videmus
res inuisibiles. i. carnẽ xpi z sangui
nem honoramus. Tertio ꝓbatur
idẽ demõstratiõe miraculoꝝ. Exo.
xxxiij. Signa faciã que nunq̃ sunt
visa: opus dñi terribile. Pascasius
Nemo q̃ sanctoꝝ vitas et exẽpla le
git ignorat q̃ sepe corpis xpi z san/
guine sacramẽta aut ꝓpter dubios.
aut certe ꝓpter ardentius amantes
visibili specie in agni vl' pueri formã
aut in carnis et sanguinis colorem
in eo statu sint. vt qõ latebat in mi/
sterio pateſceret in miraculo. Bea/
to eũ Basilio die pasce diuina mi
steria celebranti. Hebreus q̃dam se
sicut christianus populo immiscuit
officij volẽs explorare misterũ: qui
vidit infantẽ partiri in manib⁹ ba/
silij. z ꝛmunicantib⁹ oĩbus venit ip
se. z data est ei hostia vere caro fac/
ta. z seruãs reliquias abijt in domũ
suã z ostẽdit vxori sue: narrans q̃ ꝓ
prijs oculis viderit: credẽs ergo ait
vere horribile z admirabile est sa/
cramentũ christianoꝝ. in crastino ve
nit ad basiliũ z baptisatus est cum
omni domo sua. Item q̃dam presby
ter erat egidius noie religiosus val
de. qui cũ sanctã duceret vitã cepit
pijs pcibus pulsare deũ vt sibi mõ/
straret naturã corpis xpi z sangui/
nis. Venit ergo dies vt idez more
solito diuina celebraret. z post agn⁹
dei ꝓcumbẽs genib⁹: creator inquit
et redẽptor oĩpotens deus pãde mi
hi exiguo in hoc misterio naturam
corpis xpi vt mihi liceat eũ ꝓspice/
re in forma pueri quem olim sinus
matris virgineus tulit vagientem
et ecce ãgelus dñi eũ de celo veniẽs
affat. surge ꝓpera si xpm videre pla/
cet. adest psens corpo vestitus ami
ctu. quẽ sacra puerpera gessit. At ps
byter pauidus surgẽs vidit sup arã
puerũ sedentẽ. Cui angelus. qz chri
stũ videre placuit quẽ sub specie pa
nis verbis sacrasti misticis: nũc ocu
lis inspice z tracta manib⁹. tunc sa/
cerdos celesti munere fretus. qõ mi
rũ dictu est vlnis tremẽtib⁹ pueruz
accepit. z pectus ꝓpium xpi pectori
iunxit. Deinde profusum in ample
xim dat oscula pia deo et suis labi
is pressit pia labia christi. quibus
ita peractis restituit puerum in al/
tari. z rursus hõ prostratus depca/
tur dñm vt dignet ipse verti in pstĩ
nam formã. z surgẽs inuenit corp⁹
christi in formã remeasse priorem. z
sic sub specie debita cõicauit eidem
¶ Secũdum mirabile signũ in cõse
cratõe sacramenti altaris est q̃ sub
stantia panis mutat in corpus chri
sti quod sumpsit de ꝓgine. z hoc fit
verbi dei potestate. Qõ probat tri
bus modis fieri posse. Primo a po
testate sili. secũdo a minori. tertio a
maiori. Primo a potestate sili. qz ꝗ
bũ xpi substantiã vnã in aliã cõmu
tauit. Secõo a minori. qz res q̃ mi/
nus pñt substãtiam vnã in aliã mu
tant. Tertio a maiori. qz verbũ dei
multũ maiora fecit. Primo verbũ
dei mutat subam panis in corpus
xpi. qõ ꝓbat a sili. eo q̃ qñq̃ vnam
substantiã in aliã ꝛmutauit. Hinc
legit Joh. ij. q̃ dñs vocatus ad nup
tias deficiẽte vino iussit ydrias im/
pleri aqua. quã ꝓtinus in vinũ com
mutauit. Et seq̃t ibi. Hoc fecit ini
tiũ signoꝝ iesus z manifestauit glo
riã suã. Sicut ergo in nuptijs potu
it aquã in vinum ꝛuertere. sic pt in
suo sacramẽto panẽ in suũ corpus z

vinum in sanguinē commutare In
silibus em̄ simile est iudicium. vñ si
cut ibi ita ⁊ hic similis precipit vir/
tus silis obedit effectus. Scd̄o pro
bat̄ idē a minori. eo ꝙ res q̄ minus
pñt q̄ꝫ verbū dei substantiā vnā mu
tant in alterā. Unde sciendū ꝙ pro
uidentia dei mutatōes rerum trib⁹
mōis fieri voluit: p̄ter quas verbo
suo facit. s. arte. natura. ⁊ gr̄a. Ars
em̄ hoīs vnā substantiā mutat in al
teram. vt ptz in vitrifice q̄ vilem ci
nerem in p̄clarum et nobile mutat
vitrū. ergo multo magis virt⁹ ver/
bi christi mutare pōt panem in cor/
pus eius ⁊ vinū in eius sanguinem
Ecc̄i. viij. Sermo dei potestate ple
nus est nec dicere ei quicq̄ꝫ p̄t quare
ita facis. Eusebius. Inuisibilis sa
cerdos visibiles creaturas in sub/
stantiam corpis ⁊ sanguinis sui ver
bo suo secreta potestate commutat
Item natura mutat vnā substātiaz
in alteraz. sicut in vite aqua mutat̄
in vinū. ⁊ ope apum succus florum
pfecta natura mutat̄ in fauum mel
lis. Sil'r in nobisip̄is panis quam
māducamus q̄tidie p naturā muta
tur in carnem. ⁊ gramina comesta a
brutis ꝯuertunt̄ in carnē ⁊ sangui/
nem. Et sic de plurib⁹ similibus in
natura. ergo multo magis ꝟtus ver
bi christi mutare p̄t panē in substā
tiam sui corpis. Damascenus. Si
cut panis ⁊ vinū trāseūt p nutrimē
tum in corpus hoīs et non in aliud
corpus. ita panis altaris ⁊ vinū vir
tute ꝯsecratiōis transeūt in corpus
et sanguinē xp̄i que p̄us non erant.
Item gratia hoīs mutat substantiā
vnā in alterā. Hinc moyses p gra/
tiā specialē mutauit virgā in serpē/
tem ⁊ aquā in sanguinē. ergo multo
magis ꝟtus verbi xp̄i mutare p̄t pa
nem in corp⁹ eius ⁊ vinū in sangui
nem. Amb. Virgam tenebat moy
ses ⁊ ꝓiecit in terrā ⁊ facta ē serpēs
Et sic videmus ꝓphetica gr̄a muta
tam esse. ꝙ si tantū valuit bñdictio
humana vt naturā cōuerteret. quid
dicemus de ip̄a consecratōe diuina
vbi ip̄a verba saluatoris opantur.
Si ergo q̄ras. qūo potest panis fie
ri corpus christi. Rñdeo. cōsecratōe
que fit xp̄i sermone. Tertio ꝓbat̄
idē a maiori. quia verbū dei multo
maiora facit ⁊ facere pōt q̄ꝫ ꝙ panē
in corpus mutat christi. vñ In p̄nci
pio erat verbū. oīa p ip̄m facta sunt
et sine ip̄o factum est nihil. Eugeni
us. Sicut ad nutū precipiētis repē
te ex nihilo ꝯsistunt excelsa celoꝝ. ꝓ
funda fluctuū. vasta terraꝝ potesta
te in sp̄ualibus sacramētis: vbi p̄ci
pit virtus seruit effectus. imo mul
to potius in hoc sacramento oīpo/
tenti virtuti seruit effectus. qꝛ mul/
to magis est de nihilo facere nouā
creaturā q̄ꝫ substātiā que iā est mu/
tare in alterā. Amb. De totius mū
di opibus legitur. qꝛ ip̄e dixit ⁊ fa/
cta sunt Sermo ergo qui potuit ex
nihilo facere qd̄ nō erat: potest ea q̄
sunt in id mutare quod nō erat. nō
em̄ minus est dare nouas q̄ꝫ muta/
re rerū naturas. ⁊ sic erat in reb⁹ qd̄
erat panis añ ꝯsecratōem iam cor/
pus christi est post ꝯsecratōez. quia
sermo christi mutat creaturā Cum
itaqꝫ irrōnalis creatura ⁊ inanima
ta scz panis mutat̄ in melius scz in
corpus xp̄i virtute verbi dei. Di/
rum est ꝙ peccator homo non mul
tis verbis nec beneficijs nec cōmi/
natione nec promissione conuerti
potest de mala vita in bonam. sed
quia nihil apud deum impossibile
est: suppliciter rogandu3 est vt nos
communiter conuertat ad similitu
dinem himaginis bonitatis sue. in
presenti per gratiam ⁊ in futuro per
gloriam. Amen.

Duodecimus.

De duobus mirabilibus in cōsecratōe vt supra. vel aliud simile Sermo .xij.

Venite comedite panē meum ꝛc. vt supra. Mirabilia opa tua dñe: ꝛ anima mea cognoscet nimis.

¶ Tertiū mirabile signū imo mirabilissimū signum in cōsecratōe sacramenti altaris est ꝙ mutat̄ in corpus xp̄i panis tota substātia. sic tamē ꝙ manent panis accidētia. i. color odor ꝛ sapor ꝛ hmōi corp⁹ christi circūstantia ꝛ nostris sensib⁹ obiecta. Q̄ eīm in ꝯsecratōe panis mutatur in corpus christi iā supra ꝓbatum est. Et ꝙ manēt accidētia hūanis sensibus obiecta patz. talis mutatio est sup̄naturalis. ꝛ d̄r ꝓprie cōuersio siue trāssubstātiatio. qꝛ sil̄is ei ꝑ om̄ia nō inuenit̄ in natura. Q̄ cū diuina virtute in hoc sacramēto possit fieri triplici sil̄itudine potest ostēdi. Prima sumit̄ de gratia prophetali. secūda de ꝯuersione spūali. tertia de mutatōe naturali. Prima sil̄itudo ꝙ substātia panis in corp⁹ christi posset trāsmutari ita ꝙ accidētia maneant sumit̄ de gratia prophetali. Hinc est qd̄. iiij. Reg. ij. d̄r. Helize⁹ misit sal in aquas amaras et ꝯuerse sunt in dulces. In qua cōuersione q̄ttuor considerāda sunt. s. cōtinens. ꝛ ꝯtentū. operās. ꝛ operatum. Continēs est spēs illa siue claritas exterior aquarum que manet. Cōtentū amaritudo interior. Operans est gr̄a ꝓphetalis. Operatū est dulcedo subsequens aquaꝝ. Primū scz continēs. i. spēs aquarū exterior manet. Scd̄m scz cōtentū. i. amaritudo interior trāsit atq̄ mutatur in quartū. s. operatū. i. in dulcedinē. et hoc ꝑ tertiū. scz operās. i. ꝑ grām ꝓphetalē. Sic est q̄dammō in mutatiōe panis in corpus christi. Primū eīm scz ꝯtinens. i. spēs panis exterior manet. Scd̄m scz ꝯtentum. i. substantia panis interior mutat̄ in q̄rtum. id est in corpus christi. ꝛ hoc ꝑ tertiū scz ꝑ operās. i. ꝑ verbum dei. Scd̄a sil̄itudo eiusdem sumitur de cōuersione spūali. De p̄mo. p̄. Re. x. dicit samuel ad saul qui ꝑcat pctōrem. Insiliet in te spūs dñi ꝛ mutaberis. In qua mutatōe siue ꝯuersione quattuor iā supradicta ꝯsideranda sunt. scz continēs. contentū. operās. ꝛ operatū In statu eīm peccati videt̄ hō exterior pulcer et sanus. sz hō interior amaritudine ꝛ pctī veneno plenus est ꝛ egrotus. hic dū ꝑ spiritū dei ꝯuertit̄ specie corpis manēte exterior amaritudo et lāguor peccati interior in dulcedinē ꝛ sanitatē gratie ꝯmutant̄. Primū ergo. s. spēs corpis exterior manet. Scd̄m scz amaritudo pctī interior transit in quartū. s. in dulcedinē gr̄e. ꝛ hoc ꝑ tertium. s. ꝑ spm̄ dei. ꝛ sic fit vt iā dictū est in ꝯuersione panis in corpus xp̄i. Eugenius ad quendā conuersum. Quāta ꝛ q̄ꝫ celebrāda bn̄ficia vis diuine bonitatis opatur. et qūo tibi nouū ꝛ impossibile eē nō debeat ꝙ in xp̄i substantiā terrena ꝯuertant̄. teip̄m interroga: q̄ preterita vilitate deposita subito nouaz indutus es dignitatē. in exteriori nihil additū totū est in interiori mutatū. Tertia ergo sil̄itudo eiusdez sumit̄ de imitatōe naturali. Vidimus eīm ꝙ ponunt̄ oua sub aue. vt sub gallina vel sub columba. ꝛ ꝑ naturam mutant̄ in carnē. imo in auiculā viuā. In hac mutatiōe sil̄r illa q̄ttuor que iā dicta sunt possum⁹ inuenire. Ibi eīm est ꝯtinens. scz testa

quasi spēs oui exterior. ⁊ ꝯtentū scz vitellū quasi substātia oui interior et operās scz natura. ⁊ operatū. s. caro pulli. imo integruz corpus pulli viui. Primū scz testa siue spēs exterior manet. Scdm scz vitelluz siue substātia interior trāsit ⁊ mutat in quartū scz in corpus pulli viuum. ⁊ hoc ꝑ tertiū scz opantez naturā. Et mira similitudo qꝛ testa dieb⁹ aliq̄bus integra manēte. exterius videt quasi adhuc sit ouū qd̄ nō est ouuz. sz viui pulli integrū corpus testa velatū Sicut ergo in hac re columba ꝑ naturā: sic in sacramento altaris opatur spūssanctus ꝑ suam oipotētem virtutē Hinc est ꝙ in columbe specie sup xp̄m apparuit. Hinc etiā Gen̄. p̄. Spūs dei ferebat sup aq̄s. Verum sicut auis fouēs oua dicit glosa. ergo si ponis sub aue vnū vel duo vl' plura oua vertit ea ꝑ naturā interius in carnē testa manēte exterius. q̄nto magis si ponas in altari vnā hostiā panis vel duas siue centū siue mille vel plurimas manente panis exteri⁹ specie. spūssanct⁹ eas repente interius in corpus xp̄i sua virtute ꝯuertit. Aug⁹. Cū panis ꝑ manus hoīs ad illā visibilē speciē ꝑducat. nō tamē sanctificat vt sit taz dignū sacramentū nisi opante inuisibiliter spū dei. qꝛ sicut de v̄gine ꝑ spiritūsanctū vera caro xp̄i sine coitu est formata. ita per eundē de substātia panis mistice idē corpus xp̄i ꝯsecratur. Attēde ꝙ dicit de substātia panis: nō ꝙ sit materia corporis xp̄i. sed qꝛ panis cōuertit in corpus xp̄i. vñ versus. Corpus de pane: corpus de virgine. primum De ꝯuersiuū. sed materiale scdm. Hinc moraliter notandū est ꝙ cuz irrōnalis creatura. s. panis ꝑ verbū dei ⁊ spiritū eius in melius ꝯuertit quanta sit peccatoris duricia q̄ multis verbis ⁊ spūssancti circa se opationib⁹ ad ꝯuersionē non ꝑducitur. Hiere. v. Indurauerūt facies suas sup̄ petram ⁊ noluerūt reuerti. Hec induratio finalis impenitētia est. Cui⁹ triplex causa assignari pōt. p̄ma longa ꝯsuetudo peccandi. secūda incredulitas de iusticia dei. tertia seductio inimici. De prima Sap̄. xiiij. Cōualescēte iniqua cōsuetudine error tanq̄ lex custoditus est. Hiere. xiij. Si mutare p̄t ethiops pellē suā aut pardus varietates suas et vos poteritis bñ facere cū didiceritꝫ malum. Glosa. Cōsuetudo peccādi q̄dāmodo in naturaz transit. sed qd̄ hoībus impossibile est deo est possibile. vt nō ethiops vel pardus. i. lōgeui pctōres suā naturam ꝑ se mutare videātur. sed deus qui in illis opatur. Aug⁹. Vocabas me dñe ⁊ suspirabam ligatus nō ferro alieno. sed mea verro volūtate. velle eī meū tenebat inimicus ⁊ inde mihi cathenam fecerat ⁊ ꝯstrinxerat me. quippe ex voluntate ꝑuersa facta est libido. ⁊ dū seruit libidini facta est ꝯsuetudo: ⁊ dū cōsuetudini nō resistitur facta est necessitas. De scdo Soph̄. p̄. Visitabo sup viros defixos in fecib⁹ suis q̄ dicūt in cordib⁹ suis nō faciet bene dñs et nō faciet male. Glosa. Tollūt deo ꝓuidentiam putātes ꝙ nec bonis bona nec malis mala possit reddere. sed oīa casu regant. Ps̄. Dixit insipiēs in corde suo nō est deus. s. iustus iudex q̄ vindicet pctā. Vñ seq̄tur. Corrupti sunt ⁊ abhominabiles facti st̄. De tertio Ozee. v. Nō dabunt cogitatōes suas vt reuertant ad dñm quia spūs fornicatōis in medio eorum ⁊ dñm nō cognouerūt. q̄si diceret qꝛ spūs malignus obsidet eos ⁊ excecat vt dñm nō agnoscant. ⁊ promissionib⁹ falsis seducit. iō cōuerti

nō possunt Ecc̄i.xxix. Repromissio nequissima multos ꝑdidit. Genes. xxxiiij. Egressa dina vt videret mulieres regiōis illi⁹. vidit eā sychem ꝑnceps terre.i.diabolus.ꝛ adamauit:rapuit:dormiuitq; cum ea ꝛ agglutinata est aīa eius cū ea: tristēq; blādicijs deliniuit.qꝛ mundi ꝓspera peccati lenia longā vitā falso repromittit.iij. Regū.xxij.dicit Micheas. Egressus spūs ait.ego decipiā achab egrediar ꝛ ero spūs mendax in ore oīm ꝓphetaꝝ eius q̄ dicebāt regi. Ascēde in ramoth galaad et vade ꝓspere ꝛ tradet dn̄s inimicos tuos in man⁹ tuas. ꝛ in hoc deceptus est.ingressus em̄ ꝑlium q̄dā ꝑcussit eū casu sagitta inter pulmonē ꝛ stomachuz ꝛ grauiter vulneratus mortu⁹ est vesperi.sed q̄uis ob ꝑdictas causas induratis cōuersio rara sit.tn̄ deo om̄ia possibilia sunt q̄ potens est de lapidib⁹ suscitare filios abrahe.ꝛ ideo suppliciter rogādus est vt sicut spūssancti ꝟtute creaturā panis in corpus suū cōuertit ita nos in similitudinē imaginis bonitatis sue ꝛ in corp⁹ suū misticū cōuertat. vt simus vnū cū ip̄o in p̄nti ꝑ grām ꝛ in futuro ꝑ gloriā. Amen

De trib⁹ mirabilib⁹ q̄ ꝯsiderant̄ in corꝑis xp̄i possessione Thema proprium Sermo xiij.

Venite comedite panē meum.vt supra. Mirabilia opa tua dn̄e ꝛ aīa mea cognoscet nimis. Ps̄.vl'aliud sil'e. Dicto iā supra de trib⁹ mirabilib⁹ in corꝑis xp̄i ꝯsecratōe.hic dicendū est de trib⁹ mirabilib⁹ que etiā fiūt virtute ꝛ ꝑfectōe ꝯsecrationis.ꝛ attendunt̄ in eiusdē corporis possessione.i.dum post ꝯsecratōem illud adhuc exterius nobiscū habemus Primū mirabile est ꝙ tā magna res ꝯtinetur sub tā ꝑua specie panis. Scd̄m ꝙ vnū et idē corpus est in plurib⁹ locis. Tertiū ꝙ licz sit in plurib⁹ locis tn̄ per ꝑtes nō est diuisum.sed manet in se ꝯiunctū ¶ Primū mirabile signū ꝯsiderandū in possessione dn̄ici corꝑis est ꝙ tā magna res.s.verū ꝛ integrū corpus xp̄i cōtinet̄ sub tā ꝑua specie panis. Et huius mirabilis rei triplex p̄t ratio assignari. Prima est demonstratio magnitudinis sapiētie artificis tante rei. Secūda eq̄litas potētie christi cū potētia dei. Tertia sufficiens causa ad finē sacramēti. Prima rō ꝙ tam ꝑua species panis fit verū ꝛ integrū corpus xp̄i est demōstratio magnitudinis sapiētie artificis tante rei spūssancti.videmus em̄ ꝙ artifices quāto sunt in arte sculpēdi peritiores tāto sculpūt imagines subtiliores Vn̄ si artificib⁹ offerat̄ materia gēme vel metalli valde ꝑua et roget̄ in ea fieri imago subtilissima Minus subtilis respōdet ꝙ eā facere nō possit:quā tn̄ maxime subtilis in arte facile facit. Sic fit ad demōstrādā incōparabilē spūssancti sapientiā.sub minima spē sacramēti facile facit totū corpus xp̄i. Hinc Sap̄.vij. Spūssanctus dicitur esse subtilis.nō enim potes ei tam subtilem ꝑtem panis in altari ꝓponere quin sciat ꝛ possit eam in verum corpus christi cōuertere. Damasc⁹. Quō fiet hoc ait ꝟgo qm̄ virū non cognosco. Rn̄dit angel⁹. Spūssanctus supueniet in te.ꝛ tu queris q̄modo panis fiet corpus xp̄i: maxīe tam ꝑuus.dico tibi ꝛ ego. spūsscūs supueniet ꝛ ip̄e faciet hoc q̄ sup naturā sunt ꝛ sup intelligentiā. Scd̄a rō ad idē sil'itudo potētie christi cū

potētia dei. quicq̄d em̄ p̄t filius dei
ꝑ naturā hoc p̄t filius hoīs ꝓpter ꝑ/
sone vnitatē. Math. vlti. Data est
mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. Am
bro. sup̄ illud verbū angeli. hic erit
magnus ⁊ filius altissimi vocabit̄.
nō ideo erit magnus ꝙ añ partum
virginis magnus non fuerit. sed q̄a
potentiā quā dei filius ante tp̄a na
tural'r habet hic erit ex tp̄e acceptu
rus. q̄r sicut in vnā ꝑsonā ita in vnā
potentiā cōueniunt dei ⁊ hoīs filiꝰ.
sed dei filius verbum patris illā ha
buit potentiā ꝙ minima ꝑte corpo
ris op̄e spūssancti de virgine sep̄ata
se vestiuit. ⁊ severe in eā inclusit. ſm
illud. Verbū caro factū est ⁊ habi/
tauit in nobis. ergo similē ptātem
dedit homī xp̄o. scz vt possit facere
corpus suuz esse sub minima specie
panis. Ps̄. Dñs in syon magnus.
syon interp̄tatur speculū vt d̄t Au/
gꝰ. ⁊ Papias. Et dubium nō est ꝙ
magna imago tā exp̄sse ⁊ tā integre
ap̄paret in tā paruo speculo sicut in
magno. magnus ergo dñs in syō. i.
in speculo esse dicit̄. quia verꝫ corpꝰ
xp̄i tā integraliter esse sub ꝑua spe/
cie panis sicut sub magna recte cre
dit̄. Tertia rō ad idez est sufficiēs
causa ad finem sacramēti. ⁊ finis sa
cramēti est aīam fidelē spūaliter ci
bare ⁊ ꝯtra malū ⁊ ad bonuz cōfor
tare. causa huiꝰ efficiens est corpus
xp̄i. ⁊ id p̄t tam plene sub specie pa
nis ꝑua sicut sub magna. quia sub
vtraq̄ equaliter vnitū est deo. ex q̄
fluit oīs virtus in sacramēto. quan
tocunq̄ em̄ ꝑua sit sp̄ēs illa panis:
ibi est totū corpus xp̄i ꝑ conuersio/
nē. sanguis ꝑ ꝯnexionem. aīa ꝑ con/
iunctiōem. ⁊ deitas integra ꝑ vnio
nē. Vñ certum est ꝙ habet rōem ci
bandi spūaliter ⁊ ꝯfortandi aīam.
Exodi. xvi. Qui minus collegerat
nō repperit minꝰ de māna q̄ q̄ plus
collegerat Hylarius. Ubi pars est
corp̄is. i. minima ꝑs sacramēti: ibi
est ⁊ totū corpus. eadē em̄ ratio est
in corp̄e que in manna qd̄ in eius fi
gura p̄cessit. de quo d̄r. q̄ plus colle
git nō habuit amplius: atq̄ qui mi
nus parauerat nō habuit minꝰ. nō
est em̄ quātitas visibilis in hoc esti
manda mysterio. sed virtus spūalis
vñ qui multū vel magnum panem
ꝯsecrat nō habz amplius q̄ verum
corpus dñi. ⁊ qui ꝑuum nō habz mi
nus q̄ integruz corpus xp̄i ad salu
tem sui. ¶ Secunduz mirabile sig/
num circa corpus dñi est. ꝙ vnum ⁊
idem corpus est in pluribꝫ locis. in
pluribꝫ hostijs. in pluribꝫ portioni/
bus. Et hoc probat̄ tribus modis
Primo ꝑ veracem ꝓphetiam. secun
do ꝑ manifestam rōem. tertio ꝑ visi
bilē sil'itudinem. Primo ꝓbatur ꝙ
corpus xp̄i potest esse in pluribꝫ lo/
cis ꝑ ꝓphetiā Malach. j. ad iudeos
Nō est mihi voluntas in vobis d̄t
dñs ⁊ munus nō suscipiam de ma/
nu vestra. ab ortu em̄ solis vsq̄ ad
occasum magnū est nomen meū in
gentibus ⁊ in om̄i loco sacrificatur
et offertur nomini meo oblatio mū
da. ecce loca plurima exp̄mit ⁊ vnā
oblatōem mundam fidelium dicit.
Exodi. xx. In omni loco in quo fu
erit memoria nominis mei veniam
ad te ⁊ bñdicaz tibi. Memoria no
minis dñi est sacrificiuz altaris. scz
corpus xp̄i. quod fieri iussit in cōme
moratōem nominis eius. hoc fit in
multis locis. ⁊ in hoc venit vnꝰ do
minus ad bñdicendum nobis. Se
cūdo probatur idē per manifestam
rōem q̄ est ꝙ filius hoīs participat
potentiā filij dei ꝓpter ꝑsone vnita/
tē. Amb. Sicut in vnā ꝑsonā ita in
vnā potentiā ꝯueniūt dei ⁊ hoīs fi
lius. vñ sicut dei filius est essential'r
in om̄ibus rebus. ita dedit filio ho

minis vt corpus eius sacramentali
ter esse possz in pluribꝫ locis Augꝰ.
Intelligenduz est corpus xp̄i esse in
vno loco.i.in celo vbi ascēdit ad de
xterā patris.scz visibiliter in forma
humana.veritas tñ eiꝰ.i.diuinitas
vbiqꝫ est. Veritas eius.i. verū cor/
pus in om̄i altari sacramētaliter est
vbi celebrat̄. Innoc̄.tertius. Dispo
suit celestis altitudo cōsilij: vt sicut
tres ꝑsone sunt in vnitate essentie.s.
pater ⁊ filius ⁊ spūssanctus.ita tres
essent substātie in vnitate ꝑsone.scz
diuinitas christi corpus ⁊ aīa. Cuz
ergo christꝰ ꝑm naturā diuinā tribꝫ
modis existat in rebꝫ.scz in oībus ꝑ
essentiā.in solis iustis per gratiā.in
hoīe assumpto ꝑ vnionem: voluit
vt idem ip̄e ꝑm naturā humanā eti
am tribus modis in rebꝫ existeret.
In celo localiter.in verbo ꝑsonalit̄
in altari sacramentaliter. Vñ sicut
ꝑm diuinitatem totus essentialiter
est in omnibus rebꝫ.ita ꝑm humani
tatē totus sacramētaliter est in plu
ribus locis Tertio probat̄ idem
ꝑ visibilem sil̄itudinem q̄ cūctis in
speculo declarat̄. Nam si faciei tue
plura ꝓponas specula in oībus eq̄li
ter ⁊ integraliter vna facies appare
bit. Et si vnuz speculū in plura fru/
sta etiā ꝑua cōfringas: ꝑfecte tua fa
cies in singul̄ erit.speculū multipli
cetur ⁊ in plura frangatur.tñ facies
in oībus manet vna . nec mutatur.
Sic est reuera in sacramēto christi
q̄ speculū dicit̄ ⁊ imago dei. Sap̄.
vij. Speculū ē sine macula dei ma/
iestas ⁊ imago bonitatis illius Si
ergo speculū.i.forma panis in plu/
res partes diuidat̄. in singulis erit
imago vnita diuinitati.i.verū cor/
pus xp̄i. Hiero. Singuli fideliū ac
cipiūt chr̄m dñm.⁊ in singulis por/
tionibꝫ totū est.nec ꝑ singulos mi/
nuit̄.sed integrū se prebet in singul̄

¶ Tertium mirabile signuz circa
corpus dñi est q̄ licet in pluribꝫ lo/
cis vel hostijs vel portionibꝫ est. tñ
ꝑ partes nō diuidit̄.vel nō est diui/
sum.sed manet in se integrū ⁊ ꝯiun
ctum.p̄. Chorꝝ.i.diuisus est xp̄s.q̄/
si diceret:non est diuisus.qꝛ licet sit
in celo local̄r.in corde iusti spūalit̄.
in multis locis sacramentaliter. tñ
manet in se ꝯiunctum Et huius mi
rabilis rei est rō ineffabilis vnio ho
minis ⁊ dei.carnis ⁊ verbi. Unde
sicut verbū dei vbiqꝫ est ⁊ totum re
plet celum ⁊ mundū manens indi/
uisum.sic dedit corpi quod assump
sit vt sit in vnitate persone vniuit in
multis locis posse esse ⁊ in se cōiun
ctum manere Gregorius. Sicut di
uinitas verbi dei vna est que totuz
implet multis locis mundū. ita li/
cet multis et innumerabilibus die
bus illud consecret̄ corpus.nō sunt
tamē multa corpa christi.sed vnum
corpꝰ cū illo quod assumpsit de vir
gine ⁊ quod dedit apostolis. diuini
tas em̄ verbi que vbiqꝫ est replet il
lud ⁊ coninngit ⁊ facit vt sicut ipsa
vna ē ita veritas corpis christi vnū
est corpꝰ sic in veritate. Augustinꝰ.
Quādo christū manducamus par
tes de illo nō facimus.sed in sacra/
mento fit hoc vnusquisqꝫ accipit ꝑ
tem suū in sacramēto ⁊ manet inte
ger totus in seip̄o.manet integer to
tus in celo.manet in corde tuo. to/
tus em̄ erat apud patrē qñ venit in
virginē.impleuit illā nō recessit ab
illo.venit in carnē vt eū hoīes man
ducarēt ⁊ manebat integer apd̄ pa
trē vt angelos pasceret. Rogādus
est ergo dñs licet nos simus neces/
sario corpaliter ab inuicez diuisi vt
simus ꝑ ip̄m sꝑ coniūcti spūaliter
in charitate:⁊ digne nos pascat suo
in p̄senti sacramēto ⁊ plena visione
sui cū angelis in futuro. Amen.

Sermo

De tribus mirabilibꝫ in corpis christi ꝑcepti one Thema proprium Sermo .xiiij.

Venite comedite panē meum vt supra. Mirabilia opera tua dñe: ⁊ aīa mea ꝯgnoscet nimis Ps̄. Dicto parū superius de tribꝫ mirabilibus diuine opationis que cōsiderant̄ in dominici corpis consecratione. ⁊ postea de tribꝫ aliis in eiusdem corpis possessione. Hic consequenter dicēdum est de tribus vltimis mirabilibus cōsiderandis in eius ꝑceptione. Primum mirabile est ꝙ corpus christi dum manducatur nō minuitur. Secundū ꝙ si nō manducat̄ quodāmodo minuitur. Tertium ꝙ dum manducatur augmentatur. ¶ Primū mirabile signum ꝯsiderandū in ꝑceptiōe corporis domini est ꝙ cum manducatur non minuit̄. Et hoc est cōtra hereticos illos qui dicūt: si corpus christi omni monte maius esset tunc iā diu clerici illud ꝯsumpsissent Huiꝰ ergo tā mire rei scz incōsumptibilitatis corpis christi in manducatiōe sui triplex rō potest assignari. Prima rō est quotidiana potestas ꝯsecrandi. secūda incorruptibilitas sui tertia īfinita causa pascēdi. Prima rō ꝙ corpus dñi dū manducat̄ non minuit̄ est q̄tidiana ptās ꝯsecrādi. nam qꝛ oībus diebꝫ ⁊ oībus fideliū locis ⁊ sub tot hostijs quot sufficiunt fidelibꝫ verū ⁊ vnitū corpꝰ christi ex ꝑcepto eius ꝯsecrare possumꝰ Idcirco dū illud māducamus consumere vel minuere non possumus nec valemus. sicut em̄ in nobis causa salutis eterne sp̄ manet affectus illud manducandi sic et potestas ⁊ effectus ꝯsecrandi. ⁊ cū iam ꝯsecratū māducamus nequaq̄ꝫ illd̄ minuimꝰ qꝛ qd̄ sp̄ in se veracit̄ ꝑseuerat integruꝫ ne sacramētaliter in ecclesia possit deficere semp̄ ꝯsecrādo in forma panis. qꝛ sacramentū in nutriendo ⁊ renouando ꝯseruamus. quod pulcre figuratuꝫ est in panibꝫ ꝓpositionis. De q̄bus d̄r Exod̄. xxv. Pones sup̄ mēsam meaꝫ panes ꝓpōnis in ꝯspectu meo sp̄. ⁊ qūo d̄r sup̄ Leuit̄. xxiiij. Accipies panes duodecī et statues illos sup̄ mēsam meā. vt sint panes in monimentū oblatōis dñi ꝑ singula sabbata mutabuntur federe sempiterno Sil'r de igne dei d̄r Leui. vi. Ignis in altari meo sp̄ ardebit. quez nu. sa. sub ligna mane ꝑ singulos dies. Ignis iste nūq̄ꝫ deficiet in altari. sed mensa illa cū panibꝫ ⁊ ignis cuꝫ altari deficit. quid igit̄ mentitus est deus: absit. sꝫ vmbra deficit in synagoga. veritas manet nec deficit in eccl'ia. Sacerdos em̄ noster sp̄ sacramētū altaris ꝯsecrando nutrit ⁊ corpus xp̄i qd̄ in illo sp̄ idem est nunq̄ꝫ in māducatiōe fideliū deficit Scd̄a rō ad idem est vera incorruptibilitas corpis huiꝰ. surrexit em̄ glorificatuꝫ immortale et immutabile et impossibile posse corrūpi. Ps̄. Non dabis sanctū tuum videre corruptionē. vnde cū illud māducamus nō sicut alius cibus corrūpitur nec mutat̄ in corpꝰ nostꝝ. sed influit nobis sine corruptione sui sp̄uale nutrimētum. Hoc figuratū est. iij. Regū. xvij. Vbi pugillus farine in domo vidue ꝑ multos dies cibās totā familiā nō deficit iuxta verbū Helye. Augꝰ. Qui māducat me dicit dñs viuit ꝓpter me. nō ergo timeamus manducare panem istum fratres ne forte cōsumamus illuꝫ. et postea qd̄ māduce

Decimusquartus.

mus nõ inueniamus. qñ em̃ mãdu
catur vita manducat̃: nec occiditur
qñ manducat̃. sed mortuos viuifi/
cat. manducatus reficit sed nõ defi
cit. viuit manducatus q̃ surrexit oc
cisus. Hinc etiã lapidi p̃cioso ꝯpa/
ratur de quo ꝟtus exit: vt fantasma
ta fugandi: vel inflatiões sedãdi. vl̃
alia sine diminutõe sui. Deut̃. xxxij.
Constituit hoiem vt sugat mel de
petra. oleũq̃ de saxo durissimo Pe
tra aũt erat christus. j. Choꝝ. x. Si
cut ergo gẽma virtutẽ suam effun/
dendo nõ minuit̃. sic corpus domi/
ni nos pascẽdo non minorat̃. Ter
tia rõ ad idem est causa pascẽdi. q̃t
quot em̃ ad ip̃m accedere p̃nt pastũ
sufficiẽtem in ip̃o inueniunt. Hinc
dñs fons viuus ⁊ lux vera vere di/
cit̃. De p̃mo Gen̄. ij. Fons ascẽde
bat e terra. i. christus dicit glo. irri/
gans vniuersam sup̃ficiem terre. id
est inspirans cordi vtilia ⁊ honesta.
Hiere. ij. Dereliquerũt me fontem
aque viue. Secundo. Joh̃. i. Erat
lux vera que illuminat oẽm hoiem
veniẽtem in hunc mundũ Sicut er
go fons terram irrigat ⁊ sine sui di
minutiõe herbas ⁊ arbores nutrit
Sic christus eccl̃iam pascit. Itez si
cut sol nõ deficit toti mũdo lumen
suũ cõmunicãdo. sic nec xp̃s eccl̃iaz
totã pascendo. Hinc euidens exem
plũ est in candela: de qua millesies
tantus sumi p̃t ignis quãtus in ea
est. nec ꝓpter hoc minuit̃ lumẽ eius.
Igit̃ multo potius dñs nos seip̃o
pascit nec tñ deficit Ps̃. Oculi om
niũ in te sperant dñe. ⁊ tu das escaz
illoꝝ in om̃i tp̃e. tu aũt idẽ ip̃e es et
anni tui nõ deficient. ¶ Scd̃m mi
rabile signũ in p̃ceptõe corporis do
mini est q̃ si nõ manducat̃ quodam
mõ minuit̃. Ad intelligentiã tã mi
re rei sciendũ q̃ duo sunt corp̃a mi/
stica in hoc mundo, scz corpus misti
cum christi. ⁊ corp⁹ diaboli siue an
tichristi. Ad quoꝝ alterum p̃tinent
oẽs homines mundi. Corpus chri
sti sancta est eccl̃ia tanq̃ ip̃ius mũ/
da ⁊ fidelis sponsa: cuius ip̃e caput
est ⁊ singule persone fideliũ sine cul
pa criminali sunt ip̃ius membra. ⁊
oẽs qui corpus eius digne sumunt
mẽbra ip̃ius fiũt. j. Choꝝ. xij. Vos
estis corpus xp̃i ⁊ mẽbra de mẽbro.
Sicut em̃ corpus vnũ est et mẽbra
hz multa. ita ⁊ xp̃s. Itẽ. x. Vnum
corpus multi sumus q̃ de vno pane
p̃ticipamus. Ecõtra corpus diabo
li vniuersitas est iniquoꝝ tanq̃ illi
us meretrix ⁊ adultera. cui⁹ ip̃e ca
put est. ⁊ singule p̃sone maloꝝ sunt
mẽbra. Job. xli. Corpus eius quasi
scuta fusilia ꝯpactũ squamis se pre
mentibꝫ Gre. Corp⁹ diaboli st̃ oẽs
iniqui. q̃ q̃ p̃ obstinatõez duri sunt
et p̃vitã fragiles scutis fusilibꝫ ꝯpa
rant̃. hoc corpus diaboli recte ꝯpa
ctũ squamis se p̃mentibꝫ d̃r. q̃ cum
de iniq̃tate sua corripit̃ quibꝫ valet
tergiuersionibꝫ se excusare conatur
et q̃si quasdã squamas defensionis
obijcit. ne trãsfigi sagitta veritatis
possit. Apoc̃. xvij. dicit glo. sup̃ illd̃
Veni ostendã tibi damnatõez me
retricis magne. Meretrix ista ma/
gna est antixp̃s ⁊ oẽs mali qui tp̃e
eius erũt. qui sedet sup̃ aquas mul
tas. i. iã regnat sup̃ malos p̃ntes: q̃/
rum oim est ip̃e caput. Vñ sciẽdũ
q̃ sicut xp̃s p̃ se ⁊ per suos sp̃ studet
mẽbra diaboli p̃cidere ⁊ mẽbris su
is incorp̃are. s̃m illud Act̃. x. Sur
ge petre occide ⁊ manduca. Sic di
abol⁹ p̃ se ⁊ p̃ suos conat̃ membra
xp̃i tollere ⁊ meretricis sue mẽbris
vilibus vnire. p̃. Pe. v. Sobrij esto
te ⁊ vigilate quia aduersari⁹ vester
diabolus tanq̃ leo rugiẽs circuit q̃
rens quem deuoret. Deut̃. xxxi. Po
pulus iste fornicabit̃ post deos alie

nos ⁊ derelinquēt me.p̄. Choꝝ.vi. Nescitꝫ qꝛ vestra corpa mēbra sunt xp̄i.tollēs ergo mēbra christi faciaꝫ mēbra meretricis.qđ absit vt tantū nephas faciā.qđ tñ heu multi faciunt. Augꝰ. Nō possunt sil̄ esse corpus christi vel mēbra christi ⁊ membra meretricis.nec isti dicendi sunt māducare corpus christi q̄ sunt mēbra meretricis.ecce ꝙ isti mali non manducāc corpꝰ christi.s.spūaliter. etsi māducēt sacramētaliter sed nō manducādo spūalit̄ corpꝰ xp̄i ⁊ male viuendo tollunt mēbra xp̄i ⁊ faciunt ea mēbra diaboli.⁊ sic diminuunt quantuꝫ in se est corpus xp̄i.qđ em̄ in aīabus diabolo accrescit christo decrescit ⁊ corpus eius mysticū diminuit̄. ¶ Tertiuꝫ mirabile signū in ꝑceptōe dñici corpis est ꝙ dū manducat̄ a fidelibꝫ tunc augmētatur. Et hoc p̄t probari dupl̄r. scꝫ rōne ⁊ sil̄itudine. Primo probat̄ istđ mirabile ea rōne ꝙ dū manducatur corpus christi: nō ip̄m vt alius cibꝫ in manducantē conuertit̄. sed econuerso vere māducās spiritualiter in illud mutat̄. Nā manducantem se dominus sui corpis mystici membrū facit ⁊ sibijp̄i eū incorporās cū suo corpe quod de virgine sumpsit quodāmodo vnū efficit.p̄. Choꝝ. x. Unuꝫ corpus multi sumus q̄ de vno pane ꝑticipamꝰ. Itē.xij. Vos estis corpus xp̄i ⁊ mēbra de mēbro Augꝰ. Cōmēdauit christus in hoc sacramēto corpus ⁊ sanguinē suum quod ⁊ fecit nosipsos. nā et nosipsi corpus ipsius facti sumus.caro em̄ nostra carni eius vnita ⁊ incorpata vnū cū illa efficit̄. Ozee.vl. Cōuertent̄ sedentes in vmbra eius viuent tritico .i. dñici corpis sacramento qđ dicit̄ vmbra christi.qꝛ dat se ibi nō in sua luce.sed in velamine. Sic comedentes ꝯuertent̄. qꝛ in corpus christi mutabunt̄. Et sic patꝫ dum multi fideliū comedūt corpus christi ⁊ in illud ip̄i mutant̄ ⁊ membra eius efficiunt̄ qđ corpus xp̄i dū māducat̄ augmentat̄. Secundo ꝓbat̄ idē sil̄itudine humane scie.nā quanto magis hō sciam suā alijs distribuit tāto amplius crescit. Math. xxv. Domine duo tolēta tradidisti mihi ecce alia duo suplucratus suꝫ. Boetius. Scia est aīe nobilis possessio q̄ auarū dedignat̄ possessoreꝫ nisi publicet̄ elabit̄. ⁊ distributa suscipit incrementū. Sil̄r diuina sapiētia incarnata multis in cibū donata sapientes facit ⁊ in se quodāmodo ꝯuertit.⁊ sic dū comedit̄ nō minuit̄ sed augmentatur. Eccl̄i.p̄. Creator oīm creauit sapientiā spū sancto.id ē incarnari fecit ⁊ ꝑm datū suum p̄bet illā diligentibus se.⁊ in hoc sapiētia dei crescit dum multos in sapientia crescere facit Eph. iiij. Crescamus in illo ꝑ oīa qui est caput nr̄m christus ex quo totū corpus ꝯpactum.s.ꝑ fidem: ⁊ connexū ꝑ charitatem in mensuram vniuscuiusqꝫ membri augmētum corporis facit in edificationem sui in charitate. Amen.

De qualitate nostre p̄paratōis ad sacramētū

Thema proprium:

Sermo .xv.

Venite comedite panē meum vt sup̄. Probet aūt se ip̄m hō et sic de pane illo edat.p̄. Choꝝ.xi.ꝓbet id est p̄paret se.examinet.purget. Itez aliud. Prepate corda vestra domino.p̄. Regū.vij. ¶ Quartum p̄ncipaliter circa sacramentū domici corporis notandū est qualitas nostre

preparatōis. Nam valde iustuz est
vt ad tam dignū z venerandū cibū
sez ad ipm dnm omniū nō incurate
vel indeuote. sed aliquo competēti
modo ꝑparati accedamus ad ipm
Exo.xix. Sacerdotes q̄ accedūt ad
dnm sanctificenk ne pcutiat eos: si/
militer z alij. ¶ Preparatio nostra ꝑt
in triby cōsiderari. Primo in digni/
tate suscipiēdi corpis. secūdo in ho
stia propositi panis. tertio in figura
agni paschalis. De duoby primis ꝑt
hic dici. z de tertio in sequenti. Pri
mo modus nostre ꝑparatōis ad sa
cramentū cōsideratur in dignitate
ipius sacri corpis. Nā quia mūdis/
simū est z deo viuo plenū z vnitum
necesse est illud suscipiēti ꝑ tria ꝑpa
rari. sez ꝑ fidei plenitudinē. ꝑ mūdi
cie magnitudinē. ꝑ orōnis deuotio
nem Primū preparatiuū est fidei ple
nitudo. Heb.x. Accedamus cū ve/
ro corde in plenitudinē fidei. Cū ve
ro corde. i. cū vero intellectu sine er
rore. In plenitudine fidei. i. in ple/
na fide credētes que nō videmus. s.
sub specie panis esse totū xpm verū
hoiem z verū deum ꝓpter hmōi fi/
dei magnū meritū. p. Pe.j. Creden
tes in xpm quē nō videtis exultabi
tis letitia inenarrabili. Scōm ꝑpa
ratiuū est mūdicie magnitudo. q̄a
congruū est vt vas sit mundū susce
pturū corpus mundissimū. Exodi.
xvi Sume vas vnū z mitte ibi mā.
vas vnū quasi singulariter z excellē
ter mundū. Hinc Heb.ix. dicit ap
stolus vas istud esse vnā auream.
decet em̄ cor quasi aurū esse puriss/
mū ꝑ magnā mundiciā quod cape
re debet celestē panē. Alexander pa
pa Nihil in sacrificijs maius esse ꝑt
q̄ corpus z sanguis xpi. nec vlla ob
latio hac potior est. sed oēs ꝑcellit.
que pura deo ꝓscientia offerēda est
et pura mente sumēda. Hugo. Pu
ra ꝓscientia est que nō hz de ꝑterito
iustā accusatōem. de pnti iustā dele
ctationē. de futuro minus iustā vo
luntatē. Math.xxvij. Ioseph petyt
a pylato corpus iesu. z accepto cor/
pore inuoluit illud in syndone mū
da. Glosa. Syndone mūda iesum
inuoluit q̄ pura mente euz suscipit.
Hinc etiā mos ecclie habet vt sacri
ficiū altaris nō serico nō panno tin
cto. sed potius lineo celebrat. In tri
bus vero que pducunt corpale line
um ad candorē intelligunk tria que
faciūt ad nostrā mundificationem
Primo em̄ lauak. secūdo torquetur
tertio exsiccatur. Sic q̄ ad suscipiē
dum dnm nostrū mūdus vult fieri
primo debet ꝑ aquam lacrimax la
uari. secūdo ꝑ opera penitētie torq̄/
ri. tertio per feruorem amoris dei
a carnaliū desiderioz humore sicca
ri. De ꝓmo. Hebre.x. Accedamus
aspersi corda a ꝓscientia mala z ab
luti corpus aqua mūda. i. mundati
lacrimis a peccatis cordis z corpo
ris. Exo.xxx. Lauabik aaron z filij
eius manus z pedes. i. opa z cogita
tōes aqua ꝓpunctionis z cōfessiōis
quando accessuri sunt ad altare ne
forte moriantur. Hiere.iiij. Laua a
malicia cor tuū hierusalē vt salua fi
as vsq̄quo morabunk in te cogita/
tōes norie. Ps. Lauabo per singu
las noctes. id est. ꝑ singulis peccatz
lectū meū. i. ꝓscientiā meam. lachri
mis meis stratū meuz rigabo. De
secūdo Exo.xxvi. Cortinas taber/
naculi. i. ornatū aie: facies de byſſo
retorta. de operibus penitētie ieiu/
nijs. afflictōibus. orationibus z hu
iusmodi. p. Choz.ix. Castigo cor/
pus meum z in seruitutem redigo.
Eccī.xxxiij. Seruo maliuolo id cor
pori tortura z ꝓpedes mitte illum
in opationem ne vacet. Ps. Mul/
te tribulatōes iustorum. De tertio

Ps. Aruit tanq̄ testa ꝟtus mea. q̄ si diceret diuini amoris igne purgatus sum ab om̄i prauo humore. Itē in sole posuit tabernaculū suuz ad siccandū scz ꝑ amorē diuinū vt fiat valde pulcrū ⁊ mūdum. Cant. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō est in te. quasi scz bñ lota. torta ⁊ exiccata. Num. xi. Sanctificamini cras comedetis carnes. Tertiū preparatiuū est orōnis deuotio Ps. Petierunt ⁊ venit coturnix ⁊ pane celi saturauit eos Job. iij. Anteq̄ comedaz suspiro. Hinc maria magdalena ⁊ alie deuote portabāt aromata dum quererēt corpus iesu Lu. xxiiij. Sic nobis accessuris ad corpus dñi p̄libanda est deuotiōis oratio vt ꝙ forte minus parati sumus ꝑ ieiuniū ⁊ ꝯfessionem supplet spūalium aromatū. id ē oblationū oratio. ij. Paralip. xxx. Magna ꝑs populi q̄ sanctificata non fuerat comedit phase. ⁊ orauit pro eis ezechias rex dicens. Dñs bonus ꝓpiciabit̄ cunctis q̄ in toto corde requirūt eum ⁊ non imputabit̄ eis ꝙ minus sanctificati sunt. Aug⁹ Quamuis q̄s pctō mordeat̄ veniali peccādi tñ nō habeat volūtatem: satisfaciat lachrimis ⁊ orōibus. ⁊ ꝯfidens de dñi miseratiōe accedat ad eucharistiaz intrepidus ⁊ securus. Scdo modus nostre p̄paratiōis ꝯsiderat̄ in hostia panis. Sicut enim grana frumēti arte humana gradatim ꝓficiūt ad panis cōplementum. sic aīa peccatrix gratia dei ꝓficit ad bonū statū in quo licēter suscipiat corpus dñicum Grana ex q̄bus fit hostia significāt statū peccatoris ꝓpter tria. Sunt em̄ dura ⁊ furfure opta ⁊ ab inuicē distincta. sic pctōr durus ē in corde q̄ nō vult ꝯuerti ad dulcē deū de sua iniq̄tate. Hiere. v. Induraue rūt facies suas supra petras ⁊ noluerunt reuerti. Item pctōr opert⁹ est quasi furfure pctī deformitate. ibidem. ij. q̄ vilis facta es minus. iterꝫ vi. c. Itē peccator diuisus est a ꝓximo suo charitatis p̄uatione. Ozee. x. Diuisum est cor eorum nunc interibunt. Sed grana ad statum in quo sunt in hostia ꝑ hunc modum sunt deducta. Primo contrita est duricies eorum ꝑ molam et in minimas partes redacta Secundo a furfure sunt mundata Tertio commixta est farina ad inuicē ꝑ aquam et ignē decocta et in panē solidata sic pctōr qui dignus erit corpus dñi sumere debet se ꝑ tria que in his signant̄ p̄parare. scz ꝑ cordis ꝯtritōem ꝑ oris ꝯfessionem. ⁊ ꝑ proximi dilectionez. De p̄mo Esa. xlvij. Tolle molā mole farinā. q̄si diceret. fac in te molā spūalem de duob⁹ molaribus cōsiderādo miscdiam dei. ⁊ iusticiam ad emoliendū cordis tui duriciem. miscdiam q̄si supiorem lapidem q̄ nunc opatur ⁊ circuit. ꝫ post hanc vitā opari cessabit. Ps. Misericordia tua dñe magna est super me. Item cōsiderando iusticiā quasi inferiorē lapidem q̄ nūc iacet ⁊ q̄escit. sed post hanc vitā eleuat̄. operatur ⁊ currit Ezech. vij. Judicabo te iuxta vias tuas. nō parcet ocul⁹ meus ⁊ miserebor. Math. xxi. Super quē ceciderit lapis iste cōteret eum Rho. xi. Vide bonitatē dei ⁊ seueritatē. Job. xxiij. Deus emoluit cor meū ⁊ omnipotēs cōturbauit me. deus cui ꝓprium est misereri semp ⁊ parcere. oīpotens quē oportet iuste iudicare. Ps. Sacrificiū deo spūs ꝯtribulatus cor ꝯtritū ⁊ humiliatū deus nō despicies De scdo Amos ix. Ecce ego mandabo ⁊ ꝯcutiā domū israel sicut ꝯcutit̄ in cribro. vbi scz furfures sepantur a nucleis. impurū a puro. sic ꝑ ꝯfessionem mun/

datur aīa a vili pctō. Ps. Cōfessio et pulcritudo in ꝯspectu eiꝰ. j. Mach. iiij. dixit iudas ⁊ fratres eius. id est cōfitentes. ecce ꝯtriti sunt inimici nostri ascēdamus nūc mundare sancta nostra. Eccl'i. ij. Qui timēt dn̄m p̄parabūt corda sua ⁊ in ꝯspectu illius sanctificabunt aīas suas. Glo. Felix aīa que quotidie mūdat cor suū vt suscipiat habitatorē suuz deum cuius possessor nullius eget bono. qꝛ omniū bonorū auctorē in se habet. De tertio Gen̄. xviij. Accelera tria sata simile commisce ⁊ fac subcinericeos panes. vt scz vitulum optimū cū illis comederēt. qui em̄ vitulū optimū. i. corpus christi vult sumere: p̄us debet de tribus satis simile panē igne coquēdo solidare. i. ad tres hoīm differētias. s. ad superiores. equales. ⁊ inferiores verā dilectionē ꝯseruare. p̄. Choꝝ. x. Unꝰ panis ⁊ vnū corpus multi sumus q̄ de vno pane ⁊ de vno calice participamus. Augꝰ. Qui accipit misterium vnitatis ⁊ nō tenet vinculū pacis nō misteriū accipit ꝑ se sed ꝯtra se. Math. xxij. Intrauit rex vt videret discūbentes ⁊ vidit vnū non habentē vestē nuptialē. id est charitatē. ⁊ ait ministris. ligatis manibꝰ et pedibꝰ eius ꝓijcite eum in tenebras exteriores. ibi erit fletꝰ ⁊ stridor dentium. Item q̄nto. Si offers munꝰ tuum añ altare: vade p̄us recōciliari fratri tuo Glo. Si fratrē lesisti recōciliare ei. etiā si aduersariꝰ extiterat esto beniuolus vt fiat amicus. ⁊ tunc offeres munus tuuz vt sit deo gratū. Propter p̄dicta in pane notanda d̄r Exo. xij. Azimā comedes sine fermēto. i. panem ⁊ erit quasi signū in manu tua. ⁊ quasi monimentum añ oculos tuos. ꝙ scz significatur in eo vt dictum est cordis cōtritio. oris cōfessio. proximi dilectio. q̄bus debemus nos p̄parare vt digni possimus ad christi corpus accedere ⁊ eo ad fruendū in celo cum angelis ꝑuenire. Amen.

De prepatione nostra et manducatiōe spūali Thema proprium.

Sermo xvi.

Venite comedite panē meum. vt sup̄. Probet aūt se ip̄m hō et sic de pane illo edat. p̄. Choꝝ. xi. Sanctificamī cras comedetis carnes Ru. xi. Ecce agnus dei Joh. i. Nic dicendum est q̄liter in figura agni pascalis ꝯsiderat modus nostre p̄paratōis. De qua Exod. xij. legimus. Hec figura in tres ꝑtes est diuidēda. Prima ꝑs est ip̄e agnus edēdus scd̄a fercula cum quibꝰ est comedēdus. tertia ꝑsonarū edentiū habitꝰ In p̄ma discimꝰ p̄parari ꝑ fidei integritatē. in scd̄a ꝑ animi ꝟtuositatē in tertia ꝑvite honestatē Prima ꝑs huius figure est ip̄e agnus q̄ fm legē manducat. Et in hoc tria ꝯsiderant. Primo qñ comedēdꝰ qꝛ in nocte. scd̄o q̄liter: qꝛ nō crudus. nō coctus aq̄. sed assus igni Tertio q̄d in eo comedit: qꝛ caput cū pedibꝰ ⁊ intestinis. Et in his fidei nr̄e integritas de corpe xp̄i figurat In p̄mo scz ꝙ agnꝰ in nocte comedit cū res plene nō videt credendū ꝑcatur ꝙ corpus xp̄i nobis in pn̄ti dari debuit nō manifestū. sed in sacramēto velatū. Thob. xij. Sacramētū reges abscōdere bonū ē. iij. Re. viij. Dn̄s dixit vt habitaret in nebula. nūc em̄ videmꝰ in enigmate. i. in figura obscura q̄si in nocte tūc aūt facie ad faciē qꝛ in luce. In scd̄o scz ꝙ nō comedetur ex eo crudū significant ꝙ nō de

bemus credere xp̄m puruz hominē
esse. Item ꝙ nō comederūt aqua co
ctū significat ꝙ nō debemus crede/
re xp̄m ſm ꝯmunē hominum cōsue
tudinē conceptū aut natū. Item ꝙ
comederūt assum igni significat ꝙ
christi incarnatio ⁊ eius corpis ꝯse
cratio credēda est celebrari ꝑ poten
tiam spūssancti. In tertio scz caput
agni cū pedibus ⁊ intestinis vorari
p̄cipitur signatū est esse credendum
ꝙ in hoc sacramēto totus xp̄s cum
diuinitate ⁊ corpe ⁊ anima cōtinet
et sumitur. ¶ Secūda ꝑs huius fi/
gure sunt fercula tria cū quibus so/
lebant agnū manducare. scz lactuce
agrestes. panes azimi. ⁊ sanguis ag
ni. Exodi. xij. Edent carnes agni ⁊
azimos panes cū lactucis agrestib⁹
et sument de sanguine agni ⁊ ponēt
sup vtrunqꝫ postem ⁊ insup lumina
ribus domoꝝ Primū ferculum scz
lactuce agrestes significat dolorem
de peccatis Scd̄m scz panes azimi
intentionē puram in operibus bo/
nis. Tertiū scz sanguis agni memo
riam ⁊ imitatiōem dn̄ice passionis
q̄bus p̄parari debz aīa fidelis De
p̄mo Grego. Exo. xij. Nume. xi. La
ctuce agrestes valde amare stꝫ. car/
nes vero agni cum his sunt edende
quia duz corpus christi accepimus
ꝑ peccatis ꝯpungi debem⁹ vt ama
ritudo penitētie abstergat amorem
ꝑuerse vite. Esa. xxxviij. Recogita/
bo tibi oēs annos meos in amari/
tudine aīe mee. De scd̄o. p̄. Choꝝ.
v. Epulemur nō in fermēto veteri.
neqꝫ in fermēto malicie ⁊ nequicie.
sed in azimis sinceritatis ⁊ verita/
tis. Non in fermento veteri. i. nō in
corruptiōe peccati supbie que fit in
deum. neqꝫ in fermēto malicie q̄ fit
in ꝓximum. neqꝫ in fermento nequi
cie que fit in seip̄m. sed epulemur in
azimis sinceritatis ⁊ veritatis. i. in
sinceritate a vicijs et in veritate bo
norū opeꝝ. vt scz studeamus esse in
statu innocentie vel noue vite sine
fraude. De fermēto veteri Grego.
Panes sine fermento comedit q̄ re
cta opera sine corruptiōe vane glo/
rie facit. De fermēto malicie idem
Panes sine fermēto manducat qui
opera misericordie sine peccati com
mixtione exhibet ne ꝑuerse rapiat
quod quasi recte dispēsat. vnde per
Amos. iiij. increpando d̄r. Sacrifi
cate de fermento laudē. de fermēto
em̄ laudem īmolat q̄ deo sacrificiū
de rapina parat. De fermento neq̄
cie Exo. xij. Qui comederit fermen
tatum peribit aīa eius de filijs isrl̄.
Fermentatū comedere est delecta/
ri peccati corruptōe quod commit/
titur in se Ps̄. Dixit iniustus vt de
linquat in semetip̄o. De tertio fer
culo supradicto Gregor̄. Sanguis
agni. i. christi sup vtrunqꝫ postē po/
nitur quando non solum ore corpo
ris sed etiam ore mentis hauritur.
et ad imitatōem intenta mente co/
gitatur. Nam qui sic redemptoris
sanguinem accipit vt imitari passio
nem eius necdū velit in vno tm̄ po
ste sanguinem ponit. Item in supli
minaribus ponendus est sanguis
agni. quia nō tm̄ in memoria sed in
manifesto debet portari crux passio
nis christi. ad Gal̄. vlt̄. Mihi absit
gloriari nisi in cruce dn̄i nostri iesu
christi ꝑ quem mihi mūdus crucifi
xus est ⁊ ego mūdo. Et ibidem sta
tim post subditur. Ego em̄ stigma/
ta domini iesu in corpe meo porto.
¶ Tertia pars huius figure est ha
bitus siue tria insignia illorum qui
manducāt agnū. scz cingulos renū:
calciamenta pedū. baculus manuū
Exo. xij. Sic comedetis agnum. re
nes vestros accingetis. calciamēta
in pedibus habebitis. tenētes bacu

los in manibꝫ. Primū designat carnis ⁊ mētis cōtinentiam. secundum exemploꝝ patrum custodiam. tertium vitiorum nostroruꝫ correctōem Et hec exigunt̄ ad ꝯmunicantium p̄parationem Primū preparatiuū carnis ⁊ mentis ꝯtinentia in cingulo renū figurata. Gregorius. In renibꝫ accipit̄ carnis delectatio. vnde Ps̄. Vre renes meos ⁊ cor meum Qui ergo pasca comedit renes accingit. quia q̄ corpus christi accipit voluntatē domet. luxuriaꝫ refrenet Hec p̄paratio ꝯtinentie attēdenda est quantū ad tria hoīm genera. scꝫ cōiugatos in ꝯtinentia: penitētes ⁊ spūales. Primi ante sacrā communionē seruare debēt ꝯtinentiam aliquantā. secūdi longiorem. tertij continuam. De p̄mo d̄r ad Dauid. p̄. Reg. xxi. Si pueri mundi sunt maxime a mulieribꝫ manducēt. scꝫ panē sanctum. Respondit dauid. Si de mulieribꝫ agitur cōtinuim⁹ nos ab heri ⁊ nudiustertius dedit ergo ei sacerdos sanctificatū panē. Exo. xix. Descēdet dominus coram om̄i plebe sup̄ montem synai. scꝫ in igne et nubis caligine. Estote ergo parati in diem tertiū ne appropinquetis vxoribus vestris si talis cōtinentia seruata est ad figuraꝫ: quāto magis seruanda erit ad suscipiendā corporis christi veritatem. De scd̄o Leuitic̄. xxij. Homo q̄ fuerit leprosus aut patiēs fluxum seminis. i. peccās p̄ incontinentiā carnis nō vescetur de his q̄ sanctificata sunt mihi donec sanetur scꝫ p̄ penitētiam. Hinc statuti sunt añ pasca quadragīta dies penitentie. vt his p̄actis in ieiunio ⁊ orōnibus ⁊ cōtinētia ⁊ bonis op̄ibus: tunc possint ꝯmunicare penitētes cum alijs bonis christianis Hinc sup̄ illud. p̄. Choꝝ. xi. Si nosmetip̄os dijudicarem⁹ nō vtiq̄ iudicaremur d̄t Aug⁹. Ab ip̄a mēte penitētis talis sentētia proferat̄ vt se indignū iudicet participatiōis corporis ⁊ sanguinis domini ⁊ ad tp̄s p̄ ecclesiasticā disciplinā a sacramēto celestis panis separet̄. Indigne em̄ accipit si tunc accipit quādo debet agere penitentiā. i. quando incipit. ergo p̄us se iudicet ⁊ seueritate penitētie se exerceat vt a se iudicat⁹ nō iudicetur a dño. De tertio. s. de ꝯtinentia continua ⁊ sempiterna religiosoruꝫ ⁊ in sacris ordinibus existentium. Lu. xij. Sint lumbi vestri precincti ⁊ vos similes hoībus expectantibꝫ dñm suuꝫ. quia em̄ tales sp̄ debēt ad suscipiendū dominum vigilare ⁊ expectare ⁊ parati esse nū q̄ꝫ debēt soluere cingulū ꝯtinentie. sed oīmodam ⁊ p̄petuam castitateꝫ seruare Leuit̄. xxi. Sacerdotes sancti erunt dño suo ⁊ nō polluent nomen eius. Incensum em̄ domini ⁊ panes dei sui offerent. ⁊ ideo sancti erunt. et ibidem. Sit ergo sanctus quia ⁊ ego sanctus sum domin⁹ qui sanctifico vos. De quo etiā venerabilis inquit Beda. Si veteris testamenti sacerdotes s̄m ordinem vicis sue intraturi tēplum ad offerendas legales hostias a p̄prijs vxoribꝫ oportuit abstinere. quāto magis nostri sacerdotes quos ad cōsecrandū sacrosanctum corpus dñi paratos semp̄ esse oportet cōtinuam ⁊ sempiternam debent castitatē obseruare ¶ Scd̄m preparatiuū est exemplorum patrum custodia p̄ calciamēta pedum figurata. Gregori⁹. Calciamenta in pedibus habere est mortuoꝝ patrum vitā aspicere ⁊ nostra vestigia a peccati vulnere custodire Cant̄. vij. Quam pulcri sunt gressus tui in calciamētis filia p̄ncipis Gressus sunt p̄fectus operuꝫ in calciamentis. i. in consideratione vite

patrum. ¶ Tertiũ preparatiuũ est correctõis disciplina in baculis manuũ figurata. Baculus em̃ signifi/cat rectitudinẽ iusticie qua nosip̃os debemus de nostris excessib⁹ añ cõmunionẽ iudicare Ps̃. Uirga directõis virga regni tui app̃hendite disciplinã neqñ irascat̃ dñs ⁊ pereat⁊ de via iusta. p̃. Choꝝ. xi. Qui manducat ⁊ bibit indigne: iudiciũ sibi manducat ⁊ bibit. nõ dijudicãs corpus domini. ꝙ si nosmetip̃os dijudicaremus non vtiq̃ iudicaremur. Augustin⁹. Ascendat homo aduersum se tribunal mẽtis sue ⁊ ꝯstituto ĩ corde iudicio assit accusatrix cogitatio ⁊ testis cõsciẽtia: ⁊ carnifex timor dei. Inde q̃dam sanguis aĩe ꝯfitentis ꝑ lachrimas profluat. ⁊ sic cessat vindicta diuina cum cõfessio et correctio p̃cedit humana. ⁊ fit hõdignus ad sumendũ christi corpus verum nũc in sacramẽto ⁊ perfecta fruitiõe in futuro. De p̃mo. Deut̃. viij. Afflixit te dñs penuria ⁊ dedit tibi cibũ mãna quod ignorabas tu et patres tui vt ostẽderet tibi ꝙ nõ tm̃ in solo pane viuit homo: sed in om̃i verbo quod egredit̃ de ore domini. afflixit te. id est fecit vt te affligeres ⁊ corrigeres. penuria id est pena inuolũtatis tue ⁊ voluptatis carentia. ⁊ tunc dedit tibi celestem panem corp̃is sui De secũdo Hebre. xij. Omnis disciplina in p̃nti q̃dem videtur non esse gaudij sed meroris postea autem fructum pacatissimũ exercitatis ꝑ eam mentibus reddet iusticiam. Amen.

De triplici mãducãdi modo. et p̃mo de sacramẽtali tm̃ quo indigne manducant maliuoli ⁊ dolosi Thema ꝓprium.

Sermo xvij.

Uenite comedite. vt a p̃ncipio. Itẽ thema ꝓprium. Quicũq̃ manducauerit vel biberit calicẽ dñi indigne reus erit corp̃is ⁊ sanguinis dñi. p̃. Choꝝ. xi. ¶ Quintũ p̃ncipaliter circa sacramentũ dñici corp̃is notandũ est modus manducatõis Et hic est triplex. scz sacramentalis tm̃. spũalis tm̃. sacramẽtalis ⁊ spũalis simul. Ad hoc sane intelligẽdũ Sciendũ ꝙ in cibo altaris duo st⁊ scz sacramentũ ⁊ ꝟtus sacramenti. Sacramentũ vt dicit Aug⁹. in duobus cõstat. scz visibili panis ⁊ vini specie. ⁊ inuisibili carne ⁊ sanguine christi. Uirtus vero sacramẽti ẽ sanatio a damnatione mortis eterne Hãc virtutẽ sacramẽti crediderũt et spũaliter gustauerũt oẽs saluãdi ab origine mũdi. ⁊ quotidie gustãt om̃es boni christiani. Sacramẽtũ vero altaris. i. visibilez spẽm panis cũ carne christi manducãt soli christiani. ⁊ hoc tã boni q̃ mali. sz modo dissimili. qꝛ mali manducant sacramẽtũ tm̃. i. sub visibili specie panis corpus xp̃i. sed nõ manducãt ꝟtutem sacramẽti spũalem. i. salutez et vitã eternã Boni vero mãducãt vtrũq̃ simul. s. sacramentũ ⁊ ꝟtutẽ sacramẽti. Ex his patz triplex modus mãducãdi corpus xp̃i. Prim⁹ sacramentalis tm̃. scd̃s spũalis tm̃. tertius sacramẽtalis ⁊ spũalis simul Primo mõ manducãt mali christiani. scd̃o oẽs saluandi. Tertio soli boni xp̃iani. Primi manducãt ⁊ nõ manducãt. secũdi nõ mãducãt sed tñ manducãt. tertij mãducãt et mãducant̃. Primus modus mãducãdi corpus xp̃i est sacramẽtalit̃ tm̃ q̃

Decimusseptimus.

mali christiani manducāt. qꝛ vene/
randum corpus in mortali pctō ore
polluto sumētes cordis affectū ad
influentiaꝫ virtutis bonitatis eius
peccatis suis immūdis ⁊ duris q̄si
luto ⁊ lapide claudūt. Ezech. xiiij.
Posuerūt immūdicias suas in cor
dibꝫ suis ⁊ ydola sua scandalū iniq̄
tatis sue statuerūt ꝯtra faciē suam.
Isti manducāt ⁊ nō māducāt. Mā
ducāt q̄dem qꝛ corpus xp̄i sacramē
taliter sumūt: sed tn̄ nō manducant
qꝛ virtutē spūalem. i. salutē aīe non
ꝑcipiūt. Eccl̄i. vi. Est aliud maluꝫ
qd̄ vidi sub sole ⁊ q̄dē frequēs apd̄
hoīes vir cui dedit deus diuitias ⁊
substātiā ⁊ honorē nec tribuit ei po
testatē vt comedat ex eo. Heb. vlt.
Habemus altare de quo edere nō
habent potestateꝫ qui tabernaculo
deseruiūt. i. pctis carnalibꝫ. p. Cor.
x. Nō potestis bibere calicem dn̄i ⁊
calicē demonioꝝ. Greg. Est q̄dem
in peccatoribꝫ ⁊ indigne sumētibus
vera caro xp̄i ⁊ verus sanguis vide
licꝫ pn̄tiali eēntia nō salubri efficiē/
tia. Aug⁹. Qui discordat a xp̄o nec
māducat carnē ei⁹ nec bibit sangui
nē. ⁊ si tāte rei sacramentū q̄tidie su
mat. sibi tn̄ erit ad iudiciū. Discor
dat a christo q̄ cordis affectū ab eo
auertēs ad pctm̄ ꝯuertit. Et talis ī
felix valde dici p̄t ad quē tantū bo/
nū frequēter venit ⁊ nullū spūale lu
crum inde ꝑcipit. Hoc mō scꝫ sacra
mētaliter tm̄ māducantiū tria sunt
genera. Primi maliuoli. secūdi do/
losi. tertij p̄sumptuosi. Primi sunt
q̄ corpus xp̄i sumunt in peccādi vo
luntate. Secūdi sunt hypocrite qui
foris boni apparētes occulte stꝫ pra
ui. ⁊ tanq̄ iusti accedunt ad altare.
Tertij sunt q̄ manifeste mali stꝫ: tn̄
p̄sumunt māducare. De p̄mis duo
bus p̄t hic dici. ⁊ de tertijs in seq̄nti
De p̄mo gn̄e d̄r Esa. xxix. Appro/
pinquat em̄ ꝓpl's iste ore. cor autem
eoꝝ longe est a me. Appropinq̄t ore
ꝑ sacramenti sumptōem. sed cor lō/
ge est ꝑ peccati volūtatē. Tales tria
mala sequunt̄. scꝫ peccati sui aggra
uatio. a gratia xp̄i separatio. ad eter
nā penā dānatio De p̄mo Math.
xv. Nō est bonū sumere panē filio/
rū ⁊ mittere canibꝫ. id est maliuolis
Aug⁹. Habētes voluntatē peccādi
variari magis dico eucharistie ꝑce/
ptiōe q̄ꝫ purificari. De scd̄o Sap.
p. Peruerse cogitationes separāt a
deo. qm̄ in maliuolā aīam nō intra
bit sapiētia: nec habitabit in corꝑe
subdito peccatis. De tertio. p. ad
Choꝝ. xi. Quicūqꝫ manducauerit
panē vel biberit calicē dn̄i indigne
reus erit corꝑis ⁊ sanguīs dn̄i. Am
bro. Indign⁹ est q̄ nō deuota mēte
accedit ad eucharistiā aut in peccā
di volūtate manēs hic reus est cor/
poris ⁊ sanguīs dn̄i. i. acsi xp̄m occi
derit puniet̄ De scd̄o genere ma/
loꝝ indigne cōicantiū. s. de dolosis
siue hypocritꝫ. ij. Thimo. iij. In no
uissimis diebꝫ instabunt tꝑa ꝑiculo
sa ⁊ erunt hoīes seip̄os amātes ha/
bentes quidem speciē pietatis. vir/
tutē autem eius abnegātes. Glosa
Speciē pietatis ⁊ religionis qui ea
dem sacrameta habēt cum pijs. vir
tutē id est charitatē abnegātes. ml'/
ta scꝫ mala occulte ꝑpetrātes ⁊ ma
nifesta fallaciter excusando. Tales
similiter tria mala sequunt̄. qꝛ socij
iude ꝓditoris efficiunt̄. coram toto
mundo ꝯfundent̄. extra beatorū cō
sortium proijcient̄. De p̄mo Joh.
xiij. Qui manducat panē meum le
uabit ꝯtra me calcaneū suum Hoc
d̄r de iuda ⁊ sibi sil'ibus: et de fictis
dn̄i amicis. Glo. Qui māducat pa
nē meū nō vt ꝓficiat sed vt lateat is
me ꝯculcabit. i. tradet. Qui g̊ vult
latere ī pctis suis sub pulcra spē reli

gionis ⁊ cōmunionis similis efficit̄
et socius iude ꝓditoris De secūdo
Eccl̄i.p. Ne sis incredibilis timo/
ris dñi ⁊ ne accesseris ad illū dupli
ci corde nec fueris hypocrita in con
spectu hoīm.ne forte reuelet deꝰ ab
sconsa tua ⁊ in medio syuagoge eli
dat te:qm̄ accessisti maligne ad do/
minū ⁊ cor tuum plenum est dolo ⁊
fallacia. Naum.iij. Ecce ego ad te
meretrix speciosa dicit dñs.i.aīa fo
ris pulcra intus immūda ⁊ reuela/
bo pudēda tua in facie tua ⁊ osten/
dam gentibꝫ nuditatem tuam et re
gibꝫ ignominiam tuā ⁊ ꝓijciam sup
te abhominatōes tuas et cōtumeli
is afficiam te. De tertio. Mathei
xxiij. Ue vobis hypocrite q̄ similes
estis sepulcris dealbatis q̄ foris ap
parent hoībus speciosa:intus autē
sunt plena ossibus mortuoꝝ ⁊ om̄i
spurcicia.i.putredine verme ⁊ feto
re. Sic ⁊ vos a foris apparetis hoī
bus speciosi.intus āt estis pleni hy
pocrisi.i.amore vane laudis ⁊ iniq̄
tate.i.cupiditate tēporaliuꝫ ⁊ odio
veritatis. Et ideo p̄mo d̄r. Ue vo
bis.id est extra beatoꝝ cōsortiū mi
serabilis ꝓiectio Leuit̄.vij. Anima
polluta hypocrisi d̄r intelligi q̄ ede
rit de carnibus hostie pacificoꝝ.id
est corꝑis christi que oblata est dño
peribit de populis suis.i. eijciet̄ de
saluandis ad damnatiōem mortis
eterne. Sed ecce cōtra tam magna
mala dat leue remediū diuina cle/
mentia qd̄ est spūalis conuersio scꝫ
bonum fieri de malo Ps̄. Declina
a malo ⁊ fac bonū. Et ex frequenti
bñ agere fit bonus homo ⁊ cuꝫ bo
nus est sequunt̄ eum tria bona. scꝫ
pene debite relaxatio.diuine gratie
restitutio.eterne glorie acq̄sitio De
p̄mo.iij. Regū.j. Si fuit vir bonus
nec vnus q̄dem capillus eius in ter
ram cadet.i.ab om̄i pena erit īmu/
nis. Ezech̄.xxxiij. Si dixero impio
morte morieris et egerit pm̄am de
pctō suo:vita viuet ⁊ non morietur
De scd̄o Ps̄. Benefac dñe bonis
et rectis corde. Prouer.xij. Qui bo
nus est hauriet salutē a dño ⁊ grām
De tertio. Math̄.xxv. Euge serue
bone ⁊ fidelis.qꝛ in pau.fu.fi. supra
multa te ꝯstitu i.in gau.dñi tui Eu
ge quasi bñ gaude serue bone. qꝛ in
pauca fuisti fidelis.i.in bonis q̄ ti/
bi ꝯmisi bñ negociatus es.sup̄ mul
ta te cōstituam .i.supra bona eterni
gaudij.vñ intra in gaudiuꝫ dñi dei
tui.vt scꝫ om̄i tpe gaudio ꝑfruaris.
Esa.li. Uenient in syon laudātes
et leticia sempiterna sup capita eo/
rum.quia causa eterne leticie erit in
dñi dei sui contēplatiōe. Hiere.xxxi
Uenient ⁊ laudabūt in montē syō
et confluent ad bona dñi tunc leta/
bitur virgo in choro.iuuenes ⁊ se/
nes simul.virgo est beata v̄go ma/
ria p̄sentatrix in choro celesti. Juue
nes sunt oēs beati.senes āgeli. Isti
simul deū laudabūt ⁊ in bonis eiꝰ
sine fine gaudebunt. Amen

De secūdo modo mā ducandi spūali tm̄ quo boni māducāt Thema ꝓprium Sermo xviij

Uenite comedite panē me
uꝫ ⁊c̄.vt s̄. Patres nostri
oēs eādem escā spūalem
manducauerūt.j. Coꝝ.x.
id est oēs boni veteres in manna ci
bum inuisibilē.scꝫ xp̄m spūaliter in
tellexerūt.crediderūt.gustauerūt.⁊
ab eterna morte ꝑ eum sanati sunt.
¶ Secūdus modus manducandi
xp̄m est spūalis tm̄.⁊ isto mō om̄es
saluati ab initio manducauerunt ⁊
saluandi manducant. Isti vero nō

Decimusoctauus.

manducant ⁊ tñ manducant. Amb
Non mãducans mãducat. ⁊ man/
ducans nõ manducat. qz scz nõ mã
ducans sacramẽtaliter aliqñ mãdu
cat spũaliter. ⁊ econuerso. Eccli. vi.
Est vir cui deꝰ dedit diuitias sub/
stantiã ⁊ honorẽ ⁊c. nec tribuit ei po
testatẽ vt comedat ex eo. sed homo
extraneus vorabit illud. s. cũ mag/
no desiderio spũaliter mãducando
Circa spũalem manducatõez tria
sunt cõsiderãda. s. differẽtia psona/
rum sic manducantiũ. ratio spũali
ter manducandi. ⁊ effectus mandu
catõis huius. Prima triplex est. scz
incipientiũ. proficientiũ. ⁊ pfectorũ
Math. xiiij. Manducantiũ fuerũt
quinqmilia virorũ exceptis mulie
ribus ⁊ puulis. In puulis signant
incipientes. in mulieribus pficiẽtes
in viris pfecti. Secundũ circa idez
cõsiderandũ est ratio qua dicunt iã
dicti spũaliter mauducare Vñ sciẽ
dum q primi scz incipiẽtes mandu
cant spũaliter rõne fidei saluatoris
secũdi rõne bone cõuersatiõis. tertij
rõne deuote meditatõis Primi scz
incipiẽtes manducant spũaliter ra
tiõe fidei saluatoris. Abacuc. ij. He
bre. x. Justus ex fide viuet tanqꝫ ex
cibo spũali. Augꝰ. Crede ⁊ mãdu/
casti. Credere em in christũ est cre/
dẽdo in eũ ire. ipi corde inherere. in
ipo delectari. ⁊ p veram charitatez
mẽbris eius incorporari. Secundi
scz pficientes manducant spũaliter
rõe bone cõuersatõis Joh. iiij. Ego
cibũ habeo mãducare quẽ vos nes/
citis. meus cibus est vt faciã volũ/
tatem patris mei. Eccli. xv. Qui ti
met deũ faciet bona ⁊c. cibauit eos
pane vite. Iste cibus bone puersa/
tõis cõsistit ex trib virtutib quasi
ex tribus ferculis. s. innocẽtia. peni/
tẽtia. ⁊ misericordia. De pmo Ps.
Percussus sum vt fenũ et aruit cor
meus qz oblitus sum comedere pa
nem meũ. s. innocẽtie dũ delectabor
cibo malicie. Augꝰ. Panez de alta
ri spũaliter mãducare est innocenti
am ad altare portare. debitoribus
pctã dimittere. De scdo Ps. Sur
gite postqꝫ sede. q man. pa. doloris.
scz pñe p peccatis. Thob. p. Man
ducauerũt panem in luctu ⁊ tremo
re memorãs sermonẽ amos dies fe
sti vestri. i. gaudij in peccatis cõuer
tenk in lamentatiõem ⁊ luctũ. Ps.
Cinerẽ tanqꝫ panẽ manducabã. ci/
nerẽ scz pñe. De tertio Prouer. xi
Benefacit aĩe sue vir misericors. qz
dus paup ab eo corpaliter reficitur
ipe multo melius deo spũaliter pa
scit. Apoc. iij. Ecce sto ad ostium et
pulso. s. in paupere. si quis aperuerit
mihi intrabo ad eũ ⁊ cenabo cũ eo
et ipe mecũ Tertij scz pfecti mãdu
cant spũaliter rõne deuote medita
tõis. ⁊ in hac manducatõe tria erũt
que in comestione corpali cõsistunt
scz appetitus. masticatio. ⁊ delecta/
tio. Primo em debemus spũaliter
esurire xpm cibum nostruz intimo
corde desiderãdo. Secundo masti
care magna discretõe cogitatõis dis
scutiẽdo Tertio in eo delectari dul
cedinẽ eius eligendo. Primo debe
mus spũaliter esurire christũ arden
tius desiderando. Job. xxxi. Si nõ
dixerũt viri taber. mei q̃s det vt de
car. eius satu. quasi optabãt ⁊ desi/
derabãt saturari. Eccli. xxiiij. Qui
edunt me adhuc esurient. Greg. In
delicijs carnis appetitus placet. ex/
periẽtia displicet. qz quo magis sen
titur q earũ saturitas mentẽ non re
plet sed cruciat eo magis cognoscit
q fastidiat. In spũalibus delicijs
saturitas appetitũ parit. qz quanto
magis earũ sapor pcipitur eo ãpli/
us cognoscit q auidius amet Esa.
xxvi. Dñe nomẽ tuũ et memoriale

tuū in desiderio aīe. aīa mea deside
rabit te in nocte. s. aduersitatis. ps̄.
Dñe añ te om̄e desideriū meū ⁊ ge
mi. me. Scdo debemus spūaliter
masticare totū xp̄m scz membra et
caput. i. nosip̄os ⁊ sanctos dei ⁊ sal
uatorez mundi discreta discussione
cogitare nosip̄os dijudicando. san
ctoꝝ vitā ad imitandū ꝑtractando
et incarnatōis bñficiū deuota men
te ruminādo. Primo ꝑfecti masti/
cant seip̄os diligēter se examinādo
ꝑ. Choꝝ. xi. Probet aūt seip̄m hō
et sic de corpe vel de pane illo edat.
Primo ꝓbet. i. examinet et purget
seip̄m totū. scz cor. linguā. manū ⁊c̄.
et sic postea edat. Job. xiij. Quare
lacero carnes meas dētibus meis.
et aīam meā porto in manib⁹ meis
vt scz spūaliter masticē dijudicādo
pctā carnis ⁊ spūs Scdo ꝑfecti ma
sticant sanctos mortuos et beatos
adhuc viuētes vitā eoꝝ ad imitan/
dū considerādo. Matth. xxij. Ecce
prandiū meū paraui tauri mei ⁊ al
tilia mea occisa sunt: venite come/
dite. tauri ꝓphete ⁊ apl'i sunt q̄ forti
tudine fidei quasi cornu ꝑncipibus
mūdi restiterūt ⁊ ab eis passi ꝟtutū
exempla nobis reliquerūt. Altilia
ab alēdo dicta pinguia sunt volati
lia. ⁊ significāt sanctos interna cha
ritate saginatos ⁊ ꝯtemplatiōis pē
na supna petētes occisa sunt. vel ab
eo ꝙ fuerūt ꝑ penitentiā vel ꝑ mor
tē carnis iam in req̄e posita. hec no
bis sunt spūaliter masticanda. i. ad
imitādū diligēter cōsiderāda. Deu
tro. xiiij. Oē qd̄ mundū est comedi
te. q̄cquid morticinū est ne vescami
ni ex eo. om̄e mundū. i. honestis ver
bis. opibus. ⁊ morib⁹ comedite. in
corde ponite ad imitandū. qd̄ mor/
ticinū est. i. pctō contaminatū ne ve
scamini ex eo cōsentiendo vel idem
faciendo. Phil'. iiij. De cetero fra/
tres quecūq̄ sunt vera quecūq̄ pu
dica. quecūq̄ iusta. quecūq̄ sancta
q̄cunq̄ amabilia. q̄cūq̄ bone fame.
si qua virtus. si qua laus discipline
hec cogitate q̄ audistis vel vidistis
in me. Hec oīa agite ⁊ deus pacis
erit vobiscum. Tertio ꝑfecti masti
cant spūaliter carnē xp̄i. s. incarnati
onis eius sacramēta ⁊ bñficia deuo
te meditādo. Joh. vi. Qui mandu
cat carnē meā ⁊ bibit sanguinē me/
um habet vitā eternā. qui māducat
vel spūaliter bene masticat. Aug⁹.
Hoc ꝑtinet ad virtutē sacramenti
nō ad visibile sacramentū. q̄si dice/
ret: māducat intus nō foris q̄ man
ducat mēte nō qui p̄mit dēte. ⁊ hoc
est quod apl's vigilāter dicit tm̄ de
bonis. Om̄es eandē escam spūalez
māducauerūt. sic māducauit ⁊ ma
sticauit xp̄m apl's. vñ. ꝑ. Thimo. iij
Magnuz pietatis sacramentū. qd̄
manifestū est in carne. iustificatum
est in spū. i. xp̄s iustus ostēsus est. qꝛ
de spiritusancto ꝯceptus. apparuit
angelis. p̄dicatum est gentib⁹. credi
tū est mundo vt tantū bñficium cu
rēt soluere deo. assumptū est in glo
ria. Eccl'i. ꝑ. Oritur sol ⁊ occidit. i.
xp̄s in sua natiuitate orit̄: ⁊ occidit
in passione ⁊ ad locū suū reuertitur
id est ad sepulcrū terre. Ibiq̄ reui/
uiscens in resurrectōe. girat ꝑ meri/
diem in ascēsione ⁊ flectit̄ ad aqui/
lonem lustrās cuncta ꝑ circuitū in
extremi iudicij discussione. Tertio
debemus in spūali manducatōe de
lectari interna dulcedine q̄elicit̄ de
p̄dicti xp̄i masticatōe. Esa. lv. Au/
diētes audite me ⁊ comedite bonū
et delectabit̄ in crassitudine aīa ve/
stra. i. dulcedine spūalis gr̄e. Sap̄.
viij. Intrās in domū meam ꝯquie
scam cū dei sapīa. i. cū xp̄o qui est sa
pida essentia. nō em̄ habet amaritu
dinē conuersationis illius. nec tedi

Decimusoctauus.

um ꝓiectus illius. sed letitiā ⁊ gau
dium et in amicicia illius delecta/
tio bona Ps. cxxxiii. magna multitudo
dulcedinis tue dñe quā abscondisti
timentib⁹ te. Idē. Gustate ⁊ videte
qm̄ suauis est dñs. Cant⁹. iiij. Mel
et lac sub lingua tua. i. dulcedo spi/
ritualis in meditatiōe cordis. Hec
dulcedo quedaz est p̄gustatio regni
celestis valens christiano ꝓtra tria
mala q̄ sunt in mūdo. Ibi em̄ falsa
dulcedo in delectabilib⁹ vtēdis. grā
dis amaritudo in aduersis sustinē/
dis. tristis imago in bonis faciēdis
De p̄mo Prouer. ix. Aque fortiue
dulciores sunt. ⁊ panis abscōditus
suauior. sed hec falsa est dulcedo. qz
aie pditio. Job. xxiiij. Dulcedo illi
us vermes. Eccs. ix. Sicut pisces
hamo capiunt. ita hoies tpe malo.
esca foris delectat. sed aculeus ītus
pforat. Job. xxi. Ducūt in bonis di
es suos ⁊ in puncto ad inferna de/
scendūt. De scōo. Ps. Hoc mare
magnū ⁊ spaciosuz manib⁹. qz scz in
hoc mūdo magna est ⁊ multa ama
ritudo Hiere. ix. Cibabo ꝓpl'm istū
absinthio ⁊ potū dabo eis aquā fel
lis. Job. xiij. Hō natus de muliere
breui viuens tpe replet multis mi/
seriis Ps. Multe tribulatōes iusto
rū. De tertio Math. xix. Dixit do
minus cuidā diuiti. vade ⁊ q̄cunq̄z
habes vēde ⁊ da pauꝑibus. ⁊ habe
bis thezauros in celo ⁊ veni seq̄re
me. q̄ contristatus in ꝓbo abiit me
rens. p̄. Reg. xxv. Dixerūt pueri da
uid ad nabal. qōcunq̄z īuenerit ma
n⁹ tua da seruis tuis ⁊ filio tuo da
uid. Qui respōdit. tollā panes me/
os ⁊ aquas ⁊ carnes et dabo viris
quos nesciō vñ sint Gen. iiij. Factū
est post multos dies vt offerret ca/
yn de fructib⁹ terre munera dño. et
nō respexit dñs ad eum nec ad mu/
nera eius Huius causa fuit q̄ male
obtulit. s. de tristi corde ⁊ facie. Cō
tra hec valet spūalis dulcedo. qz fal
sam mūdi dulcedinē facit insipidaz
grandē amaritudinē facit dulcē. tri
stem imaginē reddit iocundā. De
p̄mo Prouerb. xxvij. Aia saturata
calcabit fauū. Gregō. Gustato spū
desipit oīs caro. Phil. iij. Que mi
hi fuerūt lucra arbitratus sum. pp/
ter xp̄m detrimēta. ppter quē omia
arbitroꝑ vt stercora. De Augustino
ōr. displicebat ei q̄quid agebat in
secl'o pre dulcedine dei. De secūdo
Deut. xxxiij. Inundatōem maris q̄
si lac sugent. i. boni repleti dulcedi/
ne spūali vincūt amaritudinē mun
di. iiij. Reg. ij. Helizeus misit sal in
aquas amaras q̄ in dulces verse st⁹.
Sic xp̄s sapore spūali sanat amari
tudinē mundi. Hinc stephano lapi
des torrentes dulces fuere. ⁊ multꝫ
sanctis ardētes prune. candentes te
ste vise sunt suaues tāq̄z rose. Hinc
multi boni gaudent in tribulatiōe.
De tertio Dan. j. Post dies decez
apparuerūt vultus eoꝝ meliores pre
oibus pueris q̄ vescebant cibo re/
gio. vultus eoꝝ q̄s panis satiauit q̄
de celo descēdit dicit glosa: apparu
erūt meliores decore scz ⁊ hilaritate
ad bōfaciendū Prouer. xv. Cor gau
dens exhilarat faciē. ij. Chor. ix. Hi
larē datorē diligit deus. ¶ Tertiū
circa spūalem manducatiōem notā
dum est effectus hui⁹ manducatōis
Et hic est triplex. s. peccatorum re/
missio. ab eterna morte saluatio. ve
ra corꝑis xp̄i ad salutē eternā parti
cipatio. etiaz si casu decedat sine sa/
cramēto. De p̄mo. Panē nr̄m q̄ti/
dianū. i. cibū spūalem da nobis ho
die. ⁊ dimitte nob debita nr̄a. Am
bro. Qui manducāt spūaliter ꝓtu/
tē carnis ⁊ sanguinis xp̄i dicūtur su
mere ⁊ vere mādūcare. qz ipam cor
ꝑis xp̄i efficiētiā q̄tidie sumūt. i. re/

missionē peccatoꝝ. De scdo. Joh. vi. Hic est panis qui de celo descendit vt si qs ex ipo manducauerit .s. spūaliter: nō moriat̄ scz morte eterna. Aug⁹. sup apl'm. Patres nostri eandē escam spūalem manducauerunt quā ⁊ nos corpalem nō alterā id est manna qd̄ significat christū et idē credentib⁹ effecit. Alij vero qui nō crediderūt māducauerūt ⁊ mortui sunt eternal'r qd̄ non moyses et alij boni. Quare. qꝛ cibum inuisibilem spūaliter intellexerūt spūaliter esurierūt. spūaliter gustauerunt vt spūaliter sanarent̄. scz ab et'na morte Sil'r ⁊ nos spūaliter manducando ab eterna morte liberamur De tertio sup illud. p. Choꝝ. x. Unus panis ⁊ vnū corpus multi sum⁹ qui de vno pane pticipamus. dt Aug⁹. Nulli dubiū est tūc quenqꝫ corpis sanguinisqꝫ dñici pticipem fieri qñ mēbrum christi efficit̄ nec alienari ab illius panis calicisqꝫ ꝯsortio. etiam si anteqꝫ illū panez edat de hoc seculo in vnitate corpis xpi cōstitutus abcedat. qꝛ illius sacramēti bñficio nō priuat̄ quādo in illo hoc qd̄ sacramentū significat inuenitur Inuenit̄ aūt hoc qd̄ sacramentū significat quādo mēbrum christi efficit̄. et hoc efficit̄ quādo credēdo ⁊ amādo spūaliter manducat. quia sic in corpus christi vere cōuertit̄ vt cum ipo eternaliter viuat. Amen.

De tertio genere indigne cōicantiū. scz de presumptuosis Thema ꝓꝓum. Sermo .xix.

Venite comedite panē meum ⁊c̄. vt supra. Itē. Quicunqꝫ māducauerit hunc panē ⁊c̄. ¶ De tertio genere maloꝝ indigne ꝯmunicātium est hic dicendū. id est de p̄sumptuosis. qui scz non timent cōmunicare vel celebrare in magnis criminib⁹ et manifestis. De his. p. ad Choꝝ. xi. Qui manducat ⁊ bibit indigne iudiciū sibi manducat ⁊ bibit. i. valde malū est illi. Uñ sciēdum ꝙ duplex est effectus corpis dñi. scz bonitatis quo ad bonos. ⁊ securitatis q̄ ad malos. ⁊ tñ ipm sp immutabile et bonū in se manet. sed iusto iudicio effectus eius mutat̄ in his q̄ eo male vtuntur. Aug⁹. Sācti malis pñt obesse. quia q̄ manducat corp⁹ christi indigne iudiciū sibi manducat ⁊ bibit. nō ꝙ res illa mala sit. sz quia malus qd̄ bonum est male accepit Huius rei exemplū euidēs est in sole ⁊ in vino Nā eandē solis lucem quā sanus ocul⁹ ad delectationem eger suscipit ad pturbatōem. ⁊ vinum quod sanus hō ad iocunditatem ⁊ ꝯfortatōem: febricitans accipit ad maiorē infirmitatē. vel forte ad mortem. Hinc est ꝙ indigne ꝯmunicātes tria mala sequunt̄. scz magna culpa. dei offensa. ⁊ multiplex plaga. Primū malum p̄sumptuose cōicantium est magna culpa. Hiere. xi. Nunq̄d carnes sancte auferent a te malicias tuas q̄bus gloriata es. Isidorus Qui scelerate viuunt in eccl'ia ⁊ cōmunicare nō desinunt putātes tali cōmunione mundari discant nil ad emundatiōem ꝓficere sibi dicēte ꝓpheta. Quid est ꝙ dilectus me⁹ in domo mea facit scelera multa. nunq̄d carnes sancte auferent a te malicias tuas. quasi diceret non auferunt sed augmētant. Huius culpe triplex est rō. scz puersa intentio. diuini p̄cepti trāsgressio maxima ingratitudo Prima rō culpe p̄sumptuose cōicantiū est puersa intētio. Actionis em̄ volūtarie tri-

plex est radix siue ꝑncipium vel na/
tura. vel virtus. vel libido mala est
sed eius q̄ est in peccato mortali sci
enter ⁊ sumit corpus xp̄i nō potest
esse radix natura vel virtus. qꝛ neq̄
natura neq̄ virt⁹ aliq̄ modo dicta
ret. ꝙ aliquis rem tā preciosam: tā
venerandā in loco vel vase immun
do poneret. Unde pctōr qui corp⁹
christi sumens ponit in ore suo pol/
luto ⁊ corpe. radix nō est natura vel
virtus. sed libido. i. praua intentio
vel lucri tp̄alis: vel vane laudis: vl̄
alicuius deceptōis. Secūda rō cul
pe istoꝝ est diuini p̄cepti tn̄sgressio
Sicut em̄ dn̄s in statu innocētie li
gnū vite ad edendū cōcessit. ⁊ in sta
tu culpe ꝓhibuit. sic nobis in statu
bono corpus xp̄i ꝯceditur. ⁊ in ma
lo ꝓhibetur. Math. vi. Nolite san
ctū dare canib⁹. i. immūdis pctōri/
bus. Leuit. xxi. Homo q̄ habuerit
maculā scꝫ peccati nō offerat panes
deo suo nec accedat ad ministeriuꝫ
eius. Tertia rō culpe istoꝝ est ma/
xima īgratitudo. que em̄ p̄t esse ma
ior q̄ si q̄s habens dn̄m a quo acce
pisset q̄cquid boni haberet. ⁊ insup
ip̄m morte sua de suspendio eterno
liberasset: eundē dn̄m in stabulum
immūdissimū inimici sui traditio/
se duceret ⁊ ibi ꝯculcaret ⁊ rursum
occideret. tanta ingratitudine pec/
cant q̄ corpus dn̄i sumūt in peccato
mortali. Ps̄. Retribuebāt mala ꝓ
bonis ⁊ odiū ꝓ dilectōe mea. ⁊ con
culcauerūt me inimici mei tota die
Heb. x. Quāta putatis mereri sup
plicia q̄ filiū dei ꝯculcauerit ⁊ san/
guinē testamēti pollutū duxerit in
quo sanctificatus est. s. in morte xp̄i
Amb. Christū ille ꝯculcat q̄ libere
peccat absq̄ timore ⁊ penitētia ⁊ q̄
eo indigne ꝑticipat. Idem. Qui in
digne xp̄m sumit idē est acsi interfi/
ciat. Aug⁹. q̄ temerarium q̄q̄ ne/
phariū est cruētis manib⁹ intemera
te ꝟginis tractare filiū. q̄s auditus
sustineret auriū. q̄s oculus nō ꝯfun
deret ad intuitū. q̄ mens nō rapere
tur in excessum. vbi mūdi ꝑcium
mittit in sterquiliniū. nō em̄ minus
est detestabile in os pollutū q̄ in lu
tū mittere dei filiū. ¶ Scd̄m malū
istoꝝ est magna offensa dei Zach. j.
Ira magna ego irascor sup gentes
opulentas. quia ego iratus sum pa
rum xp̄i vero adiuuerūt. q̄si diceret
dn̄s. quasi parū irascor hoībus ꝓp/
ter pctā que ꝯmittūt in ꝓximū. sed
maxime ꝓ eo ꝙ peccant in dn̄m. p̄.
Reg. ij. Si peccauerit vir in virum
placari ei p̄t deus. si aūt in deuꝫ q̄s
orabit ꝓ eo Glo. Quāto maior glo
ria tua tāto grauior offensa. Mal.
p̄. Ad vos o sacerdotes q̄ despicitꝫ
nomē meū ⁊ offertis sup altare me
um panē pollutum. Glo. Corripit
sermo diuinus ep̄os ⁊ ministros ec
clesie negligētes ⁊ oēs qui xp̄i noīe
censent: cur nomē eius despiciāt. q̄/
bus aperit causas offense ꝙ panem
pollutū offerunt. Polluit em̄ panē
id est corpus xp̄i q̄ indign⁹ accedit
ad altare ⁊ mensam dn̄i: si nō scele/
rata voce scelerato ope despiciūt. ⁊
dū sacramentū violat ip̄e cuius est
sacramentū violat. ¶ Tertiū malū
istoꝝ est multiplex plaga et grauis
ex iusta dei vindicta. Sicut em̄ ab
antiquo filijs israel maximum erat
pctm̄ ⁊ pessimarū causa maledictio
nū ꝙ ꝑ ydolatriam deū ꝓiecerūt. et
postea iudeis impijs ꝙ xp̄m nō sus/
ceperūt. sic modo xp̄ianis maximuꝫ
est pctm̄ ⁊ causa plagaꝝ ꝙ corp⁹ sal
uatoris īdigne suscipiūt. Gregori⁹
sup Deut. xviij. Creator oīm ꝑ in/
carnatōis sue misteriū iudeā visita
re dignatus est. sed quia nō cogno/
uit tēpus visitatōis sue. ideo gētib⁹
frequenter in predam data: nouissi/

me romanis tradita est ⁊ venerūt
super eam omnia genera maledictio
nū que in libro legis scpta sunt. Si
militer his q̃ grām dei ingrati acci
piunt certa est dānatio. Si em̄ irri
tam q̃s faciēs legem moysi: sine vl/
la miseratōe morik. q̃nto deterioza
merek supplicia q̃ filiū dei pculcaue
rit ⁊ sanguinē testamēti pollutū du
xerit. Hec supplicia dici pñt tripli/
ces plage Prima multa damna bo
nox spūalium. Scōa sterilitas ter/
re siue caristia tpalium. Tertia pe/
stes corpox ⁊ strages hoim. De p
ma plaga Thren.p. Manū suā mi
sit hostis ad oīa desiderabilia eius
q: vidit gētes ingressas sanctuariū
tuū: de q̃bus p̃ceperas ne intrarent
ecclīam tuā. Glo. Hostis antiqꝰ
ad desiderabilia ecclie manū mittit
et spūale ornatū aufert in mēbris su
is fidē cōtaminās. baptisma rescin
dens. i. gratiā in baptismo datā. do
ctrinā corrūpens. corpus ⁊ sangui/
nē dñi indigne pctractans. ⁊ vasa p
ciosa. i. oues xpi q̃si lupus deuastās
Et causa tāti mali reddit. quia gen
tes. i. carnē amantes ⁊ xpi circūcisio
nem nō habētes ministri altaris ef
ficiunt. De scōa plaga. Deut. xxij.
Si audire nolueris vocez domini
dei tui vt facias oīa mandata eius
veniēt super te omnes maledictiōes
iste. Maledictus fructus terre tue.
armenta boum tuox ⁊ greges ouiū
mittet dominꝰ sup te famem ⁊ esu
riem. ⁊ increpatōem in omnia opera
tua. Hee plage venient si audire no
lueris mandata dei. scz precipue de
corpore domini nō indigne tractan
do. Fm illud Leuit. xxi. Homo qui
habuerit maculaz peccati non offe
rat panes dō suo: nec accedat ad mi
nisterium eius. Genes. iij. Quia co
medisti de ligno ex quo tibi precepe
ram ne comederes maledicta terra
in opere tuo. spinas ⁊ tribulos ger/
minabit tibi De tertia plaga p. ad
Chox. xi. Probet seipsum homo ⁊
sic de pane illo edat. qui em̄ mandu
cat indigne iudicium sibi māducat
et bibit. id est ad iudicium mortis
se obligat: ⁊ multi alij propter scele
ra vnius sepe feriunt. Ij̄ sequitur
Ideo inter vos multi infirmi ⁊ im
becilles ⁊ dormiunt multi scz som
no mortis. vel dei verbere. vel peli
orum aduersitate. Num̄. xi. Adhuc
carnes in dentibus erant ⁊ ecce fu/
ror domini cōcitatus in populū per
cussit eum plaga magnanimis. Sz
ecce cōtra has plagas ⁊ omnia iā di
cta mala triplex remedium ostēdit
scriptura. Primū est emendatio vi
te p penitentiā voluntariam Secū
dum correctio malicie p superiorum
disciplinam. Tertiū mutatio incor
rigibilis psone p iusticie districtio/
nem. De pmo Johelis. j. Depopu
lata est regio luxit humus. id est ha
bitatores humi. quia perijt messis
agri. id est bona tēporalia ⁊ spūalia
accingite vos ⁊ plorate sacerdotes.
vlulate ministri altaris. ingredimi/
ni ⁊ cubate in sacco. Glosa. sancti sa
cerdotes qui comedūt digne pasca
accingunt baltheo castitatis. pecca
tores quos remordet pscientia do/
loris vt plangant sua ⁊ populi pec/
cata. Accīgite ergo vos sacerdotes
et ministri altaris cingulo peniten/
tie ⁊ plangite puro corde. vlulate in
confessione ⁊ oratione. ingredimini
ecclesiam per penitentiam vnde exi
stis per culpam. cubate in sacco. id
est delicias quibus offendistis per
vite austeritatem pensate vt iram
dei possitis mitigare. De secundo
Malach. iij. Ecce venit dominus
quasi ignis cōflans. scz p iustos pre
latos. ⁊ purgabit filios leui. id ē mi
nistros altaris. ⁊ erūt domino offe

rentes sacrificia in iusticia. ⁊ sic vti/
q̄ placatus mitigabitur ira eius.
Ezech. vij. Judicabo te iuxta vias
tuas ⁊ ponam cōtra te om̄es abho
minatōes tuas. ⁊ nō parcet oculus
meus super te ⁊ nō miserebor. Glo
sa. Sicut medicus incidit. vrit. non
parcit vt parcat ita dominus. Vñ
ego ꝑcutiam ⁊ ego sanabo. ⁊ flagel
lat omnē filium quem recipit Luc.
ix. cōpelle intrare. Et sic dominus
ꝑ iustos p̄latos nō parcit vicia cor
rigendo: vt parcat iram suā mitigā
do. De tertio. Ezech. xxi. Judica/
bo vos dicit dominus ⁊ subijciam
sceptro meo. ⁊ eligam de vobis tñs
gressores ⁊ impios scz ad abijciēdū
qui in malo perseuerant. id est incor
rigibiles dicit glosa. vt scz loco eo/
rum iusti restituant̄. Esa. p̄. Cōuer
tam manum meaz ad te ⁊ excoquā
ad purum storiam tuam. ⁊ auferaz
omne stagnum tuum. ⁊ restituā iu/
dices tuos sicut fuerunt prius. ⁊ cō
siliarios tuos sicut ātiquitus. sicut
tempore moysi ⁊ machabeorū vo/
caberis ciuitas iusti: vrbs fidelis. p̄.
Machab. iiij. Et cogitauit iudas
de altari holocaustorum qđ prophe
tatum erat ꝙ de deo faceret. ⁊ inci/
dit illi cōsilium bonum vt destrue/
ret illud ne forte esset illis in oppro
brium. quia cōtaminauerunt illud
gentes ⁊ demoliti sunt illud. ⁊ po/
suerūt lapides in monte domus in
loco apto quousq̄ veniret ꝓpheta ⁊
responderet de eis. ⁊ acceperūt lapi
des integros ſm legem. ⁊ edificaue
runt altare nouum ſm illud qđ fu/
it prius. Glosa. ibidem altare holo
caustorum est fides pura. doctrina
recta. ⁊ ꝯuersatio bona christi mini
strorum. sed hoc altare si ꝓphanatū
fuerit heretica p̄uitate. vt symonia
vel alia. vel scelerū īmanitate. iā de
struendū erit. i. a sacerdotij dignita
te deponendū. ne forte opprobrium
sit sancte eccl'ie ꝙ habeat prauos et
facinerosos rectores qui diabolica
astutia seducti st̄. vñ dñs suis disci
pul'ait. Vos estis sal terre. ꝙ si sal
euanuerit in q̄ salietur ad nihilū vz
vltra nisi vt ꝓijciat̄ foris ⁊ cōculcet̄
ab hoībus. deposito g̊ ꝓphanato al
tari mistico reponi debēt lapides il
li in montē dom⁹ in loco apto do/
nec veniēs ꝓpheta respōdeat de eis
qz pctōres redigi debēt sub peniten
tia donec ꝑ scōs doctores dijudicet̄
ꝓ cōmisso crimine satisfacto ꝑpetra
ta. In locū aūt eoꝝ lapides integri
ſm legē substitui debēt vt fiat alta/
re nouū ſm illud qđ fuit p̄us: hoīes
fide catholica sani scīa sanctaꝝ scri
pturarū imbuti bonis moribꝫ reli/
giosi in locū regiminis vñ decidert̄
p̄uaricatores subrogari debent ſm
autoritates diuine legis vt sine rep̄
hensiōe in nouitate vite ⁊ norma iu
sticie exhibeat̄ ministeriū deo in ec/
clesia quā sibi acq̄siuit christus pre/
cio sui sanguinis sponsam nō habē
tem maculā neq̄ rugā. Amen.

De tertio mō māducā di. scz spūali et sacramē tali quo boni māducāt

Sermo vicesimus

Venite comedite panez meū
⁊c̄. Accipite ⁊ comedite h̄ est
corpus meū Lu. xij. ¶ Ter
ti⁹ mod⁹ māducādi corp⁹ xp̄i est sa
cramētalis ⁊ spūalis sil'quo soli bo
ni xp̄iani cōicant. ⁊ hoc facto mādu
cāt ⁊ māducant̄. Vñ circa hūc mo
dū tria pñt ꝯsiderari. Primū ē mul
titudo maloꝝ nō cōmunicantium.
Scđm magnitudo felicitat̄ bono
rū corpus xp̄i sumentiū. Tertiū rō
remanducatiōis sic manducātium

Sermo

¶ Primũ circa hunc modũ mãdu
candi considerandũ est multitudo
maloꝝ nõ ꝯmunicantiũ. Cum em̃
triplex sit modus cõicandi vel man
ducãdi scz .s. sacramẽtalis tm̃ q̃ ma
li christiani manducãt ⁊ tñ non mã
ducãt. spũalis tm̃ quo boni nõ mã/
ducant ⁊ tñ manducãt. sacramẽta/
lis ⁊ spũalis simul q̃ soli boni chri/
stiani cõmunicãt ⁊ manducant vel
manducant̃ Restat ad diuisiõis hu
ius sufficientiã multitudo quedaz
maloꝝ qui nec manducãt nec man
ducant̃. id est q̃ corpus xp̃i nõ susci/
piunt. ⁊ ideo morte eterna peribũt
Istoruz tres species sunt ac turme.
Primi infideles. secũdi neligentes.
tertij contẽptores. Infideles sunt q̃
rum corda ꝑ maliciã suam fallente
diabolo sic excecata sunt vt nõ pos
sint cognoscere ⁊ credere diuina sa/
cramẽta pro salute mundi mirabili
dei sapiẽtia instituta. Negligentes
sunt q̃dam christiani q̃ tꝑalibus lu
cris ⁊ secularib⁹ negocijs intantũ se
occupant vt sacram communionez
tꝑe debito sumere negligãt. Contẽ
ptores sunt q̃ sceleribus suis tanto
amore inherent ꝙ corpus dñi sume
re penitus ꝑuipendũt. De primis
Joh. vi. Quõ potest hic nobis car
nem suã dare ad manducandũ. qua
si dicerz nõ credimus ꝙ dare possit
Sap̃. v. Errauerũt impij excecauit
em̃ eos malicia eoꝝ ⁊ nescierunt sa
cramẽta dei Joh. iij. Qui incredul⁹
est filio nõ videbit vitã. sed ira dei
manet sup̃ eum. De scd̃is Math.
xxij. Misit rex seruos suos vocare
inuitatos ad nuptias dicens. Ecce
prandiũ meũ paraui venite ad nup
tias. illi aũt neglexerũt et abierunt
alius in villã suam. alius ad negoci
ationẽ suam. Glo. In villã ire ẽ ter
reno labori ĩmoderate insistere Ne
gociari vero terrenis lucris nimis
inhiare. Tales q̃ prandiũ diuini sa
cramenti negligũt: q̃uis fidem ⁊ q̃
dam opera charitatis habere vide/
antur. tamẽ nisi peniteant dãnabũ
tur. Joh. vi. Nisi manducaueritis
carnẽ filij hoĩs ⁊ biberitis eius san
guinẽ non habebitis vitã in vobis.
sup̃ illud Ephe. iij. Oro vt possitis
ꝯprehẽdere q̃ sit sublimitas ⁊ ꝓfun
dum. dicit glosa. profundũ charita/
tis sunt ecclesiastica sacramẽta que
sunt ꝓfunda ⁊ inuestigabilia. ⁊ sunt
fundamentuz charitatis sine q̃bus
nõ valet charitas .i. exteriora signa
charitatis nõ valent ad salutẽ eter/
nam sine sacramẽtis ea negligẽtib⁹
Nume. ix. Si quis ⁊ mundus est et
in itinere nõ fuit. i. nõ habet impedi
mẽtum iuste necessitatis et nõ fecit
phase exterminabit̃ a ĩa illa de po/
pulis suis. quia sacrificiũ non obtu
lit dño tempore suo: peccatũ suũ ip
se portabit. De tertijs. ij. Paral. xxx
Perrexerunt cursores cũ epistolis
regis ex regis ezechie imperio ⁊ p̃n
cipum eius in vniuersam israel pre
dicantes. Reuertimini ad dñm de
um vestrũ ⁊ venite ad sanctuarium
ei⁹ scz ad faciendũ phase. i. ad susci/
piẽdum corpus dñi. Et q̃dam viri
acquiescẽtes cõsilio venerũt alijs ir
ridẽtibus ⁊ subsannãtib⁹ eos Joh.
iij. Hoc est iudicium quia lux venit
in mundũ ⁊ dilexerũt hoĩes magis
tenebras q̃ꝫ lucem. erãt em̃ eoꝝ ma
la opera. quasi diceret. iusto iudicio
excõmunicant̃ ⁊ condemnãtur qui
plus diligũt peccatis suis inherere
q̃ꝫ se p̃parare ⁊ christũ suscipere. Ca
non. Qui ꝑ sceleribus suis duob⁹
vel trib⁹ annis nõ cõmunicant excõ
municãdi sunt donec penitentiam
agant. Lu. xiiij. Nemo virorum il/
lorum qui vocati sunt ⁊ non vene/
runt gustabunt cenam meã. ¶ Se/
cundum circa hunc modum consi/

Vicesimusprimus.

deranduz est magnitudo felicitatis bonoruz corpus christi digne sumē tium. Et probat hoc a tribus. Ab optime partis electōe. a spiritussan cti vera ꝑticipatione. ab ipius chri sti certa inhabitatōe. Primo ꝓba tur felicitas digne cōmunicantium magna ex optime ꝑtis electōe. quia sicut beata virgo tribus sibi propo sitis. s. esse matrem ⁊ nō virginem. vel esse virginem ⁊ non matrez. vel esse matrem ⁊ virginem vltimam ⁊ optimam partem scz esse vtranqꝫ si mul elegit. Sic isti iter modos cor pus christi manducādi optimū mo dum elegerūt. Primus modus est manducare sacramētaliter tm̄ ⁊ nō spiritualiter. Secūdus modus est manducare spiritualiter tm̄ ⁊ nō sa cramētaliter. Tertius est māduca re sacramētaliter ⁊ spiritualiter si mul. Hanc vltimā ⁊ optimam par tem. scz de ꝑmo modo comedere sa cramētaliter. ⁊ de secūdo modo co medere spiritualiter eligunt. ⁊ sic ex vtraqꝫ parte quod melius est come dunt. ⁊ ideo multū felices st̄. Eccs viij. Laudaui ergo leticiam ꝙ non essz homini bonū sub sole nisi ꝙ co mederet ⁊ biberet atqꝫ gauderet. q̄ si diceret. exptus sum plurima gene ra gaudiorū ⁊ delectationuz carnis et mundi. ⁊ hec oīa vanitas ⁊ error et finis eoruz meror ⁊ luctus. vnde laudaui pre om̄ibus leticiā scz verā id ē testimoniū bone cōscientie ⁊ ꝙ nō esset homini bonū sub sole. id est melius in hoc mundo. nisi ꝙ come deret scz panē qui de celo descendit id est corpus christi. ⁊ biberet scz vi num quod letificat cor hominis. id est sanguinem domini. Secūdo ꝓ batur felicitas istoꝝ magna a spiri tussancti vera participatione. Ps̄. De petra melle saturauit eos. quia scz fideles sugunt de corpore christi dulcedinem spiritussancti. Sap̄. xij O q̄ꝫ bonus ⁊ suauis ē domine spi ritus tuus in nobis. qui scz fluit in nobis nō tuo corpe. Aug⁹. Percep tione sanguinis ⁊ corpis christi ho mo viuit nō sumens tm̄ sacramēta liter quod ⁊ mali faciūt. sed pertin gens vsqꝫ ad spūs participationem vt in corpore deo tanq̄ membꝝ ma neat ⁊ eius spū vegetetur. Tertio ꝓbatur idem ab ipius christi certa inhabitatōe. Joh. vi. Qui mandu cat carnē meam ⁊ bibit meū sangui nem in me manet ⁊ ego in eo Hyla ri⁹. Accepta carne dn̄i ⁊ hausto san guine id efficitur vt nos in christo ⁊ christus in nobis sit ⁊ in nobis chri stus ꝑ carnem dū eius carnem acci pimus. ⁊ sumus in eo duz secū hoc quod nos sumus in deo est. ¶ Ter tium circa hunc modum cōsideran dū est rō remanducatōis digne mā ducantiū. id est qua rōne dicit ꝙ ta les manducāt ⁊ manducant. ⁊ hec est huiusmodi rō ꝙ dum corp⁹ chri sti a fidelib⁹ digne manducat. non ip̄m vt alius cibus in manducantē cōuertitur. sed ecōuerso: vere mādu cans in illud spūaliter mutat. Nā manducantē se dominus sui corpo ris membrum facit ⁊ sibi incorpo rans ꝑ charitatē vnit ⁊ imagini bo nitatis sue similē efficit. ꝑ. Choꝝ. x. Vnū corpus multi sumus qui de vno pane ꝑticipamus Itē. ꝑ. Coꝝ. xij. Vos estis membrum christi et membrum de mēbro. Qꝫ vero mā ducando corpus christi nō illud in nobis sed nos in illo conuertimur triplici similitudīe probat. Prima sumitur de virtute nostri amoris. secunda de virtute rei maioris. ter tia de virtute surculi arboris. Pri ma similitudo sumitur de virtute amoris nostri. Hec est em̄ vis amo ris: tn̄sformari cor amantis in ama

tum.i.amati fortune prospere ⁊ ad
uerse assimilari. Eccī.i. Amicus fi/
xus.i.fidelis erit tibi coequalis. id
est ꝯdolet tibi in aduersis. ⁊ cōgau
det in ꝓsperis. Hugo. Ea vis amo
ris est vt talē te esse necesse sit q̄le il/
lud est qd̄ amas vt cui ꝑ affectū cō/
iungeris in illius similitudinē ipsa
q̄dammō dilectiōis societate trans
formaris Cant.viij. Pone me vt si
gnaculū sup cor tuū.sup cor tanq̄ su
ꝑ cerā calidā puraz ⁊ mollem aptā
suscipe impssam imaginē.super cor
g̊ calidū amore dei purū mundicia
sui.molle pietate ꝓximi corpus chri
sti vt sigillū ponit nō vt ipm qd̄ im
mutabile est in nos mutet. sed nos
in imaginē bonis ei⁹ trāsmutemur
¶ Scd̄a similitudo ad idē sumitur
de virtute rei maioris.naz si ad gut
tā aque magnū vas vini fundat: vir
tute multitudinis vini aqua ex toto
in illud mutat. Sed ꝟtus dñici cor
poris ineffabilis est magnitudinis
et nos multū exigui respectu illius
Ps. Magnus dñs ⁊ magna ꝟtus
eius: ⁊ magnitudinis eius nō est fi/
nis. Idē. Substantia nostra tanq̄
nihilū ante te. Esa.xl. Ecce gētes q̄
si stilla situle. Magnitudo itaq̄ ꝟ
tutꝫ ⁊ dulcedinis xp̄i infusa exiguo
et humili corde nr̄o vincit illud et a
se deficere facit ⁊ in illā cōuertit. vt
iā nō mundanis hoībus. nō nobis
ip̄is.sed ip̄i christo in voluntate: ser
mone ⁊ bona ꝯuersatōe similes si/
m⁹ Ps. Defecit in salutari tuo aīa
mea ¶ Tertia similitudo ad idem
sumit de virtute rami arboris Hec
est ꝓprietas surculi bone arboris. si
trūco inserat etiam siluestri ꝙ ipsa
naturali q̄dem virtute p̄ualens illi
us amaritudinē in suā dulcedinem
et nobilitatē conuertit ⁊ similē sibi
fructū bonū ꝓferre facit. Sic corp⁹
christi nobis insitum defectus no/
stros euacuat. ⁊ in suā nos bonita/
tem trahit. ⁊ q̄les ipse frondes flo/
res ⁊ fructus iusticie facit. tales et
nos ꝑ eum faciamus Hinc spūssan
ctus dicit. Ezech.xvij. Sumam de
medulla cedri sublimis ⁊ ponā de
vertice ramoruz eius ⁊ plantabo in
montē excelsum ⁊ erūpet in germē
et faciet fructum Cedrus sublimis
est deus pater. rami eminētes anti
qui patres. vertex ramoꝝ beata vir
go. medulla cedri eterna sapientia
dei.pars de ramoꝝ vertice caro xp̄i
sumpta de ꝟgine. spūs ergo sanct⁹
medullam cedri ⁊ partem de sum/
mo ramo sumpsit.quia christi incar
natōem fecit. ⁊ hunc quasi surculuz
nobilissimū plantat in montē excel
suz cū fidelib⁹ a terrenis desiderijs
ad celestia eleuatis dñici corpis tri
buit sacramentū. Hinc fructus erū
pit. qꝛ cor fidele virtute corpis dñi
propria amaritudine relicta vicioꝝ
similes christo spirituales frondes
flores ⁊ fructus virtutū ⁊ bonoruz
operum facit. Hinc dictū est Augu
stiuo. Cibus sum grandium: cresce
et manducabis me. nec tu me muta
bis in te sicut cibū carnis tue. sed tu
mutaberis in me. Cant.ij. Trahe
me post te. me scz mutādo in te vio
lentia mee delectatōis magnitudi/
ne tue dulcedinis. virtute firme in/
sertionis vt nō maneat in me radix
amaritudinis. sed preualeat in me
operādo virtus ⁊ dulcedo tue bo/
nitatis. Gal.ij. Viuo ego iam non
ego. viuit autem in me christus. q̄si
diceret: nunc vt vixi male non viuo
sed vt christus bene cogito. loquor.
operor ⁊ viuo donec ad ipsum ꝑue
nio. Amen.

De duodecim effecti/
bus corpis christi ꝯtra

Vicesimusprimus.

duodecim languores. Thema speciale.

Sermo .xxi.

Venite comedite panē meum ꝛc. vt sup. Pater meus vsq; modo opatur et ego opero: Joh. v. Item aliud. Altissimus de terra creauit medicinā. Eccli. xxxviij. Item Bēdictus fructus ventris tui. Lu. p. Item. Ascēdam in palmā. i. in crucē ꝛ apphendam fructus eius. Cant. vij. ¶ Sertum pncipale circa sacramentū dñici corpis notādū ē effectus bonitatis eius siue virtus spūalis. Nā qr parentes pmi p vetiti a deo pomi gustū corrupti multas in furore miserias suo generi necessariū fuit medicamēto saluatoris miseris subuenire. Circa qd sciendū q nostre miserie tres sunt generales. scz vincula culpe. defectus gratie. ꝛ mortis plage. De pmo. Ps. Funes pcōr cirсūplexi sunt me. ij. Paral. in fine In curuatus sum multo vinculo ferri. i. peti. De scdo Ps. Impfectū meū viderunt oculi tui. Item. Aia mea sicut terra sine aqua tibi. i. arida ꝛ sterilis sine fluētis granor germine tritici. De tertio ps. Circūdederunt me dolores mortis. Item amoue a me plagas tuas Job. xvi. Hostis me us irruit in me quasi gigas cōscidit me vulnere supvulnus In qlibet istarū triū miseriarū generaliū intellignt qtuor mala spēalia qsi duodecim languores spēales ad quos curādos ordinant duodecim dñici corpis fructus siue effectus. Apoc. xxij. Ostēdit mihi angelus lignum vite afferens fructus duodecī p singulos mēses. i. ad curādos nros duodecim defectus siue lāguores. Ps. Bēdic aia mea dño qui ppiciatur oibus iniqtatib tuis. Isti duodecī languores ꝛ fructus depinguntur in duab figuris qsi arborib q sanat oēs ifirmitates tuas. ꝛ post hoc de qtuor lāguorib pmis ꝛ de qtuor fructib or. ꝛ de alijs in sequēti Prima mala nostra siue lāguores sunt qsi vincula culpe qbus multe strinxunt aīe. s. demonis tentatio. fomitis repugnatio. cordis macula. creatoris offensa Contra hec quattuor valet fructus ꝓgnis corpis saluatoris. De pmo lāguore Eph. vi. Induite vos armaturā dei vt possitis stare aduersus īsidias diaboli. Eccli. xi. Multe sunt insidie dolosi. qz scz de diuersis vicijs ꝛ multis modis tentat. p. Pe. v. Vigilate qz aduersarius vr diabolus tanqm leo rugiēs circuit qrens quē deuoret. Glosa. circuit tanqm hostis clausos obsidens muros: explorat an sit aliqua pars murorum minus stabilis cuius aditu ad interiora penetret. offert oculis formas illicitas ꝛ forte facies voluptuosas vt visu destruat castitatem. aures per canora tentat vt christianum moliat rigorem. linguam cōuicio prouocat. manus iniurijs instigat. honores terrenos p mittit vt celestes adimet. Ps. Persecutus est inimicus aīam meā humiliauit in terra vitā meā De secūdo Gal. v. Caro concupiscit aduersus aīam. Ro. vij. Video aliam legem in membris meis repugnantē legi mētis mee. Aug. Aliā legē. i. fomitem peccati in mēbris meis. vt in oculo ad cōcupiscendū. in lingua ad maledicendū. in manu ad malefaciendū: ꝛ sic de alijs repugnātem legi mētis mee. id est legi dei ꝛ rōni Fomes iste peti q est in carne ꝛ repugt mēti recte or: ler. qz legitrie factū est vt q nō obediuit suo superiori ei

nõ seruiat suum inferius. id est caro Supra te est deus. infra te est caro tua. serui ergo superiori vt seruiat tibi inferior. cõtempsisti superiorẽ: iuste torquerꝫ ab inferiori. De tertio Hiere. ij. Si laueris te nitro tamẽ maculata es iniq̃tate tua coram me Prouer. ix. Quis potest dicere mũdum est cor meũ purus sum a pctõ. Eccl'i. vij. Rõ est hõ iustus in terra q̃ faciat bonũ qui nõ peccet. Eccl'i. xliiij. de Salomone. Dedisti maculã in gl'a tua. De quarto Deut'. ix. Memẽto et ne obliuiscarꝫ qũo ad iracundiã ꝓuocas dñm deum tuũ. et quãto maior erat culpa tãto maior ꝯtra peccatorẽ ira diuina Zach. p. Ego iratus sum parũ quidaꝫ autẽ adiuuerũt in malũ. ¶ Sciẽdum ꝙ ira dei d'r non aliq̃s motus vel ꝑturbatio animi q̃ illi oĩno non accidit. sed iusta vltio quam delinquẽti reddit ⁊ hec est in peccatore ad minus remorsus ꝯsciẽtie. Eccĩ. x. Qui dissipat sepeꝫ mordebit eũ coluber Sepes est omne preceptũ dei. coluber vindicta ire dei Aug⁹. Justicia dei nõ sinit eẽ dedecus culpe absq̃ decore vindicte. Contra hec mala quattuor ordinãtur quattuor dñici corꝑis fructus p̃mi qui nos liberãt a vinculis culpe. Demonẽ fugat. fomitẽ refrigerat. maculã cordis mũdat. irã dei placat. De p̃mo fructu Thob. vi. Si cordis piscis ꝑticulam sup carbones posueris fumus eius excõicat om̃e genus demoniorũ. Flumen in quo pisces sunt mũdum om̃es pisces eius diuersa gña hominum Piscis ille magn⁹ gentẽ iudeorum Cor piscis quasi mẽbruꝫ nobilissimum ⁊ ex quo vita procedit beatam virginem: particula cordis significat corpus saluatoris de virgine sumptũ. hoc debet sup carbones poni. id est fidelib⁹ accensis amoris igne donari. fumus ei⁹ id ẽ virtus spũalis fugat tentatiões demonis. Ps̃. Exurgat deus ⁊ dissipent inimici eius ⁊ fugiant q̃ oderunt eum a facie eius. De scd̃o fructu. Ps̃. Selmõ mons dei est xp̃s Selmõ interp̃tatur vmbra. christ⁹ igitur est vmbra nostri refrigerij. vt dicit glosa. De corpe christi manat vmbra gratie q̃ nobis defensaculũ est ꝯtra incentiua viciorũ ⁊ carnalis ꝯcupiscentie. vñ dictum est virgini. virtus altissimi obumbrauit tibi. Vmbra em̃ fit de corpe ⁊ lumine. Lumen est verbum dei: corp⁹ caro christi. Accessit lumẽ corpori. id ẽ verbum carni. Verbuꝫ em̃ caro factum est. dũ ergo fidelis corpus christi sumit spirituale refrigeriũ percipit. quasi de vmbra gratie que de ipso fluit. Ozee. xiiij. Ego quasi ros ⁊ israel germinabit quasi lilium. De tertio fructu. Esaie. vi. Volauit ad me vnus de seraphin ⁊ in manu ei⁹ calculus quem forcipe tulerat de altari ⁊ dixit. ecce tetigi hec labia tua et auferetur iniq̃tas tua ⁊ peccatuꝫ tuũ mundabit'. lapis iste preciosus sumptus de altari significat corpus christi. dum eo os cordis tangit' peccatum veniale mundatur. Gregorius Dominus dedit nobis sacramẽtum salutis. vt quia quotidie peccamus ⁊ ille iam mori ꝓ peccato non potest ꝑ hoc remissionem cõsequamur De quarto fructu. Prouerb. xxi. Munus absconditũ extinguit iras. Leuit'. ij. Si de craticula fuerit oblatio simila asp̃so oleo tollit immemoriale de ipso ⁊ adolebit super altare in odorem suauitatis domino. Panis in craticula coctus et oblatus ⁊ aspersus oleo christus est in cruce ꝓ nob passus ⁊ tot⁹ vnctus spũscõ Hui⁹ sacrificij mẽoriale ẽ hostia eccĩe q̃ offert' in mẽoriã passiõis

Vicesimussecundus.

dñice Hec debz sup altare adoleri. id est accēdi. qz in corde fideli cū feruore desiderij z deuotionis suscipi. hic odor suauitatis est domīo. i. tā grata deo vt ob eius gratiam iram suā remittat. z nos sibi recōsiliet et ad eternā pacem pducat Amen

De quattuor fructibꝫ secūdis Thema proprium Sermo xxij.

Venite comedite panē meum zc. vt supra. ¶ Scda quattuor mala nostra siue languores sunt q̄si defectus gratie q̄bus multe laborāt aīe scz defectus in cognitōe nostri. in dilectōe ꝓximi. in sapore spūali. in cōuersione boni Contra hec valet fructus virginis corpꝰ saluatoris. De ꝑmo languore Geñ. i. Tenebre erāt sup faciē abyssi. Quasi ab antiquo cor hoīs obuolutū fuit ignorantia sui. Hiere. xiiij. Prauū ē cor hoīs z inscrutabile q̄s cognoscet illud. ps̄ Delicta q̄s intelligit ab occultꝫ meis mūda me dñe z ab alienis parce seruo tuo. Et ab alienis q̄bus alios peccare feci vel alioꝝ peccatꝫ cōsensi. Math. vij. Quid vides festucā in oculo fratris tui. z trabem in oculo tuo nō vides. De scdo Matth. liiij. Qm̄ supabundauit iniq̄tas refriguit charitas multorū. Eccl̄i. xliij. Frigidus vētus aquilo flauit et gelauit cristallos ex aqua. Defectus amoris ꝓbatur ab exterioribꝫ signis. ꝑ. Joh. iij. Qui habuerit substantiā huius mūdi z viderit fratrē suū necessitatē patientē et cla. vi. su. ab eo qūo charitas dei manet in eo Hiere. ix Unusquisqz a ꝓximo suo se custodiat. z in om̄i fratre suo non habeat fiduciā. qz om̄is frater supplantās supplantabit. z oīs amicus fraudulēter incedet. z vir fratrē suū deridebit z veritatem nō loquetur Prouer. xx. Pondus z pōdus mēsura et mēsura vtrūqz abhominabile est apud deū. Glo. Diuersum pōdus z diuersam mensurā habet in domo sua vt aliter sibi: aliter proximo noceat qui in suis sp actibꝫ que laudent in ꝓximis q̄ vituperētur q̄rit. sed z qui in tpalibus sibi maiorem ꝓximo minorē mensuraz dare studet. qz defectū dilectiōis hz deo displicet. Silr est de eo qui malo ꝟbo vel facto ꝓximū contristat. ledit vel damnificat. De tertio Hiere. xxxi. Om̄is q̄ comederit vuā acerbā obstupescent dētes eius. Greg⁹. Quid est vua acerba nisi pctm̄. vua quippe acerba est fructus añ tēpus quisqz ergo pñtis vite delectatōibꝫ saciari desiderat quasi fructus ante tp̄s comedere festinat. sed q̄ vuam acerbā comedit dentes eius obstupescent. qz qui pñtis mundi delectatōibus pascit interni sensus eius ligant: vt iam spūalia sapere neq̄ant Hoc figuratū est Nume. xi. in ꝓpl'o israel qui in egipto carnibꝫ cū allio et cepis satiatus fuerat et postea in deserto talia ꝯcupiscens: panē celestem scz manna dulcissimū cū nausea respuebat. j. Choꝝ. ij. Aīalis hō non ꝑcipit ea q̄ sunt spūs dei. Aug⁹ Animalis d̄r carnalis homo q̄ fert dissoluta lasciuia aīe sue. qm̄ intra naturalis ordinis metas spūs rector nō continet. eo ꝙ ipse deo regendum se nō subijcit. talis spirituale z dulcedinē non sapit De q̄rto Gal. iij. Sic stulti estis vt cū spiritu ceperitis nūc carne ꝯsummamini. Prouerb. ij. Relinquūt iter rectū z ambulant ꝑ vias tenebrosas. Lu. viij. Qui supra petrā hij sunt q̄ cū audiunt verbū cū gaudio suscipiūt. ꝫ ra

dicem nō habent. scz stabilitatē fir/
me volūtatis. quia ad tp̄s credūt ⁊
in tpe tentatōis recedūt. Cant. vij.
Mane surgamus ad vineas ⁊ vide
amus si floruit vinea. si flores fruc/
tus ꝑturiunt Glo. Nō est intuendū
si vinea floret sed si flores ad partū
fructuū ꝯualescunt. qꝛ nō mirꝝ est si
q̄s bonū inchoat. sed valde mirabi
le est si intentōe bona in bono ope/
re ꝑseuerat. Contra hec q̄ttuor ma
la quattuor scdi fructus corꝑis dñi
qui nos hic in gr̄a ꝑficiunt. Intelle
ctū em̄ ad se cognoscēdū illuminā
voluntatē siue affectū in dilectione
ꝓximi inflāmant. memoriā spūali
dulcedine delectāt. ⁊ totū hoīem in
bono confirmant. De p̄mo fructu
Prouer. xxiiij. Comede fili mel qm̄
bonū est. mel est sapientia dei incar
nata in cibū dulcē nobis p̄parata.
hoc bonū est ad spūalem medicinā
qꝛ illumīat mentē. p̄. Reg. xiiij. Vi
distis qꝛ illuminati sunt oculi mei
eo ꝙ gustauerim paululum de mel
le. Esa. vij. Butirū ⁊ mel māduca/
bit oīs qui relictus fuerit. vt scz sci
at reprobare malū ⁊ eligere bonuz
Ps̄. Dominus illuminatio mea ⁊
salus mea: accedite ad eum ⁊ illu/
minamini. s. ad ꝯgnitōem nr̄i. Pro
uerb. xx. Lucerna dñi spiraculū ho
minis q̄ inuestigat oīa secreta ven/
tris. Spiraculuz est illuminatio a
dño data homini ad cognitōem sui
vñ glo. Diuini afflatus illumīatio
cū in mentē hoīs venerit eā sibimet
ipsi illuminās ostendit que añ cogi
tatōes prauas ⁊ portare poterat et
pēsare bona nesciebat. De secūdo
fructu dr̄ Esaie. vi. ꝙ angelus tulit
calculum de altari et tetigit eo os
Esaie. Calculus est carbūculus sic
dictus. qꝛ ignitus vt carbo. ⁊ signifi
cat corpus dñi de altari sumptum
et charitate inflammatū. quod accē
dit amore corda fideliū Ps̄. Ignis
a facie eius exarsit. carbones succen
si sunt ab eo. Cant. viij. Lāpades
eius lāpades ignis atq̄ flammarū
quia intus ardēt dei ⁊ proximi dile
ctione ⁊ exterius lucēt opibus mise
ricordie. De tertio fructu Ps̄. Gu
state ⁊ videte qm̄ suauꝰ ē dñs Eccī.
xlix. Memoria iosie in compositōe
odoris facta opus pigmētarij in oī
ore quasi mel indulcabit. Josias q̄
interp̄tatur fortitudo dñi significat
christū. dicit glo. memoria xp̄i. i. sa/
cramentū corꝑis eius qd̄ in memo
riā sui iussit ꝯsecrari. opus est odo/
riferū veri pigmētarij. id est spūsci
qui illud ꝯposuit de p̄ciosis specie
bus. s. de carne virginali et sapiētia
dei. hoc quasi mel in ore cordis in/
dulcabit si virtus eius in salutē hu
mani generis pie cogitat. Cant. ij
Sub vmbra illius quē desiderabā
sedi ⁊ fructꝰ eius dulcis gutturi in
eo Primo fidelis aīa christū deside
rat estuat spū ⁊ sitit. Scdo vmbrā
refrigerij in fructū obtinendi sentit
Tertio sedet expectat orat vt se to/
tum ad ip̄am reficiendā ⁊ viuifican
dam fructꝰ infundat. Quarto ꝑ in
fusam eius dulcedinē suauiter gu/
stat. Sed dicit aliq̄s ecce sepius vt
possum me preparo. corpus dñi su/
mo. sed nihil sentio solacij spēalis.
nil spūalis dulcedinis Rñdeo. cibꝰ
iste siue fructus medicina est hoīs.
vñ sicut medicus peritus qñq̄ qui/
busdā dat medicinaz dulcē palato
corꝑis. ⁊ qñq̄ nō sed palato mētis
que q̄uis nō gutturi: tñ bñ sapit rō
ni ꝑ eo ꝙ dū sanat mentē delectat.
sic dñs dat suis fidelibꝰ dulce sp̄ cor
pus. sed dulcedinē suam alio mō il
lis ostēdit ꝓut cuilibet expedire no
uit. Hinc est ꝙ quidā dulcedinē il/
lam sapiunt ꝑ affectum. ⁊ ardētiori
delectant deuotōe. ⁊ alij eandē dul

Vicesimustertius.

cedinem sapiūt p intellectū. ⁊ sufficienti reficiuntur vtilitate. in eo q̃ credunt ⁊ intelligūt p hunc cibum sanctum verā vitā obtinere Igit̃ q̃ nō sapis dulcedinē dñi ꝑmo modo id est p affectū intime deuotiōis. sapis tñ scdo modo. s. p intellectū mlte vtilitatis. De ꝑmo Esa. lv. Audite audiētes me ⁊ comedite bonū et delectabit̃ in crassitudine aīa vestra. Amb. Panis candidissime habens omne delectamentū ⁊c. De secūdo est illud. Fructus eius dulcis gutturi meo. id est pie ⁊ fideli mente q̃ credit ⁊ intelligit hunc cibū sanctum esse sibi vtilissimū. vñ glo. dulcis fructus gutturi cordis. q̃ in eo intelligit aīa causam vite dū etiam corpaliter ꝓcipit. Hec dulcedo valet cōtra tria mala q̃ sunt in mūdo. Recte sup̄ in sermone. xix. post medium. De quarto fructu Ps̄. Panis cor hois ꝓfirmat. q̃ scz corpus xpi fideles suos in vita sua finaliter ꝓfortat. iij. Reg. xix. Comedit helyas panē quē sibi angelus mistrauit et ambulauit in fortitudīe cibi illi⁹ q̃draginta dieb⁹ ⁊ q̃draginta noctibus vsq̃ ad montē dei oreb. Oreb interp̄tat̃ mensa. mons ergo iste est mēsa dei. ⁊ significat satietatē celestis glorie. Panis vtiq̃ corpus xpi confortat nos in vita bona ⁊ bono ope q̃draginta dieb⁹ ⁊ noctib⁹. i. toto tpe pñtis pene vsq̃ ad montez ⁊ mensam dei. i. quousq̃ peueniamus ad altitudinē securitatis ⁊ satietatē dulcedinis eterne glē. De his ōr. iiij Reg. iiij. Helyse⁹ incubuit sup puerū posuitq̃ os suū sup os ei⁹ ⁊ oculos suos sup oculos eius ⁊ manus suas sup man⁹ eius. ⁊ calefacta ē caro pueri. Fidelis aīa p puerū: dñs p helyseū significat̃. qui sicut sigillū cere: sic se ꝓiungit aīe oculos suos sup oculos eius ponit. q̃ intellectū illuminat. carnē calefacit. q̃ affectū charitatis inflāmat. os sup os ponit q̃ gustū memorie dulcedine spirituali delectat. manus sup manus ponit q̃ in bono ope vsq̃ in finē cōseruat. Et sic totū hominē ꝑficit ⁊ ad vitam eternā perducit. Amen.

De quattuor fructibus tertijs Thema proprium Sermo xxiij

Venite comedite panē meum ⁊c. vt sup̄. ¶ Tertia q̃ttuor mala nr̄a siue languores sunt quasi mortis plage q̃bus multe grauant aīe. s. debitus mortis eterne. defluxus bone vite. exiliū mūdane miserie. incineratio corpalis materie. De ꝑmo lāguore. Rho. vij. Ego carnalis venū datus sum sub pcto. Primi em̄ parētes vendiderūt se ⁊ totā ꝓgeniem suā ad ꝓpetuam seruitutē diaboli. q̃ est ad eternā mortem p modica delectatōe pcti Gen̄. ij. De ligno scientie boni ⁊ mali ne comedes. in q̃ cūq̃ die comederis ex eo morte morieris. i. te ⁊ posteritatē tuā ad eternam mortē obligabis Rho. v. Per vnū hoīem in hūc mundū pctm̄ intrauit. ⁊ per pctm̄ mors. i. certitudo mortis tpalis. ⁊ debitū eterne mortis: nisi subueniret redēptio salutoris. Eph. ij. Eramus filij ire natura sicut et ceteri. i. debitores eterne mortis. De scdo ps̄. Dies mei sicut umbra declinauerūt. Itē saluū me fac de⁹ qm̄ defecit scūs qm̄ diminute sunt veritates a filijs hoīm Gen̄. xlvij. Dies pegrinatōis vite mee cētū triginta annor̄ sunt qui ⁊ mali ⁊ non peuenerūt vsq̃ ad dies patrum meorum. Item. Genesis. viij. Sensus et cogitatio humani cordis ad malum prona sunt ab adolescentia sua

Eccl'i.xix. Qui modica spernit pau
latim decidet. Hebre.ij. Propterea
oportet nos abūdātius obseuare q̄
audiuimus ne forte ꝑeffluam⁹ De
tertio Genes.iij. Emisit dn̄s adam
de paradyso voluptatꝫ vt oparetur
terrā eiecitq̄ eū: subaudi in exilium
terrene miserie. Ps̄. Heu mihi q̄a
incolatus meus ꝓlongat⁹ est Heb.
xi. Juxta fidē abraaz ysaac ⁊ iacob
et oēs sancti antiqui defuncti sunt
non acceptis repromissionib⁹. sed a
longe eas aspiciētes ⁊ salutantes ⁊
confitētes. q̄ peregrini et hospites
sunt sup terrā. Qui em̄ hoc dicūt si
gnificāt se patriā inq̄rere ⁊ siq̄dem
illius meminissent de qua exierunt
habebant vtiq̄ tp̄s reuertendi. non
aūt appetūt meliorē .i. celestē. Hinc
flens canit eccl'ia. Salue regina mi
sericordie. ad te clamamus exules
filij eue ⁊c̄. Glosa sup illud Jacobi
Ne indignemini si mali in mundo
florent: si vos patimini. quia nō est
christiane dignitatis in tp̄alibus ex
altari. sed potius depmi. mali nihil
habēt in celo. vos nihil in mundo.
vn̄ spe illius boni ad quod tēditis
quicq̄d ꝯtingat in via gaudere de/
betis. De quarto Gen̄.iij. In sudo
re vultus tui vesceris pane tuo do/
nec reuertaris in terraꝫ de qua sum
ptus es. q̄ cinis es ⁊ in cinerē reuer
teris. Job.x. Memento queso q̄ si
cut lutū feceris me ⁊ in puluerē re/
duces me. Hinc d̄r nobis in die ci/
nerū. Memento hō quia cinis es ⁊
in cinerē reuerteris Eccl'i.xiiij. Oīs
caro veterascet sicut fenuꝫ ⁊ sicut fo
lium fructificans in arbore viridi.
Glo. Sicut fenū in terra ⁊ foliū in
arbore nascit. crescit. virescit. matu/
rescit. arescit. ⁊ deijcitur. ita caro no
stra nascit ex ꝓgenie parentū. crescit
in puericia. florescit in adolescentia
maturescit in iuuētute. arescit in se/
nectute. deijcitur in morte sic vt in
puluerē reuertatur. sed hoc sepe añ
q̄ arescat ꝑ senectutē. q̄ etiam iuue
nes varijs mortib⁹ moriunt. Con
tra hec quattuor mala ordinant q̄t/
tuor tertij fructus dn̄ici corpis qui
saluāt nos a plagis mortis. ab eter
na em̄ morte liberat. merita bone
vite multiplicat. ad patriā vite de/
ducit. ad eternā vitā corpus resusci
tat. De p̄mo fructu Joh.vi. Ego
sum panis vite. patres vestri mādu
cauerūt manna in deserto ⁊ mortui
sunt. hic est panis de celo descēdēs
vt si q̄s ex ipso māducauerit nō mo
riatur. Patres q̄ manducauerunt
manna oēs mortui sunt tā mali q̄
boni. sꝫ dissimiliter. mali em̄ qui in
manna xp̄m nō intellexerūt nec cre/
diderūt mortui sunt morte eterna
q̄ est in inferno. boni q̄ crediderunt
etiā mortui sunt quadā morte lōga
qua in lymbo quasi in vmbra mor
tis eterne detēti sunt ⁊ vsq̄ ad mor
tem saluatoris ab eterna vita sepa
ti. Sed si quis māducauerit ex hoc
pane nō morieť. quia non solum ab
eterna morte q̄ est in inferno. sed eti
am ab illa longa q̄ fuit in lymbo ꝟ
tute corpis xp̄i liberatur. Et insup
hec breuis mors corpis in vitā eter
nam q̄ est in celo eidē commutatur
Ozee.xiij. De manu mortis libera
bo eos. De scd̄o fructu. Johis.vi.
Panis quē ego dabo caro mea est
pro mūdi vita. quasi ꝑ multiplican
dis meritis bone vite. Sicut em̄ ꝑ
uulus ꝑ cibum corpalē crescit mag
nitudie. robore. ⁊ decore. sic fidelis
ꝑ cibum sacramētalem ꝓficit meri/
tis bone vite. Jo.x. Ego suꝫ pastor
bonus. ego veni vt oues mee vitam
habeant ⁊ abundātius habeāt Ps̄
Vitā petijt a te ⁊ tribuisti ei domi
ne longitudinē dierum. vt scꝫ ꝓfici/
at de claritate in claritatē. de virtu

Vicesimustertius.

te in virtutem. Item. multiplicabis in anima mea virtutē. Jo. xv. Qui manet in me ⁊ ego in eo hic fert fructū multuz. De tertio fructu Joh. vi. Ego sum panis viuus q̄ de celo descēdi: si quis māducauerit ex hoc pane viuet in eternū. i. deducā eū de exilio p̄sentis miserie ad celū vnde descēdi: vbi est vita eterna. Ambro. Dñici corpis figura p̄cessit quādo dñs in deserto patribz mānā pluit. qz sicut ille panis populū p desertū ad terram p̄missionis duxit. ita hec esca celestis fideles huius seculi desertū trāseūtes in celū subuehit. vñ recte viaticū appellat. q̄a in via nos reficiens in patriā vsqz pducit. Hiere. xij. Reducā vix ad hereditatem suā. Prouer. iij. Lignū vite est hys q̄ apprehendūt eam. Glo. Sicut in paradiso fuit lignū vite ita p sapientiam dei q̄ est xps viuificat ecclesiam nūc sacramento corpis ⁊ sanguinis vite eterne accipit pignꝰ. sic ergo corpus xpi sumptū pignus est vite eterne. et pignus non dimittit donec id p quo impignoratū est accipit. pfecto p id ad vitaz eternam pducimur. De q̄rto fructu Joh. vi. Qui mādūcat meā carnem ⁊ bibit meū sanguinē habet vitā eternam. et ego resuscitabo euz in nouissimo die. Eleg omnē hoīem siue malus sit siue bonus dominus suscitabit p̄. Chorz. xv. Sicut p vnum hoīem mors scz oīm. ita et p vnū hoīem. s. christū resurrectio mortuorū. sz hec erit valde dissimil. vñ seqtur. Oēs quidē resurgemus sed nō oīmes immutabimur. Oēs resurgemus. q̄a vt dicit. ij. Chorz. v. Oēs nos manifestari oportet añ tribunal christi vt referat vnusquisqz ꝓpria corporis put gessit siue bonū sit siue malum sed nō oīmes immutabimur. qz soli electi ꝓpter corpis christi ꝓticipationem. s. sacramētalē vel spiritualem surgent sole pulcriores. sed reprobi surgent miseri infirmi ⁊ deformes. Dañ. xij. Qui dormiūt in terre puluere euigilabūt: alij in vitā eternam q̄ ⁊ fulgebūt sicut splēdor firmamēti. ⁊ alij in oꝓprobriū sempiternum quos scz vt ōr. Esa. xiij. Tortiōes ⁊ dolores vt pturiens tenebūt ⁊ facies ꝓbuste vultus eorū quale semen quod cadit in terrā talis fructus ō terra surgit. Sil'r qualis vita tua ē dū moreris talis suo tpe resurrectio erit. Seminatur zizania ⁊ surgit ex ea deformis ⁊ odibilis herba. Seminat triticū resurgit frumentum pulcrū ⁊ electū. Hec figurata sunt Gen. xli. In somno regis septē spice pullulabant in culmo vno plene atqz pulcerrime. ⁊ septē alie de stipula oriebant tenues ⁊ pcusse vredine. i. vento vrente q̄ scilz eas infirmauit ⁊ denigrauit. Septem spice deformes significant omnes reprobos cū magna deformitate in iudicio apparētes. septē pulcerrime omnes electos cuz gloriosis corpibz resurgētes. De p̄mo Naum. iij. Ecce ego ad te malefica. i. vniuersitas dānandoꝝ dicit dñs ⁊ reuelabo pudēda tua in facie tua ⁊ ostendā in gentibz nuditatē tuam ⁊ regnis ignominiam tuā. De secūdo Phil'. iij. Saluatorē expectamꝰ dñm iesum christū qui reformabit corpus hūilitatis nostre ꝓfiguratū corpori claritatis sue. p̄. Chorz. xv. Seminat corpus in corruptōe surget in incorruptione. seminatur in infirmitate surget in virtute. seminat corpꝰ aiale surget spūale. seminat in ignobilitate surget in gloria. Amen.

De tribz effectibz p̄ncipalibz. et q̄ q̄libet va

let ad tria.

Sermo xxiiij.

Venite comedite panē meum ꝛc. ꝛ alia vt sup̄. vel similia de effectu vl' fructu Sacrosanctū corpus dñi tres habet effectus p̄ncipales. Primus est peccatoꝝ destructio. secundus bonoꝝ spūalium augmētatio tertius aīarū ꝯfortatio vel vite eterne collatio. De p̄mo Dañ. ij. Videbas donec abscisus est de monte lapis sine manib⁹ ꝛ pcussit statuam id est figmēta pctōꝝ ꝛ cōminuit eā p̄. Joh. iij. In hoc apparuit filius vt dissoluat opa diaboli. De secūdo Prouer. xij. Qui bonus est hauriet sibi a dño grām. qꝛ scꝫ ipse est fons toti⁹ gratie Eccl'i. xxiiij. In me oīs gr̄a vie et veritatis. in me oīs spes vite ꝛ virtutis. trāsite ad me omes q̄ concupiscitis me ꝛ a generatiōib⁹ meis adimplemini. De tertio Ps̄ Panis cor hoīs ꝯfirmat. Geñ. xviij Ponā buccellā panis ꝛ ꝯfortet̄ cor vestrū ꝛc. ¶ Primus ergo effectus p̄ncipalis corpis xp̄i est peccatoruꝫ destructio. ꝛ hoc ad tria. Ad delendam maculā cordis. ad mitigandū stimulū carnis. ad resistendū cogitatōib⁹ prauis De p̄mo Ps̄. Niue dealbabuntur in selmon. Selmon mons dei est. ꝛ interp̄tatur vmbra. Et sicut dicit glosa corpus xp̄i significat. qꝛ sicut vmbra fit de lumine et corpe. ita in corpe xp̄i est lumē diuinitatis ꝛ caro humanitatis In h̄ monte vmbroso fideles sup niuē dealbabunt̄. qꝛ ꝟtute corpis xp̄i incōparabil'r a macula peccatoꝝ emundant̄. Esa. xliij. Ego sum ip̄e q̄ deleo iniq̄tates tuas. De scd̄o Exod. xvi. Mane ros iacuit in similitudine pruine sup terrā. Panis celestis in sil'itudine roris ꝛ pruine apparebat. qꝛ corpus xp̄i a furore viciorum refrigerat. Ps̄. Tu dñar' ptāti maris ꝛc. Mare significat multas miserias hoīs. motus fluctuū stimulū carnis. De tertio Cant'. i. Fasciculus mirrhe dilect⁹ me⁹ mihi. Mirrha seruat corpa a vermib⁹ incorrupta. sic corpus xp̄i corda fideliū a p̄uis cogitatōibus illesa. qꝛ cum dilectū dñm suscipim⁹ si fasciculū mirrhe. i. amaritudinē passionis ei⁹ piamente cogitamus vermes malarū cogitationum a nobis repellimus. ¶ Scd̄s effectus p̄ncipalis ē bonorum spūalium augmētatio Et hoc ad tria. ad decorē castitatis. ad feruorē charitatis. ad saporē suauitat' De p̄mo Dañ. p̄. Apparuerūt vultus eoꝝ meliores pre oībus pueris q̄ vescebant̄ cibo regio. Glo. vult⁹ eoꝝ quos panis satiabat q̄ de celo descēdit. apparuerūt meliores decore scꝫ castitatis. vñ et pueri illi casti erant. Cant'. vij. Quam pulcra es ꝛ decora charissima in delicijs Sicut em̄ bonū nutrimētū multū facit ad decorem corpis. sic delicie cibi spūalis ad pulcritudinē castitat' Ezech xvi. similā ꝛ mel ꝛ oleū comedisti ꝛ decora facta es vehementer. De secūdo. Eccl'. xxxij. gēmula carbūculi in ornamēto auri. Glo. ardentiū gēmarū p̄ncipatū tenet carbūcul⁹. sic deus qꝛ ignit⁹ vt carbo ꝟcat corpus xp̄i qd̄ cor accipiētis ꝛ ornat castitate ꝛ inflāmat charitate. Ps̄. Ignis a facie eius exarsit carbones succensi st' ab eo. Hinc. iiij. Re. iiij. Helyzeus incūbens incuruauit se sup puerū ꝛ calefacta ē caro pueri. De tertio Geñ. xlix. Aser pīguis panis ei⁹ p̄bebit delicias regibus. Sap̄. xvi. Angeloꝝ esca nutriuisti ꝓpl'm tuū ꝛ panez de celo p̄stitisti eis hñtem oē delectamētū ꝛ oīs saporis suauita/

Vicesimusquartus.

tē. substantiā em̄ tuā et dulcedinem quā in filijs habes ostēde. Cant. v. Comedi fauū cū mel. meo. i. dulcedinē carnis xp̄i cū dulcedine diuinitatis. bibi vinū meū cū lacte meo. i. dulcedinē sanguīs xp̄i cū dulcedine spūalis ꝯsolatōis. ¶ Tertius effectus p̄ncipalis est aīarū cōfortatio. Et hoc ad tria. ad debellādū demonia. ad sustinendū aduersa. ad opandū bona. De p̄mo. p̄. Re. xxx. Inuenerūt viri dauid viruz egyptium in agro. ⁊ adduxerūt eū ad dauid. dederūtq; ei panē vt comederet ⁊ refocillat⁹ est ⁊ adduxit dauid ad latrūculos ⁊ pcussit eos. Vir egypti⁹ significat pctōrem quez p̄dicatores adducūt ad xp̄m p ꝯuersionem qui pane dn̄ici corpis ꝯfortatus fit dux xp̄i exercitus ad demones debellādos. Eph̄. vi. Cōfortamini in dn̄o et in potētia v̄tutis eius vt possitis stare aduersus insidias diaboli. p̄. Reg. vij. Factū est cū offerret samuel agnū in holocaustū exterruit dn̄s phylisteū ⁊ cesi sunt a filijs isrl̄. De scd̄o. iij. Reg. xxij. Mittite virū istū in carcerē ⁊ sustētate eū pane tribulatōis. In carcerē mittit̄ q̄ in h̄ mūdo aduersa patit̄. panis tribulationis q̄ sustentat̄ est panis eterne vite q̄ ad sustinēda aduersa ꝯfortat̄. Actuū. xxvij. d̄t apl̄s Existentib⁹ in magno pericl̄o maris rogo vos accipe cibū p salute vr̄a. et oēs sumpserūt cibū ⁊ animeq̄ores facti st̄. Phyl̄. iiij. Oīa possum in eo q̄ me ꝯfortat De tertio. Prouerb̄. xxxi. Mulier fortis de nocte surrexit deditq; predā domesticis suis ⁊ cibaria ancillis suis. Mulier fortis est eccl̄ia de gentib⁹. hec de nocte surrexit. qz per auditū verbi dei de tenebris pctōꝝ ad xp̄m se cōuertit. p̄dam domesticis ⁊ cibaria ancillis suis dedit. q̄a sacramēta iudee missa q̄ suscipe noluit hec cū oī desiderio rapuit ⁊ de eis familiā suā. i. fideles pauit Et h̄ vt eos ad tria bona confortaret. ad opa misericordiarū. ad lucrū aīarū ad emptionē celestiū diuitiaꝝ. Vn̄ seq̄tur post p̄dictū cibū ꝯsiderauit agrū ⁊ emit eū. de fructu manuū suarū plātauit vineā. Primo ergo cōfortamur cibo dn̄i ad opus bonuz. Eccl̄i. xxxiij. Cibaria ⁊ virga ⁊ on⁹ asino panis disciplina ⁊ opus seruo sicut pabulū ꝯfortat asinū ad onera sua portāda. sic panis celestis seruum dei ad opa bona pficienda. p̄. Thimo. p̄. Grās ago ei q̄ me ꝯfortauit in xp̄o iesu. Qui em̄ vere cōsiderat in hoc sacramēto immēsaz circa se dei liberalitatē valde cōfortat eum ad p̄ximi pietatē. Scd̄o cōfortamur ad lucrū aīarum. vn̄ ibidem Vas electiōis est mihi iste vt portet nomē meū corā gentib⁹. nomen meū scz iesum xp̄m q̄si celeste oleuz ad sanitatē aīaꝝ. Canti. p̄. Oleum effusum nomen tuū. de pleno corde xp̄i fluit oleū gr̄e ad salutem anime Tertio ꝯfortamur ad emptōez bonoruz celestiū. Hinc supra dictū est q̄ mulier fort̄ post cibū ꝯsiderauit agrū ⁊ emit euz v̄tutib⁹ scz ⁊ bonis opib⁹ Hier̄. xxxij. Agri pecunia emētur ⁊ scribent̄ in libro ⁊ imp̄met̄ signū ⁊ testis adhibebit̄. Agri celestis hereditatis ement̄ pecunia virtutū et bonoꝝ operū et scribent̄ taz agri q̄z hoīes emptores ī libro vite ⁊ imp̄metur in corde emptoris signū. s. crucis xp̄i ⁊ lumē imaginis dei pro certo pignore. ⁊ adhibebit̄ testis. qz in die iudicij corā oībus testis erit dn̄s q̄ vere emisti regnū celoꝝ p̄cio bonoꝝ opeꝝ. Vel terti⁹ effect⁹ p̄ncipal̄ dici p̄t vite et̄ne collatio. Joh̄ vi. Si q̄s māduca. ex h̄ pane viuet ī et̄. Et h̄ in trib⁹. ī oīm deliciaꝝ p̄paratiōe. in oīm desideriorꝝ impletōe. in

omniũ bonoꝝ secura ⁊ eterna fruitione. Reqre in sermone.x. in fine.

De effectibus corpis christi sumptis ex tribꝰ vocabul' Sermo xxv.

Venite comedite panẽ meum ⁊c. vl' alia vt sup̃. Effectus dñici corporis pñt sumi ex q̃busdaꝫ noibus que solent eidẽ asscribi. noiatur em̃ qñqꝫ verus panis. qñqꝫ sacrificium altaris. qñꝫ sacramentũ charitatis De p̃mo Joh. vi. Pater meus dat vobis de celo panẽ verũ. De scdo Mal'. iij. Placebit dño sacrificium iuda ⁊ hierl'm De tertio. p̃. Thim̃. iij. Manifeste magnũ est pietat' sacramentũ. qd̃ manifestatũ est in carne ꝑ partũ virginis. p̃dicatũ est gentibꝰ a sanctis apl'is. creditũ est mundo. i. ꝯcessum fidelibꝰ in cibũ salut' vñ recte d̃r sacramentũ charitatis. Primo corpus dñi noiatur panis verus. ⁊ s̃m hoc habet tres effectus scꝫ ꝯfortat. satiat. ⁊ vitam ꝯseruat. sic panis iste ꝯfortat animũ ad malũ culpe deuincendũ. qꝛ q̃ carent corroboratõe huius panis vincuntur a vicijs. iiij. Reg. xxv. Rex babilonis et exercitus eius obsedit hierusalẽ. et nõ erat panis populo terre ⁊ oẽs viri bellatores nocte fugerũt ad ortuꝫ regis. i. ad delicias carnis et ad campestria solitudinis. i. ad vitam latã que ducit ad mortẽ. De scdo. ps̃. Panis cor hoĩs ꝯfirmat ad malũ. s. culpe deuincendũ vt iaꝫ supra. Scdo satiat spiritũ ad fastidiũ mũdi faciendũ. Vñ ps̃. Paupes eius saturabo panibꝰ Cõplenda. satiasti dñe familiã tuã muneribꝰ sacris. et hoc ad fastidiũ mundi faciendum. Prouerb. xxvij. Aĩa saturata calcabit fauũ Greg. Gustato spũ desipit oĩs caro. De tertio. q̃ ꝯseruat vitã ad deum sꝑ laudandũ. Eccl'i. xxxiiij Panis egentium vita pauperis est. Joh. vi. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. ego viuo ꝓpter patrẽ et q̃ mãducat me ip̃e viuet ꝓpter me. ⁊ hec vita est ad deũ sꝑ laudandum. Ps̃. Lauda aĩma mea dñm laudabo dñm in vita mea psallam deo meo q̃diu fuero. De his supra sermone. ix. Scdo corpus dñi noiatur sacrificiũ altaris. ⁊ s̃m hoc triplicẽ habet effectũ. s. in triplici statu fideliũ in hoc mũdo. in purgatorio. in celo. In p̃mo statu peccata relaxat. in secũdo penã alleuiat. in tertio gloriã augmentat. De p̃mo. Leui. v. Anima que peccauerit ꝑ ignorantiã offerat arietẽ immaculatũ. Glosa. id ẽ xp̃m sine quo nõ fit remissio nihil em̃ ꝓdest caprã id est asperitatem penitẽtie immolare nisi studueris in christi immolatõe planã fiduciam habere. Joh. p̃. Ecce agnꝰ dei ecce q̃ tollit peccata mũdi Pascasiꝰ Licet oĩa peccata in baptismo sint donata. infirmitas tñ pcti. i. fomes in carne remanet. Et qꝛ adhuc quotidie labimur saltẽ inuenialibꝰ. ideo ꝑ nobis xp̃s quotidie immolatur. vt q̃ semel moriendo mortẽ deuicit q̃tidie recidiua delictoꝝ ꝑ hec sacramẽta relaxat. Ambro. Sicut quod vbiqꝫ offert' vnum est corpus: ita et vnũ est sacrificiũ. christus semel in cruce hostiã ꝑ oĩbus obtulit ip̃am offerimus ⁊ nũc. sed qd̃ nos agimꝰ recordatio est sacrificij illius. nec cã sue infirmitatis repetit'. sed nostre. quia quotidie peccamus. De secũdo Leuit'. xvij. Dedi vobis sanguinẽ vt sup̃ altare meũ expietis ꝑ aĩabus vestris. In hoc figuratuꝫ est q̃ sacrificium carnis ⁊ sanguinis christi valet aĩabus in pena purgatorij.

Vicesimusquintus.

Hinc sciendū est q̄ tres sunt turme animarū hinc decedentiuz. Prima peccantiū. secunda penitētiū. tertia innocentiū. Primā sacrificium non adiuuat. scd̄am a pena alleuiat. tertiam sine pena ꝑ ignez ad celos sub leuat. De p̄mo. p̄. Reg. iij. Juraui hely q̄ nō expietur iniq̄tas domus eius victimis ⁊ muneribus vsq̄ in eternū. domus eius. i. omniū in peccatis ꝑsistentiū Hiere. vij. Quia loquutus sum ad vos ⁊ non audistis et vocaui vos ⁊ nō rn̄distis ꝓiciam vos a facie mea. ꝓiciā scz post hāc vitā vestram malā in penam infernalem. a facie mea. id est ab om̄i bono quod est in celo ⁊ in terra. tu ergo noli orare ꝓ populo hoc. nec assumas laudē ꝓ eis. id ē sacrificiū laudis ⁊ obsistas mihi. quia nō exaudiam te. Prouer. vi. Qui adulter est id est amans ⁊ adherēs creature vltra mensurā iusticie. ꝑdet animā suam. q̄ zelus ⁊ furor viri non parcet in die vindicte. nec acq̄escet cuiusq̄ precibꝫ. nec suscipiet ꝓ redemptiōe plurima quasi p̄ciosissimum christi sacrificiū De secundo supra. Dedi vobis sanguinē vt super altare meum expietis pro aīabus vestris sanguinem. i. sacrificium corꝑis ⁊ sanguinis xp̄i. sanguis ponitur pro corpore ⁊ sanguine simul. pars ꝓ toto et q̄ sanguis in altari nō est sine corpore nec corpus sine sanguine ꝓ aīabus: que scz sunt in purgatorio. Augustinꝰ. Orōnibꝫ ⁊ elemosynis ⁊c. Zach. xiij. Partes due in terrā disꝑgent̄ ⁊ deficient. i. infideles et mali christiani damnabūtur. ⁊ tertia ꝑs relinquet̄ ea. id est penitentes. ⁊ ducam tertiā ꝑtem ꝑ ignez. id est aīas penitētiū ꝑ purgatoriū. ⁊ vram eos sicut vritur argentum ⁊ ꝓbabo eos sicut probat̄ aurum Ipe inuocabit nomen meum ⁊ exaudiam eum. ipe id est populus christianus in terra derelictus inuocabit me oratōibus elemosynis. ⁊ sacrificio altaris pro ꝑte ducta ꝑ ignem. id est ꝓ animabꝫ que sunt in purgatorio. ⁊ exaudiam eum alleuiando. scz penam illorum et breuiando. De tertio Prouerb. xxi. Munus absconditū extinguit iras. iras scz dei. i. penas purgatorij quantū ad aīas innocētes ⁊ in p̄senti tribulatōibus ⁊ flagellis satꝫ purgatas. Ps. Dn̄e ne in furore tuo arguas me neq̄ in ira tua corripi. me. Qm̄ sagitte tue īfixe sunt mihi. Furor dei ardet in īferno. ira in purgatorio. sagitta siue correptio amoris in hoc mundo. Qui ergo hic sagittas correptōis dn̄i patienter portat furorē inferni ⁊ irā ignis purgatorij duce domino illesus euadit. Esaie xliij. Noli timere seruus meus cuz ꝑtrāsieris ꝑ aquas: tecū ero ⁊ flumina nō operient te: cū ambulauerꝫ in igne nō ꝯbureris q̄ ego saluator tuus. Dan. iij. Angelus dn̄i descēdit cū azaria ⁊ socijs eius in fornacem. et fecit mediū fornacis quasi ventū roris flantē ⁊ non tetigit eos omnino ignis neq̄ ꝯtristauit. Tunc laudabāt deum dicētes. Bn̄dicite domino q̄ eruit nos de inferno ⁊ liberauit de medio ardētis flāme. Esa. lv. In leticia egrediemini ⁊ in pace deducemini montes ⁊ colles cantabunt corā vobis laudē. De tertio supra nominato. s. q̄ sacrificiū altaris gloriā beatoꝝ in celo q̄dammō augmentat. Leuit. x. Pectusculum sacrificij q̄d oblatū est. ⁊c. vt sup̄ sermone. iiij. Greg. Eodē momēto rapitur in celū ministerio angeloꝝ cōsociandū corꝑi xp̄i ⁊ añ oculos sacerdotis in altari videt̄. rapit̄. s. corpori xp̄i cōsociandū. i. ad beatos letificandū. ꝯsumpsimus dn̄e diuina misteria: q̄ sicut tuis sanctis ad glo

riam. ita nobis ad vitā ꝓdesse ꝑfici as. Tertio corpus dñi noiat̄ sacra mentū charitatis. ⁊ ſm hoc tres hꝫ effectus. qꝛ tria maxima bona opat̄ in nobis. ſ. ſpūſſancti verā ꝑticipati onē. ipius xpi certā inhabitatiōem. in ſimilitudinē imaginis dei tñſſor matiōem. De ꝑmo Ps. De petra melle ſaturauit eos. qꝛ ſcꝫ fideles ſu gūt de corꝑe xpi dulcedinē ſpūſſan/ cti. Sap. xij. O q̄ꝫ bonus ⁊ ſuauis ē dñe ſpūs tuus in nobis. q̄ ſcꝫ de cor pore tuo in nos fluit. Aug⁹. Parti/ cipatiōe corꝑis ⁊ ſanguis xpi hō vi uit nō ſumēs tm̄ ſacramētal'r qd̄ et mali faciūt. ſed ꝑtingēs vſqꝫ ad ſpi ritus ꝑticipatōem vt in corꝑe dñi tā q̄ꝫ membꝝ maneat ⁊ eius ſpū vege tet̄. De ſcd̄o Joh. vi. Qui mandu cat carnē meā ⁊ bibit meū ſanguinē in me manet ⁊ ego in eo. Hylarius Accepta carne dñi ⁊c̄. Eſt em̄ in no bis xp̄s ꝑ carnē dū eius carnē acce/ pim⁹ ⁊ ſumus in eo dū ſecū hoc qd̄ nos ſumus in deo eſt. Joh. i. Ver/ bū caro factū eſt ⁊ habitauit in nob dū verbuꝫ carnē aſſumpſit in carne nr̄a habitauit. ⁊ dū nos verbū īcar natū in cibū accipimus ip̄m etiam habitat in nobis De tertio Joh. j. Quotq̄t aūt receperūt eū dedit eis ptātem filios dei fieri his q̄ credūt in noīe eius. i. deiformes et deo ſm imaginē ſimiles. nec p̄t creatura ad maius ꝓmoueri q̄ꝫ q̄ aſſimilet̄ ſuo creatori. Aſſimilat̄ aūt hō deo ꝟtu/ te corꝑis xpi in trib⁹. in interiori cor dis bonitate. in exteriori opis ferti litate. in ſupiori celeſtis regni here/ ditate. De ꝑmo. ij. Pet. j. Chriſtus ꝓpria gloria ſua ⁊ ꝟtute maxima ⁊ p̄ cioſa nobis ꝓmiſſa donauit vt per hoc efficiamur diuine ꝯſortes natu re. maxima ꝓmiſſa. i. ſeip̄m. vñ. Jus iurandū qd̄ iurauit ad abraā patrē noſtrū daturū ſe nob. vt efficiamur diuine cōſortes nature. id ē vere bo nitatis. quia natura dei bonitat⁹ eſt Amb. Quia dñs ieſus ꝯſors eſt di uinitatis ⁊ corꝑis. ⁊ tu q̄ accipis car nem eius diuine eius ſubſtātie in il lo ꝑticipas alimēto. i. vere bon⁹ effi ceris ab eo. De ſcd̄o Ezechi. xvij. Sumā de medulla cedri ſublimis et de vertice ramoꝝ eius ⁊ plātabo in montē excelſum ⁊ faciet fructum Medulla ſublimis cedri ē eterna ſapiētia. alti rami eius ſunt patres a ncti. vertex ramorū eſt beata ꝟgo pars de vertice eſt caro xpi ſumpta de virgine. Surculus ergo ſumpt⁹ de medulla et de vertice ei⁹ corpus chriſti plenū diuinitate. iſte plātat⁹ in montē excelſum. i. in cor iuſti ad deū eleuatū facit ſimilē chriſto bo/ ni opis fructū. De vtroq̄ Gal. ij. Viuo ego iā nō ego. viuit aūt ī me xp̄s. me ſcꝫ ſibi aſſimilādo interio/ ri bonitate ⁊ exteriori bono opere. Hinc dictū eſt Auguſtino. Cibus ſum grandium creſce ⁊ māducabis me: nec me mutabis in te ſicut cibū carnis tue. ſed tu mutaberis in me. De tertio Joh. i. Quotq̄t aūt rece perūt eū dedit eis ptātem filios dei fieri. ergo ⁊ heredes. Ro. viij. Si fi lij ⁊ heredes. heredes q̄dem dei. co heredes aūt xpi. ꝑ. Pe. i. Bñdictus de⁹ q̄ regenerauit nos. i. de filijs di aboli filios ſuos in hereditatem in corruptibilem ⁊ incontaminatam. et immarceſſibilem conſeruatam in celis. Amen.

De effectibus ſump/ tis ex tribus alijs corpo ris chriſti vocabulis.

Thema proprium.

Sermo .xxvi.

Vicesimussextus.

Venite comedite panē meum ꝛc.seu alia vt sup. Cū fectus dñici corpis pñt sumi ex trib⁹ alijs noib⁹ sus ꝗ supra. Dicit em̄ qñz medicina spūalis.quādoqz māna.i.panis celestis.qñqz eucharistia.i.bona gratia anime fidelis. De pmo Eccli. xxxviij. Altissimus de terra creauit medicinā ꝛ vir prudēs nō abhorrebit eā Aug⁹. Suscepit xp̄s de terra terrā.qz caro de terra est ꝛ de carne. Varie carnē accepit et ipaz nobis ad salutē manducandaz dedit. De scō Apoc.ij. Vincenti dabo manna absconditū.q̄si diceret q̄ se ꝓparat p victoriā vicioz.illi dabo manna.i.celestē panem.s.corpus meū in quo secrete reconditū est multiplex bonū Joh.vi. Hic est panis q̄ de celo descēdit. De tertio Eccli.xxxij. Audi tacens et p reuerētia accedet tibi bona grā.q̄si diceret.ꝓparate p auditū verbi dei ꝛ obedientie qua taceas.i.cesses a malo ꝛ serues reuerētiam in bñfaciendo. tūc dabit tibi bona grā q̄ grece ōr eucharistia.id est corpus xp̄i. Magister.iij.sniarū Sacm altaris excellēter ōr eucharistia.i.bona grā.qz in eo nō solū est augmentū virtutū ꝛ grē. sed ille totus ibi sumit qui est fons ꝛ origo totius gratie. ¶ Primo corpus domini dicitur medicina spiritualis. et fm hoc tres habz effectus Serpēs q̄ppe malignus ꝛc̄ vt sup̄ sermōe.vi. Ignorantie em̄ tenebras illuminat morbum praue ꝓcupiscētie sanat.ꝛ mortē destruēdo triūphat. De primo Ps. Parauī lucer.crimeo. Lucerna est lumen in dyaphano.i.pluc̄ido corpe.sic corpus xp̄i est ꝟbum dei q̄ est lux vera in mūda carne.q̄ sez pellunt a nobis tenebre ignorātie. Lu.ij. Viderūt oculi mei salutare tuū quod parasti aū faciē oīm populorū. Lumen ad reuelatiōem gentiū. Ps. Dñs illuminatio mea et salus mea.accedite ad euz ꝛ illuminamini. De scō Esaie.xxxviij. Itē.iiij. Reg.xx. Jussit esaias vt tollerent massam de ficis ꝛ cathaplasmarent sup vulnus regis vt sanaretur. Vlulnus siue vlcus regis est cūpiscētia carnis.ps. Miserere mei dñe qm̄ infirmus sum sana me dñe De tertio. Lu.p. Bñdictus fruct⁹ ventris tui.s.corpus xp̄i q̄ō est fructus vite valens ad curatōem mortis eterne. Prouer.iij. Lignū vite ē hys q̄ apprehenderūt eū.s.sapientiā dei incarnatā. Osee.xiij. Ero mors tua o mors. De hac triplici corruptiōe ꝛ medicina snp̄.ser. vt ponit p̄ncipiū. ¶ Scō corpus dñi ōr māna id est panis celestis.q̄ō māna habuit similitudinē saporis frumēti mellis ꝛ olei. De duob⁹ pmis Exo.xvi Gustus eius quasi simile cū melle De tertio Nu.xi. Fecerūt ex eo torulas saporis q̄si panis oleati. De tribus simul Ezech.xvi. Similam et mel ꝛ oleū comedisti. Et fm hec tria habet corpus dñi triplicē effectū. Operat em̄ morū honestatem. cordis suauitatē.proximi pietatem Primū signat in frumēto. scōm in melle.tertiū in oleo. De pmo Zach.ix. Quid bonū ꝛ q̄d pulcrū eius ꝛc̄. Panis de frumento bon⁹ ꝛ pulcer est in se ꝛ etiā in effectu. q̄a facit pulcrū.sic corp⁹ xp̄i bonū et pulcrū facit honestate morū. Vañ.i. Apparuerūt vult⁹ eoz ꝛc̄.vt s. vult⁹ eoz q̄s panis satiabat qui de celo descēdit. De scō Prouer.xxiiij. Come de fili mel qm̄ bonū est. Sap̄.xvi. Paratū ō ce.pa.p̄sti.ꝛc̄. De tertio Job.xxix. Quis mihi tribuat vt sim fm dies qū secreto de⁹ erat in tabnaculo meo ꝛ petra fundebat mihi riuos olei.i.grāz pietatz ad bonū xp̄i

Prouer.xxi. Thezaur⁹ desiderabi/
lis ⁊ oleuz in tabernaculo iusti.iiij.
Reg.iiij. Offerebat vasa et mulier
infundebat oleū. ⁊ ait helyzeus. vē/
de oleū ⁊ redde creditori tuo. tu au
tē ⁊ filij tui viuite de reliq̄. ecce oleū
in opus pietatis ꝓximum reficit. de
bita soluit. nosip̄os pascit. p̄mū in/
telligit̄ in eo ꝙ fundebat oleū in va
sa ꝓximoꝝ. scd̄m in eo ꝙ reddit per
oleū debita creditori. tertiū in eo ꝙ
ip̄a ⁊ filij de oleo vixerunt. Tertio
corpus dn̄i d̄r eucharistia. id ē bona
gratia. Grā est influētia diuine boni
tatis in aīam ꝑ quā assimilata deo
fit ei grata ⁊ vite et̄ne digna. Et s̄m
hoc corpus dn̄i hz tres effectus. si/
milē deo aīam efficit. gratā ⁊ charā
deo reddit. vitā eternā tribuit. De
p̄mo.ij. Pe.j. Christus ꝓpria gloria
sua ⁊ virtute maxima p̄ciosa nobis
ꝓmissa donauit vt ꝑ hoc efficiamur
diuine ꝯsortes nature. i. sil̄es deo ꝑ
verā bonitatē. De scd̄o Cant⁊. vij.
q̄ꝫ pulcra es et decora charissima in
delicijs. q̄si diceret. qr delicato cibo
et potu corporis ⁊ sanguinis xp̄i es
enutrita facta es multū decora. ⁊ id
circo grata deo. De tertio Joh. vi.
Qui māducat carnē meam ⁊ bibit
meū sanguinē habz vitā eternā Itē
corpus dn̄i d̄r eucharistia. i. bona g̅
tia. ⁊ s̄m hoc valde bonū hz effectū
scz ꝙ cū illud māducamus nō ip̄m
vt alius cibus mutat̄ in nos. ꝫ nos
in illd̄ mutamur vt iā dictū est gra
tia est influētia diuine bonitatis in
aīam ꝑ quā assimilamur deo. Hec
bona gr̄a. s. corpus xp̄i influit nobis
bonitatē suā per quā nō ip̄m nobis
sed nos illi assimilamur ⁊ in ei⁹ bo
nitatē mutamur Hec nostra in chri
stū mutatio p̄t ꝓbari sil̄itudine tri/
plici. Prima sumit̄ de ꝟtute nostri
amoris Scd̄a de ꝟtute rei maioris
Tertia de ꝟtute surculi arboris ⁊c.
vt supra sermone.xx. ante finem

De ꝯsideratiōe sangui nis xp̄i trib⁹ modis. Et p̄mo vt in cruce fundit̄

Sermo .xxvij.

Venite comedite panē me
um ⁊c. vt sup̄. Prouer.ix.
Hijs ꝟbis dn̄s nos inui
tat ad salutare cōuiuiū in
quo p̄parauit p̄ciosum cibū ⁊ potū
corpus ⁊ sanguinē suū. Dicto ita/
q̄ꝫ supra de xp̄i corpe: dicendū est h̄
de sanguine. Hic est q̄ venit ꝑ aquā
et sanguinē xp̄s iesus. p̄. Joh. v. Itē
Calicem q̄dem meū bi. Math. xx.
Item. Dignus es dn̄e q̄m redemi/
sti nos in sanguine tuo Apoc. v. vel
aliud simile. ¶ Septimū p̄ncipalit̄
circa sacramentū corpis dn̄i notan
dum est ꝯsideratio sacri sanguinis
Vn̄ sciendū ꝙ sanguis dn̄i tribus
modis p̄t cōsiderari. Primo vt in
cruce ꝓ omniū redemptiōe fundit̄.
secūdo vt in sacramēto a fidelib⁹ su
mitur. tertio vt a saluādis spūaliter
bibitur Primū est preciositatis ma
gne ꝓbatio. secundū tanti p̄cij dan/
di rō. tertiū virtutis sanguinis ma
gnitudo. Primo modo ꝯsideratur
ab inestimabili p̄ciositate. circa quā
quattuor p̄cipue p̄nt notari. ¶ Pri
mū circa p̄ciositatem sanguinis xp̄i
precipue notandū est p̄ciositat⁊ ma
gne ꝓbatio. Et hoc ꝓbatur a trib⁹.
A virginali origine. a dignitate in/
nocentie. a dei vnione. De primo
Eccl̄i. xxiiij. Ego q̄si vitis fructi. su.
odo. ⁊ flo. in fruc. ho. ⁊ honestatis.
Fructus vitis. s. beate ꝟginis. vua
et vinū. i. corp⁹ christi ⁊ sanguis Vi
num ergo honoris ortū de flore vi/
tis est sanguis christi preciosus na/
tus de virginitate matris. multum

stacq̃ cõmendat sanguis xp̃i nobili
tatẽ ⁊ preciositatẽ q̃ a nulla vt ali⁹
sanguis corruptõe sed a ꝟginali flo
re sumpsit originẽ. De secũdo Ps̃
Captabãt in aĩam ius. ⁊ san. inno.
ꝯdemnabũt. Quãto sanguis inno
cẽtior tãto rarior et p̃ciosior. p̃. Pe.
p̃. Nõ corruptibilib⁹ auro vel argẽ
to redempti estis. sed p̃cioso sangui
ne quasi agni incõtaminati ⁊ imma
culati iesu xp̃i De tertio Hiere. xiij
Agglutinaui mihi omnẽ domũ isrl̃
dicit dñs. i. insep̃abiliter mihi vni/
ui totã hoĩs naturã. s. animã corp⁹
et sanguinẽ. Heb. ij. Quia pueri cõ
municauerũt carni ⁊ sanguini ⁊ ip̃e
xp̃s similiter ꝑticipauit eisdẽ. i. fili
us dei ꝑ salute hoĩs habẽtis carnẽ
et sanguinẽ. ⁊ ita vniuit ea sibi ⁊ ho
nestauit vt vere ꝑssint dici caro dei
et sanguis Act. xx. Posuit nos spũs
scũs regere eccl̃iam dei quã acquisi
uit sanguine suo. ergo sanguis chri
sti vere est sanguis dei. ⁊ ideo taꝫ p̃
ciosus q̃ vna gutta plus valet q̃ to
tus mũdus. ¶ Scd̃m circa p̃ciosita
tem sanguinis xp̃i p̃cipue notandũ
est tanti p̃cij ꝑ hoĩe dandi rõ. ⁊ hec
est triplex. Prima magni debiti ne/
cessaria solutio. secũda magni amo
ris demõstratio. tertia magni boni
ꝑditi recuperatio. Prima rõ tanti
p̃cij dandi ꝑ hoĩe scꝫ p̃ciosi sanguis
dei est magni debiti necessaria solu
tio Maximo em̃ debito obligatus
erat p̃mus hõ. q̃ tenebat̃ deo satis/
facere ꝑ se ⁊ ꝑ toto genere humano
qd̃ rapuerat ⁊ occiderat pomũ veti
tũ comedẽdo. vñ iussus est cũ omni
ꝓgenie mitti in gehenne carcerẽ do
nec redderet om̃e debitũ ꝑ sufficiẽ/
tem hostiã. Justũ est em̃ ꝑm peccati
quãtitatẽ ⁊ illese maiestatis digni
tatem fieri satisfactionẽ. Et hoc p̃t
trib⁹ gradib⁹ distingui. Pro minori
em̃ culpa minor. pro maiori maior.
pro maxima satisfactio maxima est
facienda. Hinc statutũ erat in lege
dei ꝑ trãsgressione diuersoꝝ mãda
toꝝ pecus aliqd̃ deo offerri ⁊ occi/
di ⁊ sanguinẽ eius fundi. Ex hoc se
q̃tur q̃ ꝑ tot homicidijs p̃mi parẽ/
tis qui oẽs hoĩes occidit. q̃ ꝑ eum
om̃es moriuntur. ⁊ ꝑ lesa ꝑ hec ma
xime creatoris maiestate tã precio/
sa hostia debeat offerri deo ⁊ occidi
et sanguis eius fundi q̃ ad min⁹ tan
tũ valeat quantũ omnes hoĩes qui
sunt occisi. sed q̃ talis in om̃i crea/
tura nõ potuit inueniri necesse fuit
ad soluendũ tantũ debitũ ⁊ ad libe
randũ de inferni carcere genus hu/
manũ filiũ dei hoĩem fieri om̃i crea
tura meliorẽ ⁊ ip̃m de debito hoĩs
occidi ⁊ sangninẽ eius fundi. De p̃
mo Leuit. iiij. Anima q̃ peccauerit
ꝑ ignorantiã in tñsgressione scꝫ quo
rundaꝫ mandatoꝝ dei: offerat dño
vitulũ vel agnũ vel aliud hmõi ad
occidendũ ⁊ sanguinẽ eius funden/
dũ. Heb. ix. Oĩa pene in sanguine
mũdantur ꝑm legem ⁊ sine sanguis
effusione nõ fit remissio De secũdo
Gen. ix. Quicunq̃ fuderit sangui/
nem hoĩs fundetur sanguis illius.
ad imaginẽ quippe dei fact⁹ est hõ.
Nume. xxxv. Nõ aliter expiari põt
nisi eius sanguine qui alterius san/
guinẽ fuderit De tertio dñs Osee
xiij. De manu mortis liberabo eos
de morte redimã eos: p̃cio sangui/
nis dicit glosa interli. de morte. i. de
plaga ⁊ debito eterne mortꝫ Berñ.
Filius dei iubet occidi vt vulneri/
b⁹ nostris p̃cioso sanguinis sui bal/
samo medeat. Agnosce aĩa q̃ gra/
uia sunt illa vulnera ꝑ q̃bus necesse
est christuꝫ dñm vulnerari. nisi em̃
essent ad mortem eternã nunq̃ pro
eis dei filius moreret. Secunda rõ
tanti p̃cij dandi est magni amoris
demonstratio. p̃. Joh. v. Tres sunt

qui testimoniū dant in terra. spiri/
tus aqua ⁊ sanguis. Spūs em̄ quē
emisit de corpe pendēs in cruce. aq̄
que fluit de latere ⁊ sanguis quē ef/
fudit de corde testes sunt dilectiōis
maxime. Ps. Apud dn̄m miscdia
et copiosa apd eū redemptio. vt scz
ꝓbaretur amoris eius ad nos mag
nitudo. Bern̄. Vere copiosa xp̄i re
demptio. qꝛ vndam sanguis ꝑ quin
q̄ ꝑtes corꝑis largiter effudit cū ꝓ
redemptōe generꝫ humani vna gut
ta p̄ciosi sanguinis eius suffecisset.
sed data est copia vt magnitudine
muneris ꝟtus innotesceret diligen
tis. vt em̄ ostēderet q̄ntum te dilige
ret non aliter voluit q̄ꝫ moriēdo te
de morte liberare Aug⁹. O aīa pre
ciosa nō auro redempta vel opib⁹. ꝫ
agni immaculati sanguine. attende
q̄ntum valeas. q̄d pro te datū sit co
gita. noli teip̄am tradere in ꝑditio/
nem ꝓ qua xp̄s suum p̄ciosum effu
dit sanguinē. Tertia rō tanti precij
dandi est magni boni ꝑditi recupa
tio. Et hec est triplex. scz libertas a
seruitute diaboli. introitus celestis
regni. hereditas filiorū dei. De pri
mo Hier̄. xxxi. Redemit dn̄s iacob
et liberauit eū de manu potētioris
vt dicit Petrus p̄cioso sanguīe xp̄i
Joh. viij. Vos si filius liberauerit
vere liberi eritis Ps. Redemit eos
de manu inimici. Lu. p̄. Bn̄dictus
dn̄s deus israel q̄a visitauit et fecit
redemptionem plebis sue. De se/
cūdo Hebre. ix. Christus ꝑ ꝓprium
sanguinez introiuit semel in sancta
eterna redemptōe inuēta. ⁊ infra. x.
Habētes itaq̄ fratres fiduciam in
introitu sanctoꝝ in sanguine christi
Hieron̄. Sāguis xp̄i clauis est pa/
radisi. In passione em̄ dn̄i celū diu
clausnm quasi soluto sanguine eius
p̄cio est aptum. Joh. xix. Vnus mi
litum lancea latus eius aperuit. et
cōtinuo exiuit sanguis ⁊ aqua. Glo
sa. vigilauti verbo vsus est. nō dixit
vulnerauit sed aperuit. vt illic quo/
dāmodo vite ostiuz panderet vnde
sacramenta eccīe manauerūt sine q̄
bus ad vitā nō intrauit. sanguis em̄
fusus est in remissionē peccatoꝝ. aq̄
in lauacrū humanū genus ꝓpter de
bita peccatoꝝ ⁊ deformitatē a para
diso celesti exclusum necesse habuit
ad reditū ⁊ p̄cio sanguinis xp̄i a de
bito absolui ⁊ aqua baptismi a sor/
de lauari. De tertio Leui. xxv. Si
attenuatus frater tuus vendiderit
possessiūculam suam. si voluerit ꝓ/
pinquus eius poterit redimere qd̄
ille vēdiderat. hoc fecit xp̄s exul pre
cio sanguinis Hinc legit Nu. xxxv.
q̄ homicidis expulsis de terra sua
nō dabat libertas redeūdi nisi post
mortē summi pontificis. Hiere. xij
Reducam virū ad hereditatē suaz
et ad terrā suā Eccl̄i. xxxiij. Seruus
fidelis sit tibi quasi aīa tua: q̄si fra
trē sic eū tracta quoniā in sanguine
cōparasti eū. ꝯparat em̄ in eo q̄ he/
reditatē suam quā redimere nō po/
terat sanguine tuo nō redemisti sibi
vnde tracta eū quasi fratrē diuiden
do secū hereditatē. Hinc Luc. xxiij.
Clamat de cruce latro. dn̄e memē/
to mei dū veneris in regnum tuū. ⁊
dixit illi iesus. Amen dico tibi ho/
die mecū eris in paradiso. Amen.

De duob⁹ alijs circa p̄ciositatē sanguinis christi. Thema proprium.

Sermo .xxviij.

Venite comedite panē me
um ⁊c. vt supra. ¶ Tierti
um circa p̄ciositatem san/
guinis christi vt conside/
ratur in cruce fusus precipue notan

dum est virtutis eius magnitudo. Et hec consistit in tribus. scz in diaboli destructione. in mūdi redemptione. ⁊ in dei recōciliatiōe. De primo Job. xl. ſm aliam litterā. Nunquid capies leuiathan hamo. supple sicut ego. Leuiathan siue cetus est diabolus. Hamus siue aculeus in esca est dei filius in carne humana abscōditus. hamo isto deceptus et captus est diabolus. quia dum carnem innocentis iesu christi in cruce mordere ⁊ fundere sanguinem iniuste p̄sumpsit latens aculeus diuinitatis potestatē illius pforando destruxit. Amos. ij. Ego exterminaui amorreū. id est amatū inimicū. cuius altitudo cedrorū altitudo eius et fortis ip̄e quasi quercus. Hoc figuratum est Dañ. xiiij. Erat draco magnus in babylone ⁊ tulit daniel picē ⁊ adipē ⁊ pilos ⁊ coxit pariter et fecit massas ⁊ dedit in os draconis et diruptus est. Pix et pili significant silitudinem carnis peccati. adeps sanguinē christi. masse ex his sacra mēbra saluatoris data in potestatē hostis. sz dū hec iniuste mordere nitit̄ iuste potestas eius destruitur. De scdo. p̄. Chor. vi. Empti estis p̄cio magno. Eph. i. Habem⁹ redemptiōem p sanguinē christi in redemptōem pctōrum. p̄. Pe. j. Nō corruptibilib⁹ redempti estis. sed p̄cioso sanguine iesu christi. Hinc canit eccl'ia Te ergo q̄sumus famulis tuis subueni q̄s p̄cioso sanguine redemisti. De vtroq̄ Heb. ij. Quia pueri ꝯmunicauerūt carni ⁊ sanguini ⁊ ipse christus sil'r pticipauit eisdem vt p mortē destrueret eū q̄ habebat mortis imperiū. i. diabolum vt liberaret eos. Aug⁹. Quid fecit redēptor captiuatori vestro terēdit ei muscipulam crucem suam. posuit ibi escam corpus ⁊ sanguinē suum. Ille aūt sanguinē fudit non debitoris p quod iussus est reddere debitores Hinc canit eccl'ia. O crux gloriosa p quaz diabolus est victus et mundus christi sanguine redēptus De tertio Eph. ij. Vos q̄ aliquando eratis longe facti estis ꝓpe in sanguine xp̄i. ip̄e est em̄ pax nostra. id ē faciēs nobis pacē cum deo. Col'. p̄. Christus est caput corpis eccl'ie pacificans p sanguinē crucis siue q̄ in terris siue q̄ in celis sunt. Hinc post passionē ⁊ resurrectōem ostēdit discipulis cruētas manus ⁊ latus dicens: pax vobis. Hec pax cū deo siue recōciliatio fit p sanguinē xp̄i triplici rōne. s. rōne precij sufficiētis qd̄ in eo ꝓ nostris debitis soluit. rōne nostre formositatis qua nos deo g̅tos fecit. rōne gratissime deo charitatꝫ quā in facto demōstrauit. De p̄mo Ps̄. Persecuti sunt me inimici mei iniuste. s. vsq̄ ad mortē crucꝫ que nō rapui tūc exoluebā. s. precio sanguis ꝓ bono pacis. Math. xxvi Sanguis meus ꝓ vobis effundet̄ in remissionē peccatoꝝ De secūdo Eph. v. Christus dilexit nos ⁊ tradidit semetipsum pro nobis oblationem ⁊ hostiam deo in odorē suauitatis quasi hostia corporis christi et sanguinis extitit deo grata ad effectum nostre recōciliationis causa minime dilectionis. Nam si noe iustus vt dicitur Eccl'. xliiij. in tp̄e iracundie factus est recōciliatio propter iusticiam. multo magis christus propter nimiam charitatem q̄ obtulit pro nobis deo propriū sanguinem. De tertio Roma. v. Justificati in sanguine chr̄i salui erimus ab ira p ipsum ⁊ gloriamur in deo per dominum nostrum p quem reconciliationem accepimus Itē. p̄. Dilectis dei vocatꝫ sanctis. id est christi sanguine tinctis gratia vobis ⁊ pax

Joh.xiij. Misit aquam in peluim. Glo. sanguinē in terrā fudit ⁊ cepit lauare pedes discipuloꝝ quasi scilꝫ sanguine suo mundū mundās nos fecit pulcros ⁊ deo gratos. Apoc.j. Christus dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. et fecit nos regnum deo ⁊ sacer. Ecce pctōres dn̄s sanguīe suo lauit ⁊ formosos ac roseos ⁊ deo gratos fecit et in eo sic reconciliauit vt in curia dei principes ⁊ reges efficeret.

¶ Quartū circa p̄ciositatez sanguinis xp̄i precipue notandū est redēptorum multitudo. Tres em̄ exercitus magni sanguine eius sunt redēpti. s. manifesti inimici. antiqui iusti dubij amici. Primi de vinculo pctī secundi de lymbo inferni. tertij de dubitatione fidei Propter hec tria effudit sanguinē de trib⁹ locis. De manib⁹. de pedib⁹. de vulnere laterꝫ Primo de manib⁹ vt pctōres virtute sanguinis a vinculis peccatoruꝫ solueret ⁊ absolutos ad se reuocaret. De p̄mo Eccl̄i.l. Porrexit sacerdos magnus manū suaꝫ in libatiōe ⁊ libauit in sanguine vue vt scꝫ pctōrum vincula disrumperet. Ps̄ Disrupisti vincula mea tibi sacrificabo hostiā laudis. Aug⁹. Christ⁹ sanguinē suū ad hoc fudit. vt peccata nostra delerꝫ. vt em̄ diabol⁹ nos tenebat deletū est sanguine redemptoris. nō aūt tenebat nos nisi vinculis peccatoꝝ. De scd̄o scꝫ vt absolutos reuocaret Esa.xliij. Reuertere ad me qm̄ redemi te. glosa. sanguine. qd̄ si feceris celū ⁊ terra ⁊ omnia elemēta in salute tua letabūtur ecōtra. si nō feceris om̄ia ꝯtra te pugnabunt. Sap̄.vi. Armabit de⁹ creaturā advltionē inimicoꝝ ⁊ pugnabit cū illo orbis terrarū ꝯtra insensatos. Porrexit ergo christ⁹ manuꝫ in cruce ⁊ libauit sanguinē soluens omnes a vinculis peccatorū et adhuc quasi auem fugientē manu cruenta reuocat peccatorem. Esa.xlvi. Ego sum vocans ab oriente auem quasi de longe. s. de statu peccati reuocans instabilē et refugam aīam. Scd̄o de pedib⁹ fudit sanguinē: vt antiq̄s iustos de lymbo inferni educēdos demōstraret ⁊ ad patriā celestem deduceret. De p̄mo Threñ.j. Torcular calcauit dn̄s virgini filie iuda. arbor ⁊ tortura torcularis significat passionē christi in ligno crucis. qui vere in torculari calcat sanguinez vue pedib⁹ fuudit ⁊ multos ex eo letos facit.. Christus ergo virgini iuda torcular calcauit. quia in passione crucis de pedib⁹ sanguinē fudit ⁊ iustos in fide incorruptos d̄ inferno liberās letificauit. Zach.ix. Tu quoq̄ in sanguīe testamēti tui eduxisti vinctos tuos de lacu in q̄ non erat aqua. scꝫ celestis refrigerij De secūdo. s. vt eductos de inferno ad patriā deduceret. Heb.ix. Christus assistens pontifex futuroꝝ bonoꝝ p̄ ꝓprium sanguinē introiuit sel' in sancta. ⁊ hoc nō solus. sed cū magno exercitu iustoꝝ quos de inferno eruens secū duxit. Vn̄ ps̄. Ascēdens in altuꝫ captiuā duxit captiuitatem Esa.lxiij. Dicūt angeli. quis est iste qui venit de edom tinctis vestib⁹ de bosra. Iste formosus in stola sua gradiēs in multitudine fortitudinis sue. id est ascendēs cū multis fidelib⁹ quos de inferis potēter eduxit ⁊ ad celos secū vexit Tertio fudit sanguinez de vulnere lateris sui ⁊ cordis vt discipl'os in fide dubios ⁊ alios multos in fide ⁊ bone vite stabilitate tētatos. ⁊ ideo frigidos ⁊ quasi mortuos calefaceret et reuificaret. ⁊ sic reuificatis suo sanguine iter celeste signaret vt post ipsum feruenter currerent. De p̄mo.

Vicesimusnonus.

Joh.xix. Unus militum lancea latus eius aperuit: ⁊ continuo exiuit sanguis. qui scz est calidus ⁊ in quo est vita hominis vt eo frigidos in fide calefaceret: ⁊ q̃si mortuos in vita bona reuificaret. Ps. Similis factus sum pelicano solitudinis Pellicanus auis est pullos mox natos et cõtra eam se erigẽtes occidens ⁊ mortuos triduo deplorans. tũc rostro latus ꝓprium fodit et sanguinẽ in eos fundit ⁊ ex eo reuiuiscũt Sic christus frigidis in fide et peccatis mortuis subuenit sanguine cordis. De secundo q̃ viuificatis adistar ferevulnerate iter celeste suo sanguine signat ⁊ sequenduz demonstrat. Cant. iiij. Vulnerasti cor meũ soror mea sponsa. quasi diceret. Attẽde me vulneratuz ꝓpter te. vide sanguinem meũ ⁊ sequere me. Joh.xx. Venit iesus ⁊ ostendit discipulis manus ⁊ latus suum cruentum: nõ solum vt eos in fide ꝓfortaret. sz vt ꝑ se multas tribulatiões sequenduz demonstraret. p. Pe.ij. Christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplũ vt sequamini vestigia eius Hebre.xiij. Christus vt sanctificaret ꝑ suum sanguinem populum extra castra passus est. exeamus ergo ad eum extra castra scz delicias carnis fugientes ⁊ passionem eius imitãtes Cant. in fine. Fuge dilecte mi et assimilare capree hinuloq̃z ceruorum. quasi diceret. curre coram nobis vt fera corde vulnerata ⁊ sanguine tuo celestem semitam nobis demonstra donec te cõprehendamus et in te delicias eternas capiamus. p. Chor.ir. Sic currite vt comprehendatis. Amen.

De ꝓsideratõe sanguinis christi secundo mõ sez vt in sacro sumitur

Sermo .xxix.

Venite comedite panẽ meum ⁊c. vt supra. Matth. xxvi. Bibite ex hoc omnes hic est enim sanguis meus. ¶ Sanguis dñi trib⁹ modis potest ꝓsiderari. Primo vt in cruce ab infidelib⁹ fundit. secundo modo vt in sacramẽto a fidelib⁹ sumitur. tertio vt ꝑter sacramentũ ad saluandum spiritualiter bibit. Primo mõ consideratus cõmendatur ab inestimabili ꝑciositate. secũdo modo a multiplici vtilitate. tertio mõ a spirituali suauitate. Quantũ ad primũ modum semp est memorabilis. quantum ad secundũ modum venerabilis. quantũ ad tertium desiderabilis. De ꝓmo Apoc.v. Dignus es dñe accipere librũ et aperire signacula eius. qm̃ occisus es ⁊ redemisti nos in sanguine tuo. De secũdo Hic est sanguis meus noui testamẽti. De tertio.i. Chor.x. Omnes patres nostri eundẽ potũ spiritualem biberũt. De ꝓmo modo ꝓsiderationis iam supra dictum est duob⁹ sermonib⁹. ¶ Secũdo itaq̃z considerat sanguis christi vt in sacramẽto a fidelib⁹ sumitur Et circa hoc tria req̃runtur. Primo quia sacramẽtũ altaris dat sub specie duplici. sub specie cibi ⁊ potus. siue panis ⁊ vini. Huius triplex est ratio. ꝓma ad regalis ꝓuiuij ꝑfectionem. secunda ad redemptõis corporũ nostrorũ et animarũ simul significatõez. tertia ad memorie passionis dñi maiorez repsentatõem. De ꝓmo Hester. p. Rex assuerus tertio anno iperij sui fecit grande cõuiuiũ cunctis ꝓncipibus ⁊ pueris suis. cibi inferebantur vinũ quoq̃z vt magnificentia regia

dignũ erat. Rex iste significat xp̄m qui nõ p̄mo vel secũdo anno.i. ante legẽ vl' sub lege. sed tertio.i. tp̄e gratie facit ꝯuiuium magnis ⁊ ꝑuis fidelib⁹ cibi ⁊ potus. vt em̄ ornatum et ꝑfectionem ꝯuiuij sui ⁊ mense demonstraret sub specie panis et vini simul sacramentũ altaris amministrat. nã vbi alterũ deesset multum laudabile ꝯuiuiũ nõ esset. De scd̄o Ps̄. Tu es sacerdos ĩ eter. ꝑm ordinẽ melchisedech. q̄ scz obtulit in signum panẽ ⁊ vinum. in pane significans futurã nostroꝝ corpoꝝ redẽptionẽ in vino aĩaruz Magister. iiij. sentẽ. Quare sub duplici specie sumit̄ sacramẽtũ altaris. cũ sub alter utra totus sit xp̄s. ideo scz vt ostendat̄ totã humanã naturã. i. corpus et animã assumpsisse ⁊ totã sil' redemisse. panis em̄ ad carnẽ refert̄ quã scz nutrit. vinũ ad aĩam quia vinuz opatur sanguinẽ in quo sedes anime a physicis esse d̄r. Uñ si sub alterius tm̄ specie sumeret̄ ad alteri⁹ tm̄. i. corꝑis vel anime nõ ad vtriusq̄ pariter liberatiõem valere significaret̄. De tertio. p̄. Choꝝ. xi. Hic est calix noui testamẽti in meo sanguine hoc facite q̄tienscũq̄ bibitis in meã ꝯmemoratiõem. i. sanguinẽ meũ bibetis in memoriã mee passionis. exp̄ssius em̄ passio xp̄i ad memoriã reducit̄ ꝑ consideratõem sui sanguinis q̄ꝫ corꝑis Exod̄. xij. Erit sanguis vobis in signuz in edib⁹ in q̄bus eritis. in signũ scz ꝙ agnus sine macula occisus est in liberatiõe israel de egipto. sic sanguis christi ꝓpriũ ⁊ expressum memoriale ẽ passionis sue. iiij. Re. iij. Uiderũt moabite aquas rubras q̄si sanguinẽ. dixerũtq̄ sanguis est gladij: pugnauerunt reges contra se ⁊ cesi sunt mutuo reges. s. xp̄s ⁊ diabolus. ille humiliũ: hic superborum pugnãtes in passione dñi: quis coꝝ hoĩem ad suum seruitium obtineret: ambo sunt grauiter vulnerati. De p̄mo Job. xvi. Hostis meus irruit in me quasi gygas cõscidit me vulnere super vulnus. De secundo. Esa. li. Nunq̄d nõ tu dñe percussisti suꝑbuz. vulnerasti draconem. vulnerauit itaq̄ vulnere graui. q̄ cũ christi carnẽ innocẽtem mordere p̄sumpsit: latens aculeus diuinitatis potẽtiam malicie eius ꝑforãdo eneruauit. et quẽ captiuũ tenebat hoĩem de manu tyrãnidis eius liberauit. recte igitur datur sacramentũ altaris sub specie duplici. q̄ nõ solũ sub specie panis corpus xp̄i. sed etiaz sub specie vini eius sanguis ad exp̄ssius memoriale dñice passionis. ¶ Secũdo queritur quare ꝓpl's nõ accipit sanguinez sicut sacerdos sub spẽ vini. Et hec est triplex rõ. Primo ad habenduz vas ꝯgruum tanti sanguinis ꝯtentiuũ. Secũda ad vitandũ effusiõis periculũ. Tertia ad p̄cauendũ erroris piaculũ De prima rõne. Sicut em̄ vinũ vas specialius ⁊ diligẽtius p̄paratũ in quo seruet̄ exigit q̄ꝫ panis. sic sanguis xp̄i sub spẽ vini sumendus solis sacerdotib⁹ ꝯceditur tanq̄ꝫ vasis dñi ad hoc special'r consecratis ⁊ sacra religione ꝯstrictis ⁊ virtutũ pulcritudine p̄cellentius ꝑornatis. Hinc ꝯparant̄ in scriptur' triplici vasi electo. s. altari ꝯsecrato crathere ligato ⁊ aureo cipho De p̄mo Deut̄. xij. Carnib⁹ hostiarum tuarũ vesceris sanguinẽ fundens in altari. i. cõmittens sacerdoti q̄ debz esse vas special'r ꝯsecratũ ⁊ sanctuz et altare diguũ ad sanguinẽ dñi suscipiendũ. Glosa. Exod̄. xxx. Altare holocausti signat vitã iustorũ q̄ carnẽ suã quotidie crucifigũt cũ vicijs et ꝯcupiscentijs atq̄ in hostiã viuẽtem deo offerũt. sup̄ ser. xviij. in fine

Tricesimus.

p. Hach. iiij. Altare holocaustorū est fides pura. doctrina recta. ⁊ conuersatio bona xpi ministrorum ⁊c. Ps. Altaria tua dne virtutū. quasi diceret. O q̄ sancta q̄ ornata q̄ dilecta debent esse sanguinis xpi vasa De scdo Exo. xxiiij. Tulit moyses dimidiā partē sanguinis victimarū et misit in cratheras Cratheravas est vinariū multis circulis circūligatū significās religiosorū sacerdotum vitā virtutib⁹ custoditā ad xpi sanguinē suscipiendū aptā. Eccli. vi. Injice pedē tuū in cōpedes sapiētie et collū tuū in torques illius. decor em vite est in illa ⁊ vincula illi⁹ alligatura salutaris. Itē idem. timor dni scie religiositas. religiositas custodiet ⁊ iustificabit cor. gaudiuz ⁊ exultatōem dabit. De tertio Eccl. l. Sacerdos magnus quasi vas auri solidū ornatū omni lapide pciosoid est omni genere virtutū dicit glo. tale itaq̄ vas exigit speciale ⁊ electū ad suscipiēdū sub specie vini sanguinē dni pciosum. Secūda rō est ad vitandū effusionis periculū. cuz em populus xpianus in solēnitatib⁹ ad suscipiendū sacramentū cōuenit ꝓter multitudinē circa altare se exꝑmit. ita q̄ vix corpus dni sine metu defluxus cape possit. vnde multo magis si de calice sanguinē sumerz sine periculo effusiōis nō eēt. Hinc est q̄ dns apl'is in cena paucis ⁊ vt suis sacerdotib⁹ nō soluz corpus in specie panis: sed ⁊ sanguinē suuz in specie vini dedit. Multitudini vero hoīm in deserto panem sine potu distribuit. Tertia rō est ad pcauendū errorīs piaculū. Si em ppl's rudis suscipet sanguinez sub specie vini vix crederet illū esse sub specie panis. cū tū veraciter sit sub vtraq̄ specie. nā sicut sub specie vini consecrati sanguis xpi est p trāssubstātiationem. ita corpus ibi est p annexionē. ⁊ sicut sub specie panis corpus xpi ē p trāssubstātiatōez. ita ibi sanguis eius veraciter intelligit per annexionē. Hec em duo corpus xpi et sanguis. imo hec quattuor. corpus. sanguis. ⁊ anima et deitas xpi iam vltra non possunt separari. Vñ sicut sacerdos suscipit sanguinem xpi sacramental'r de calice. sic ppl's sumit eum intellectualit' sub specie panis de ipo christi corpe. ⁊ est eis taz vtilis ⁊ tam dulcis vt sacerdotib⁹ qui sumunt eū sub specie vini de calice. Cant. i. Botrus cypri dilect⁹ meus mihi q̄si sez in botro sumo duo. vuam. i. corpus dni in cibū. ⁊ ex vua succū dulcem sanguinem in potum Deutro. xxxij. Constituit eū dns vt sanguinē vue biberet meracissimuz Per hunc potuz reficit dns animā donec pducat ad vitā eternā. Joh. vi. Qui bibit meum sanguinem habet vitam eternam. Amen

De effectu sanguinis christi sacramentaliter

Thema proprium.

Sermo xxx.

Venite comedite panē meum ⁊c. ⁊ alia vt sup. Que vtilitas in sanguine meo. Joh. vi. Qui bibit sanguinē meū habz vita eternā ¶ Tertio querit de sanguīe xpi vt in sacramēto a fidelib⁹ sumit q̄ sit vtilitas eius siue effectus. Ad hoc sciendū. q̄ sic sumptū possumus cōsiderare trib⁹ modis. vt sez potū aque viue. ⁊ vinū spūale. vt sacrosanctū misteriam ecclesie. De ꝓmo Ps. Percussit petrā ⁊ fluxerūt aq̄. sicut petra fecit corpus xpi. ita aque ille sanguinē eius. q̄ est ver⁹ ⁊ viu⁹ pot⁹ aīe. De scdo

Prouerb.ix. Venite bibite vinum
qd̄ miscui vobis.i. sanguinē christi
multa dulcedine plenū ⁊ conditum
De tertio Hebre.xiij. Jesus extra
portas passus est vt ꝑ suum sangui
nem sanctificaret populū. ergo san
guis xp̄i res sanctificans est ⁊ sacro
sancta. Cōplenda. Quesumus dn̄e
vt sacrosancta misteria p̄sens rem
diū nobis esse facias ⁊ futurū. Jux
ta cōsideratōem ⁊ similitudinē cu
iuslibet istoꝝ triū habz sanguis xp̄i
triplicē effectū. Primo p̄t cōsidera
ri sanguis xp̄i potus vt potus aque
viue. sed potus vt dicunt physici est
humectiuus aridoꝝ. extinctiuꝰ in
censoꝝ. ⁊ delatiuus ad mēbra cibo
rū. Silr̄ potus sanguinis vt signifi
cat̄ ꝑ aquā tres habet effectꝰ in aīa
fideli. arida eius humectat ⁊ ꝯiun
git. male incensa refrigerat ⁊ extin
guit. cibū verbi dei ad mēbra vehit
vt bn̄ opari possint. De p̄mo. Esa.
xliiij. Effundā aquā sup̄ sitiētem et
fluenta sup̄ aridam. vt scz aīa quasi
puluis arida ⁊ facile fluxa ⁊ ad ma
lum ꝓna potu sanguīs christi ꝑfusa
cōiungat̄. ꝯglutinetur ⁊ roboret̄ ad
bona. Ps̄. Nō sic impij nō sic. ꝫ tan
q̄ puluis quē ꝓijcit ventus a facie
terre. qꝛ tentatio diaboli spargit co
gitatōes eoꝝ ⁊ desideria. locutiōes
et opa ꝑ diuersa vitia. Exo.v. Disp̄
sus est populus ꝑ vniuersam terrā
egipti ad congregandas paleas. scz
mūdi vanitates. Econtra Joh.xi.
Jesus moriturus erat supple ⁊ san
guinē suū daturus nō tm̄ ꝓ gente. ꝫ
vt filios dei qui dispersi erāt cōgre
garet in vnum. s. ꝑ cordis vnionem
lingue refrenatōem. sensuū ⁊ mem
broꝝ disciplinā. vite religionē. ⁊ su
p̄nam dilectōem. p̄. Choꝝ.v. Sitis
noua conspersio sicut estis azimi.
Quia sicut estis azimi. id est ꝑ bap
tismū a vicijs sinceri facti. ita sitis
asp̄sione sanguinis christi quasi pa
sta in noua ⁊ bona vita ꝯpacti. De
secūdo effectu Ps̄. Percussit petrā
et fluxerunt aque ad refrigerādum
scilicet praue sitis ardorem. Habe
tur etiā Eccl̄i.iij. Ignem ardentem
extinguit aqua. qꝛ sanguis christi fi
guratur ꝑ aquam. destruit feruorez
ire auaricie ⁊ praui amoris ⁊ concu
piscētie. Augꝰ. Domine iesu christe
scribe in corde meo vulnera tua pre
cioso sanguine tuo vt legam in eis
tuum dolorē ⁊ tuum amorem. tuū
dolorē ad sustinendū ꝓ te omnē do
lorem. tuū amorem ad ꝯtemnendū
pro te omnē prauū amorē. Et sic ap
paret qꝛ sanguis dn̄i adinstar aque
cōtra mala in nobis incensa valet.
De tertio effectu. iij. Re.xix. Hely
as comedit ⁊ bibit aquā ⁊ ambula
uit triginta diebus ⁊ noctibꝫ in for
titudine illius quousq̄ peruenit ad
montē oreb. potus cibum ad mem
bra detulit ⁊ ad eundū siue operan
dum mouit. sic potus christi cibum
verbi dei siue precepti ad corda de
fert vt vires aīe ⁊ membra corporis
ꝑm illlud viuant regantur ⁊ bn̄ ope
rentur. ꝑm illud Prouer.ix. Come
dite ⁊ bibite relinquite infantiam ⁊
viuite ⁊ ambulate ꝑ vias prudētie.
comedite cibū ꝟbi dei et bibite san
guinē christi. qui scz p̄ceptuz ad cor
ad sensus ⁊ ad mēbra deferat. ⁊ pra
ua relinquere ⁊ bona ꝑficere mone
at. ¶ Secūdo potest ꝯsiderari san
guis christi vt vinū spirituale. ⁊ ꝑm
hoc tres habet effectus. qꝛ lauat. ca
lefacit. letificat. lauat sordes culpe.
calefacit corda charitate. letificat spi
rituali dulcedine. De p̄mo Genes.
xlix. Expectatio gentiuz lauabit in
vino stolam suā et in sanguine vue
palliū suū. i. fidelem aīam. p̄. Joh.j
Si in luce ambulamꝰ societatē ha
bemꝰ ad inuicez ⁊ sanguis iesu filij

Tricesimus.

dei emũdabit nos ab om̃i peccato. Heb.ix. Si sanguis hircorũ ⁊ taurorũ aspsus inquinatos sanctificat ad emũdatõem carnis: quanto magis sanguis christi emundabit conscientiã nostram ab opibus mortuis ad seruiendũ deo viuenti. Apoc. xxij. Beati qui lauãt stolas suas in sanguine agni vt sit potestas eoꝝ in ligno vite. De scdo Deutro.xxxij. Cõstituit eũ vt comederet medullam tritici.i.dulce corpus christi et sanguinẽ vue biberẽt meracissimũ. id est purũ ⁊ calidum. Purũ a macula iniq̃tatis. calidũ in effectu charitatis. Hester.p. Assuerus.i.btũs post nimiã potationẽ incaluit mero.i.accensus est charitate. Cant.ij. Introduxit me rex in cellam vinariam ordinauit in me charitatẽ Cella vinaria est eccl'ia vbi ꝓpinat̃ calidũ vinũ sanguis christi ad accendẽdum corda dilectione dei ⁊ ꝓximi. Matth.xxvi. Accipiens iesus calicem dixit.bibite hic est sanguis meus.calix est calida potio quasi calidũ vinuꝫ.calidus sanguis dñi calefaciens cor ad amorez dei ⁊ ꝓximi. De tertio Ps. Vinũ letificat cor hois. Eccl'i.xxxi. Exultatio anime et cordis vinũ moderate potatũ.i. sanguis christi sumptus cũ mẽsura fidei. Cant.p. Botrus cypri dilectus meus mihi.qꝛ scꝫ sumo cuꝫ suo sanguine dulcedinẽ spũalis leticie. ad obliuiscenduꝫ dolorẽ presentis. Prouerb.xxxi. Date sicerã merentibus ⁊ vinũ his q̃ amaro sunt aĩmo bibant ⁊ obliuiscant̃ egestatis sue.

¶ Tertio põt considerari sanguis christi vt sacrosanctũ misteriũ eccĩe id est vt res sacra ⁊ secreta in q̃ magna virtus dei est abscondita. ⁊ ꝑm hoc tres habet effectus supnaturales. demones em̃ triũphat. gratiaꝫ dei impetrat. in vita bona cõseruat donec ad vitam eternam perducat. De p̃mo Exodi.xij. Cum viderit dñs sanguinẽ agni in supliminari.i. in mente fideli nõ sinet ꝑcussorez ingredi domos vr̃as ⁊ ledere Chrys. Hic sanguis abigit demões ⁊ lõge facit eẽ.p. Mach.vi. Ostenderunt elephantib⁹ sanguinẽ vue ⁊ mori ad acuendos eos in p̃lium. multo magis igitur ꝑ sumptũ sanguinẽ christi vincũtur spũales inimici. Apoc. xij. Factũ est preliuꝫ magnum cum dracone ⁊ ip̃i vicerũt illum ꝓpter ꝟba testimonij ⁊ ꝓpter sanguinem agni. De secũdo.p. Pe.p. In aspersione sanguinis iesu christi gratia vob Heb.xij. Accessistis ad montẽ dei et sanguinis aspsionem melius loquentẽ q̃ꝫ abel. q̃a scꝫ sanguis abel clamat ad deũ vindictam. sanguis christi postulat ⁊ impetrat gratiaꝫ. Bern. O sanguinẽ xp̃i sume reuerẽdum in altari poculũ in celo ꝓ nobis ad patrẽ aduocatuꝫ. De tertio Joh.vi. Nisi manducaueritis carnem filij hoĩs ⁊ biberitis eius sanguinẽ nõ habebitis vitã in vobis. quasi diceret.si biberitis bonã vitã habebitꝫ. Leuit.xvij. Aĩa om̃is carnis in sanguine est. Aĩa.i.vita. Phs Corruptio ⁊ senect⁹ nõ est nisi paucitas sanguĩs. ⁊ postq̃ꝫ caruerit sanguine corrũpitur corpus Hinc multa moriunt̃ animalia ꝓpter vacuitatem sanguinis. sicut itaq̃ꝫ in sanguine nostro vita est corꝑalis sic in sanguine christi est spiritualis ⁊ cõseruatio vite spiritualis ⁊ ꝑductio ad statum vite immortalis. Johis.vi. Qui bibit meum sanguinem habꝫ vitam eternam Amen.

De ꝯsideratõe sanguinis christi tertio modo Sermo xxxi.

Sermo

Venite comedite panē meum ꝛc̄. ꝛ alia vt supra .p̄. Choꝝ.x. Patres nr̄i oēs eundem potum spūalem biberūt. Aug⁹. Biberūt potū spūalem eundem quem ꝛ nos. corꝑalem vero alterū. qꝛ aquā que fluxit de petra ꝛ fuit signū sanguinis xp̄i quem nos etiā spūaliter bibimus ¶ Tertio modo considerat̄ sanguis christi vt p̄ter sacramentum a saluādis spūaliter bibitur. Et circa hoc tria possunt inq̄ri. Primo locus vbi iste potus inuenit̄. secūdo vsus ad quez querit̄. tertio suauitatis gratie que de vsu eius exorit̄. Primo q̄rit̄. q̄s sit locus vbi potus spūalis sanguinis christi inuenit̄. Ad hoc dicendū ꝙ tot sunt loca q̄t xp̄i vulnera. Ps̄ Percussit petrā ꝛ fluxerunt aque. sicut ex foraminib⁹ petre iudei aquaz ita fideles ex vulneribꝫ xp̄i hauriūt spūalem eius sanguinez. Zach̄.xiij. Quid sunt plage iste in medio manuum tuarū. Respōdeo vt scz sugamus ex eis sanguinē spūalem ꝑ piā passiōis meditatōem Esa.xij. Haurietis aquas de fontib⁹ saluatoris. id est de vulneribꝫ spūalem sanguinem ad sitim maloꝝ desideriorꝝ extinguendā. Sed ad q̄d est vlnus lateris. Esa.lx. Filij tui de longe venient ꝛ filie tue de latere sugent. Glo. quia perforato latere xp̄i in cruce effluxit sanguis redemptōis. Filij ergo de longe venient. qꝛ electi de peccatis penitentiā agent. ꝛ filie de latere sugent. qꝛ deuote aīe de vulnere lateris xp̄i spūalem deuotōis sanguinē bibent Hinc in locis q̄busdā a dextris crucifixi depingit̄ puella hilari ꝛ pulcra facie ꝛ coronata designans eccl̄iam q̄ sanguinē christi in calicem reuerēter suscepit. ꝛ a sinistris synagoga oculis pāno ligatis tristi facie inclinās caput ꝛ corona decidēte. que ip̄m sanguinem fudit atq̄ adhuc ꝯtemnit. in q̄ figuratur ꝙ hec ꝛ oīs mortaliter peccans tria bona ꝑdit. lumen scz gr̄e. gaudium ꝯsciētie. coronā glorie. Hinc dr̄ Threñ. in orōne Hieremie. Ue nobis qꝛ peccauimus ideo obtenebrati sunt oculi nostri mestū factuz est cor nostrum. cecidit corona capitis nostri. Puella in dextris sanguinez christi in calicez suscepit. q̄a fidelis anima cor mundū vulneribus christi applicans sanguinē eius spūaliter cum omni deuotiōe sumit vnde lumen verū cordis gaudium ꝛ eterne glorie coronā acquirit. Secūdo querit̄. quis sit vsus ad quē sanguis christi queritur. Et dicendū ad animā totā cum trib⁹ potētijs suis. scz ītellectu. volūtate. ꝛ memoria ꝑfundendū atq̄ potandū Exo.xij. Fasciculum ysopi tingite in sanguine qui est in limine ꝛ asꝑgite ex eo suꝑliminare ꝛ vtrūq̄ postem. Fasciculꝰ ysopi significat ꝑfectōem ꝛ integritatē fidei. Limen domus est humil̄ christus ꝑ quem ꝯceditur ad celum introitus. Fasciculū aūt ysopi tingere in sanguine qui est in limine est fidem rectā sanguine passiōis xp̄i decorare ꝛ ꝯfirmare. sed debemus eo vtrūq̄ postē ꝛ suꝑliminare aspergere. id est intellectū. affectū ꝛ memoriam ita sanguine xp̄i perfundere ꝛ spiritualiter inebriare: vt intellectꝰ huius sanguinis circa genus humanum virtutez recognoscat. affectus tā ingens erga se bn̄ficiuz diligēdo sapiat. ꝛ memoria tāti amoris ꝛ largitatis sacramentū nunq̄ obliuiscendo semꝑ teneat. Tertio querit̄ q̄ sit suauitas gratie q̄ de tali vsu siue ꝑfusione iam dicta sanguinis huius exorit̄. Et potest ad hoc dici ꝙ facit animam quasi paradisum dei De suauitate huiꝰ gratie.p̄. Pe.p̄.

Tricesimus primus.

In aspersione sanguinis iesu chri/
sti gratia vobis ⁊ pax multiplicet.
Gratia virtutum fertilitas. pax dul
cedo cordis atq; serenitas. Huius
suauitas gratie per irrigatiōem san
guinis christi comparatur paradi/
so dei Ecclesiast. xl. Gratia sicut pa
radisus in benedictionibus. id est
sicut ortus dei in varijs deliciosis
fructibus. Hiere. xxxi. Erit anima
eorum quasi ortus irriguus. Insti/
gata enim anima dulci christi san/
guine profert triplicem suauitatem
gratie. scilicet dulces flores virtutū
frondes arborum. fructus operum
Primo ex spirituali perfusiōe san/
guinis christi oriuntur in anima q̄si
in paradiso dei dulces ⁊ varij flores
virtutum. Nam sicut sanguis ho/
minis triplicem habet colorem. sa/
nus rubeum. maxime decoctus. vt
lac in mamilla mulierum habet co
lorem album. ⁊ maxime coctus ni/
grum. Sic spūalis influētia sangui
nis domini operatur in aīa quasi in
paradiso dei flores virtutum varij
coloris. scz rosas charitatis. lilia ca
stitatis. ⁊ violas humilitatis. De
p̄mo. Eccl'i. l. Justus quasi flos ro/
sarum in diebus vernis. quia scz ru
tilat roseo sanguīe christi ꝟtute cha
ritatis Cant'. vij. Come capitis tui
sicut purpura regis que scz tingitur
sanguine cuiusdam aīalis. come ca
pit' ecclesie. i. christi sunt fideles bo
nis cū moribꝫ decorātes. hij sunt vt
purpura regis. q̄r spūali christi san/
guine ꝑfusi rubēt vt rosa ꝟtute cha/
ritatis. De secūdo Eccl'i. l. Justus
quasi lilia que sunt in transitu aque
quia scz candet castitate ex bene de
cocti in corde eius christi sanguinis
irrigatōe Apoc. vi. Lauerūt stolas
suas ⁊ dealbauerunt eas in sangui
ne agni. Cant'. v. Oculi eius. id est
fideles in futurum sibi prouidētes
sicut colūbe q̄ lacte sunt lote. id est
sicut simplicium q̄ ex bene cocti in
mamillis cordis eoꝝ xp̄i sanguinis
dealbati sunt ⁊ casti facti. Osee. xiiij
Ego quasi ros ⁊ israel germinabit
quasi lilium. De tertio Cant'. ij. Jā
hiems trāsijt flores apparuerunt in
terra nostra. Flores primi post hie/
mem sunt viole nigri coloris. pulcre
boni odoris ⁊ terre vicine. Hij flo
res significant animas humiles ex
consideratione sanguinis christi in
passiōe multum torti quasi denigra
tas. id est sibi viles ⁊ coram suꝑbis
despectas. Ezech. xxxij. Nigrescere
faciam stellas celi. id ē ardentes spi
ritu charitatis ⁊ lucentes verbo ve
ritatis: nigrescere faciam sanguine
christi vt nigras ⁊ pulchras violas
virtute humilitatis. Cantic. p̄. Ni/
gra sum sed formosa filie hierusalē
De his tribꝫ generibꝫ ⁊ coloribus
florum paradisi dicitur Threnorū
iiij. Cādidiores nazarei eius. id est
floridi niue nitidiores lacte. quia si
milantur lilio in castitate. rubicun/
diores ebore antiquo. quia similan
tur rose in charitate. saphiro pul/
criores. quia similantur viole in hu
militate. Secundo ex spirituali ꝑ
fusione siue potu sanguis oriuntur
in anima quasi in paradiso dei fron
des bonorum ⁊ dulcium eloquio/
rum. Job. xiiij. Lignum habet spe/
cie si p̄cisum fuerit: si senuerit in ter
ra radix eius ad odorem aque ger/
minabit ⁊ faciet comam quasi cum
primum plantatum est. Ecclesiast.
xxxix. Florete flores et frondete in
gratiam. quia scilicet electi non so/
lum flores virtutum: sed etiam fo/
lia verborum bonorum proferūt ex
potu sanguinis christi ad triplicem
gratiam. scz ad peccatoꝝ conuersio
nem. ad inimicorum reconciliatio
nem. ad mestorum consolationem.

Sermo

Hinc arbores irrigate triplicia p/ ferre leguntur folia. scz medicinalia pulcherrima z viridia. De primo. Apoc. xxij. Ezech. xlvij. Folia ligni scz paradysi dei ad medicinā z sanitatem gentium. i. peccatoꝝ. quia aq̄ eius de sanctuario egrediunt. aqua sanctuarij spiritualis potus sanguinis christi efficit folia sancte p̄dicationis ad salutem peccatoris. Prouerb. xxv. Lingua mollis frāgit duriciam. Hal. ij. Lex veritatis fuit in ore eius z multos auertit ab iniq̄tate. De secūdo Daniel. iiij. Ecce arbor z folia pulcherrima z subter eā habitabūt aīalia z bestie. z in ramis eius volucres celi. quasi dicerent. sub folio pulcro aīmalia sibi inimica. vt lupus et agnus: colūba et nisus pacificata erāt. qz verba sapiētum inimicos recōciliant. Eccli. xl Tybie et psalteriū suauem faciunt melodiā. id est cōcordiam vocum. z sup vtraq̄ lingua suauis faciēs cōcordiam inimicorū. Item. vi. Verbuz dulce multiplicat amicos z mitigat inimicos. z signa eucharis. id est bone gratie in bono hoīe abundabit. De tertio Hiere. xvij. Benedictus vir q̄ cōfidit in dño z erit tāq̄ lignum quod trāsplantat super aquas z erit foliū eius viride. Viridis color ispectus maxime in herbis z foliis oculos turbatos reparat z pfortat. Unde p huiusmōi folia bonoꝝ verba significant que tristes z miseros ꝓsolantur. Eccli. xl. Gratiam z speciem desiderat oculi et sup hec virides satiōes. Prouer. xxvij. Ungento z varijs odoribus delectatur cor et bonis amici cōsilijs anima dulcat. Eccli. xlviij. Ezechias cōsolatus est lugentes syon vsq̄ in sempiternū. Job. xxix. Cū sederē quasi rex: eram tamen merentium cōsolator. Roma. p. Desidero videre vos vt aliquid impartiar vobis gratie spiritalis ad ꝓsolandos vos Joel. iij. In die illa stillabūt mōtes dulcedinem z colles fluent lacte scz sacre cōsolatōis. ¶ Tertio ex spirituali potu sanguinis christi oriuntur in anima quasi in paradiso dei bonorū operum fructi. Eccli. xxiij Rigabo ortum plantationuz z inebriabo partus mei fructuz. rigabo sanguine xpi ortum aīe z inebriabo fructū bonoꝝ operum celesti dulcedine. i. boni irrigati potu sanguinis christi facient dulcē fructum bonorum operū celesti dulcedine ad vtilitatem christi quem etiaz ipsi comedent in retributōe celesti Amos. ix. Facient ortos z comedent fructus eorum in p̄senti scz spūali pregustatōe et in futuro plena fruitōe. Amē.

De triplicī potu sāguinis christi Thema speciale Sermo xxxij.

Venite comedite panē meum zc. z alia vt sup. Joh. vi. Sanguis meus vere ē potus. Potus sanguinis christi triplex est. vt ex iam supradictis patz. Sacramētalis. intellectualis z spiritualis. Sacramētalis q̄ a solis sacerdotibus sumit sub specie vini de calice. Intellectualis q̄ a solis christianis sumitur sub specie panis de ipso christi corpe. Spūalis qui ab omnibus saluādis sumit de passionis christi pia meditatione. Primo modo sumptus peccata quotidiana relaxat Secūdo modo fidelem mentē dulcedine sua delectat. Tertio modo totam animā irrigando fecūdat. ¶ Primus potus sanguinis christi est sacramentalis. quia a solis sacerdotibus su/

mit de calice altaris. Math.xxvi. Accipiēs iesus calicem benedixit ⁊ dedit eis dicēs. bibite ex hoc om̄es. hic est enim sanguis meus. omnes scz apostoli q̄si soli sacerdotes. iste potus digne sumptus peccata quotidiana relaxat. Et hoc triplici ratione. quia tria mala sunt in peccato veniali. scz quedā macula cōscientie. quedam pena tristicie. ⁊ quedaz aduersitas diuine offense. Contra hec tria proprie valet potus sanguinis christi qui est purus. lenis. p̄ciosus Rōne puritatis lauat. rōne lenitatis sanat. rōne preciositatꝫ placat Lauat dico ꝯscientiā anime maculam remouendo. sanat penā tristicie corda fidelium ꝯsolando. placat offensam diuine iusticie pro nobis interpellando. De primo Heb.ix. Sanguis eius emundabit cōscientiam nostram. Genes.xlix. Expectatio gentium lauabit in sanguīe vue pallium suū. id est animas nostras De secūdo. Zach.x. Letabitur cor eorum quasi a vino. vinum sanguis est vue ⁊ significat sanguinem christi quem bibimus in altari. iste potus cor bonorum letificat. quia conferendo solacium spiritualis leticie sanat a tristicia culpe. ps̄. Calix meus inebriās q̄ p̄clarus est. De tertio Hebre.xij. Accessistis ad sanguinis aspsionem melius loquentez q̄ abel. quia scilz sanguis abel clamat ad deum contra peccatorum vindictam. sanguis christi postulat ꝓ nobis ⁊ impetrat indulgentiā. Bern̄. O sanguinem chr̄i summe reuerendum in altari poculum in celo ꝓ nobis ad deum patrem aduocatum. ¶ Sciēdum vero ꝙ tria genera hominum grauiter arguunt̄ in scripturis q̄ nimis peccant in sanguine saluatoris Primi sunt corpe immūdi. secundi corde indurati. tertij peccatores praui. Primi sanguinem christi in magnis peccatis indigne sumunt. secundi ad virtutem sanguinis christi a peccatis suis ꝯuerti nolūt. tertij lucrum de sanguine christi ad prauos vsus conuertunt. De p̄mo. p̄. Chor.x. Non potestis bibere calicē domini ⁊ calicem demoniorum. calix diaboli est luxuria carnis ⁊ mundi. Deutro.xxij. Fel draconum vinum eorum. qui hoc potu turbido ⁊ immūdo inebriant̄ ⁊ sup eum sanguinem christi p̄ciosum fundunt quantū in se est eum polluunt et ideo graui pena digni sunt. Gen̄. iiij. Maledictus eris super terram que aperuit os suum ⁊ suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. super terram. i. plus q̄ caro tua. Hebre.x. Irritam quis faciens legem moysi sine vlla miseratiōe duobus vel tribus testibus moritur. quāto putatꝫ deteriora mereri supplicia q̄ filium dei ꝯculcauerit ⁊ sanguinem testamenti pollutuz duxerit in quo sanctificatꝰ est ⁊ spiritum gratie cōtumelia fecerit. De secūdo Hiere. v. Indurauerunt facies suas supra petram ⁊ noluerūt reuerti. quasi diceret ꝑtinaces in sua malicia duriores sunt corde q̄ petra. sz q̄ durus adamas: quia q̄uis nulla re possit frangi scinditur tamē sanguine hirci. sed illi duriores sunt qui nec virtute sanguinis christi emolliri nec a sua prauitate cōuerti possunt Item duriores sunt q̄ petra ⁊ quelibet saxa dura. quia ad clamorez christi in cruce et in eius sanguinis effusione terra tremuit ⁊ petre sunt scisse. sed isti nec ad terribilem vocem p̄dicationis nec ad virtutem sanguinis christi possunt emolliri ⁊ a sua prauitate conuerti. De tertio Hiere. xxij. Ue qui edificat domum suam in iniusticia et aperit sibi fenestras

et facit laquearia cedrina. pingitq; sinopide scz rubeo colore.i.sanguine christi dicit glosa. Qui domum materiale edificat de male acqsitis vel ornat superflue:sanguine xpi.i. de rebus ecclie acquisitis sanguine xpi grauiť peccat. sed multo grauius q̃ domũ spiritualem.i.familiam prauam.vt prauas mulieres filios ⁊ filias quasi ptes domus vt fenestras p quas diabolus ⁊ fures intrant et laquearia quasi laqueos diaboli in iuste edificat ⁊ pingit.i.vestit pascit et ornat sanguine christi.his dicitur ve.i.grauis increpatio et eterne pene ꝓminatio. ¶ Secundus porꝰ sanguinis xpi est intellectualis q̃ a populo christiano sumiť sub specie panis de ipo corpe saluatoris. Nã sicut sub specie vini ꝓsecrati sanguis christi est p trãssubstantiationem.⁊ corpus p annexionem. Vñ sicut sacerdos suscipit sanguinẽ christi sacramẽtaliter de calice.ita fidelis populus sumit eũ intellectualiť de ipo christi corpore Job.xxxix. Pulli aq̃le lambunt sanguinẽ. pulli sunt subditi ecclie.hij lambũt sanguinẽ christi nõ de calice.sed de ipo christi corpore. Hic porꝰ fidelem mentẽ dulcedine sua delectat. Cant.i. Botrꝰ cypri dilectus meus mihi In botro duo sunt.vna in cibuz.⁊ in vna dulcis sanguis in potũ. Ps. De petra melle saturauit eos. Sicq; petra corpus christi incorruptibile. sic mel ō petra significat dulcem sanguinem quẽ sugunt fideles de christi corpore. Hec dulcedo tria bona facit.cõtemptũ vicioꝝ. gratiam bonoꝝ eloquioꝝ.desiderũ eternorum. De p mo Prouerb.xxvij. Anima saturata calcabit fauũ.qui eim de petra corporis christi melle sanguinis eius saturati sunt oĩs peccati suauitatem ꝓtemnũt. Iuõ.ix. Dicit arbor ficus in psona fidelis aĩe.nunq̃d possum deserere dulcedinez meam vt intercetera ligna,pmouear.quasi diceret ꝓtemno gloriã ⁊ delectamẽta mundi pre dulcedine dei. De secundo. Cantz .iiij. Fauus distillans labia tua mel ⁊ lac sub lingua tua.q̃si diceret.qz sub lingua.i.in corde plena es spirituali dulcedine.idcirco abũdans vtili ⁊ dulci locutiõe. Math. xij. Ex abũdantia cordis os loquiť sicut de vase pleno sic est de corde. vas plenũ felle effundit amaritudinem.plenũ melle dulcedinem Luẽ. vi. Bonus homo de bono thezauro cordis sui,pfert bonum. De tertio Eccli.xxiij. Qui bibit me adhuc sitiet. Grego. In corpalibus apetitus placet.experientia displicet.spiritualis vero dulcedo quanto plus bibiť tanto amplius sitiť. quia scz dũ ex pleno fonte celestis dulcedis stillatim mũdo cordi degustanda illabiť eius plenitudo potãda magꝭ desiderat. Ps. In stillicidijs eiꝰ letabitur germinãs.vñ. Sitiuit anima mea ad deũ fontẽ viuũ. ¶ Tertius potus sanguinis christi est spiritualis qui ab omnib saluãdis sumitur de passionis christi pia meditatõe.j. Choꝝ.x. Patres nostri omnes eundem potũ spiritualem biberunt sicut patres boni de foraminibus petre aquã biberũt ⁊ in illa sanguinẽ passionis christi figuratũ crediderunt.⁊ p fidem spũaliter gustauerũt. Sic boni christiani de vulnerum christi pia meditatõe sanguinẽ eius solẽt spiritualiter bibere. Esa. lx. Filij tui de lõge veniẽt ⁊ filie tue de latere sugent. Hic potus totam animam quasi ortum dei irrigãdo fructu bono secundat. Eccli.xxiij. Rigabo ortum plantationum ⁊ inebriabo partus mei fructum.id est fideles aĩe irrigate sanguĩe xpi fructũ

Tricesimussecundus.

operis boni. Coloss.p. In omni bo/
no opere fructificātes. Fructus bo
norum operum triplex est.s.honeste
cōuersatōis.sacre deuotōis.⁊ iocū/
de pietatis. De primo pascit homo
seipm.de secūdo deuz.de tertio ꝓxi
mum De pmo Eccli.iiij. Ego qua
si vitis fructificaui suauitatē odo/
ris ⁊ flores mei fructus honoris et
honestatis quasi honeste ꝯuersatio
nis. Eph.v. Fructꝰ lucis est in om
ni bonitate ⁊ iusticia ⁊ ꝟitate. Que
aūt in occulto fiunt a filijs tenebra
rū turpe est dicere. Math.vij. Om
nis arbor bona fructus bonos fa/
cit.fructu bone vite pascit quisqꝫ se
ipsum Prouerb.xxvij. Qui seruat fi
cū comedet fructus eius. Esaie.iij.
Dicite iusto quoniā bene qm̄ fruc/
tum adinuētionum suaꝝ comedet.
Prouer.xv. Secura mens quasi iu
ge conuiuiū.secura ex honesta vita.
ij. Choꝝ.p. Gloria nostra hec est te
stimoniū consciētie nostre qꝫ in sim
plicitate ⁊ sinceritate dei ⁊ nō in sa
piētia carnali conuersati sumus in
hoc mūdo. De secundo. Cant.iiij
Ortus cōclusus soror mea: emissio
nes tue paradisus malorum puni/
corum cū pomorum fructibꝰ.emissi
ones iste sunt fructus deuotōis. vñ
sequit.nardus.crocꝰ. ⁊ cynamomū
que sunt species aromatice ⁊ ꝓpter
odorē bonum ⁊ virtutem suam sig
nificant fidelium deuotiōem quibꝰ
fructibꝰ pascitur deus deo gratam
que ꝯsistit in sacris desiderijs.inva
rijs virtutibꝰ.fletibus gemitibus ⁊
orationibus. Hijs fructibus pascit
fidelis anima dominū. Unde seq/
tur ibidem Ueniat dilectus meus
in ortum suum vt comedat fructuz
pomoꝝ suorum. Exod.xxx. Sume
aromata boni odoris faciesqꝫ thi/
miama ꝑcipias Thimiama est ꝯfe
ctio boni odoris ad incensum.s.cul
tus dei. Grego. Thimiama ex aro
matibus facimus cum in altari cor
dis virtutū multiplicitate redole/
mus. Prouer.viij. Delicie mee esse
cum filijs hominum. quia scz dele/
ctatur in amore et deuotiōe nostra
quiescere. De tertio fructu scz pie/
tatis quo reficitur proximus. Ps.
Ego quasi oliua fructificaui in do/
mo dei. Oliua portat oleum. alijs
ad lucēdum.alijs ad sanandū.alijs
ad reficiendū. ⁊ significat opus pie
tatis quod impenditur proximis.
Prouer.xxi. Thesaurus desiderabi
lis ⁊ oleū in tabernaculo iusti ad re
fectionē scz proximi. Lu.x. Sama/
ritanus quidaz vidēs spoliatū qua
si pauperem: ⁊ vulneratū quasi sub
sidio egentem: misericordia motus
est ⁊ appropians alligauit vulnera
eius.subuenit necessitatibꝰ eius in/
fundens oleum ⁊ vinum quasi cibū
et potum ⁊ curam eius egit.p. Thi
moth.iiij. Exerce teip̄m ad pietatē
pietas em̄ ad om̄ia vtilis est ꝓmissi
onem habens vite que nunc est ⁊ fu
ture. Ad quam nos ꝑducere digne/
tur iesus christus dominus noster
beate ⁊ gloriose virginis fructus et
filius: qui viuit ⁊ regnat cuz deo pa
tre in vnitate spūssancti deus ꝑ om
nia secula seculorum Amen.

¶ Expliciūt sermones de sa/
cramēto corpis ⁊ sanguis dñi.
a venerabili doctore Alberto
magno editi.accuratissima q̄z
correctōe cū insertōe sermonis
xxij.(qui in p̄us imp̄ssis defece
rat) Colonie impēsis Hērici
Quentell Impressi. Anno scz
dñi. M.cccc.xcviij.

Sermo

Notula et doctrina multum vtilis.

De sacramēto eucharistie nota q̄ quinq̄ sunt d̄ esse vel necessitate ip̄ius sacramenti. s. sacerdos. intētio sacerdotis cōficientis. forma verborum. videlicet. hoc est corpus meuz panis de frumento. ⁊ vinum de vite. Cetera sunt ad bene esse ⁊ ad solemnitatē sacramēti pertinentia. vt xxvi. cruces que fiunt septē vicibus qn̄ corpus christi cōsecrat̄. Primo em̄ fiunt tres cruces vt significet̄ q̄ om̄es consecrātes et accedentes ad corpus christi debent habere tria. videlicet verā ꝯtritionem. purā cōfessionem. volūtariam satisfactiōez Secūdo fiunt quinq̄ cruces vt significet̄ q̄ in venditōe illius cui⁹ corpus hic ꝯsecratur fuerunt quinq̄ ꝑsone. scz ꝑsona vendens scz iudas. ꝑsona vendita scz xp̄s. ⁊ tres persone emētes scz scribe. pontifices. ⁊ pharisei. Tertio fiūt due cruces vt significet̄ q̄ hic duo mutant̄. scz panis in corpus christi. ⁊ vinū in sanguinē Quarto fiunt quinq̄ cruces vt significet̄ q̄ ille cuius corpus hic cōsecrat̄ habuit q̄nq̄ vulnera in suo corpore. Quinto fiūt tres cruces vt significetur q̄ tria petimus qn̄ corp⁹ christi consecramus. scz vt dies nostros viuam⁹ in pace. vt liberemur ab eterna damnatione vt inter sanctos ⁊ electos dei nūeremur in dominico grege: hac tertia petitiōe canonis. diesq̄ nostros ī tua pace disponas ⁊c̄. Sexto fiunt quinq̄ cruces. tunc em̄ accipit sacerdos corp⁹ domini ⁊ facit tres cruces super calicem vt significetur q̄ suscipiēs corpus domini portare debet crucem vel calicem passionis sue. ita q̄ elonget se a triplici malo qd̄ est in mundo. quia omne quod in mundo est sicut dicit Joannes: aut est concupiscentia oculorum: aut carnis: aut suꝑbia vite. Septimo dicit sacerdos Pax domini sit semꝑ vobiscum: et fiunt tres cruces vt significet̄ q̄ triplex pax est nobis necessaria. videlicet pax in p̄senti liberans nos a culpa. pax in morte liberans nos a gehenna. pax eterna post mortem liberans nos ab omni miseria De qua Esaias Sedebit populus meus in pulcritudine pacis ⁊ in requie opulenta. ¶ Item aliud nota de mādu cantib⁹ corpus christi. Comedebāt iudei agnum pascalem accinctis renibus. calciatis pedibus. baculos habētes in manibus. cum lactucis agrestibus ⁊ festinanter Per p̄muz significatur puritas castitatis. Luce. Sint lumbi vestri p̄cincti. Per secundum affectus deuotiōis. Cantic. q̄ꝫ pulcra es in calciamentis tuis filia p̄ncipis. Per tertiuz memoria dominice passionis. Genes. In baculo meo transiui iordanem istū Per quartum amaritudo cōtritionis. Ps̄. Cibasti nos pane lacrimarum. Per quintum promptitudo voluntatis. Prouerb. Vidisti hominem velocem in opere suo coraz regibus stabit ⁊c̄. ¶ Concludendo finaliter sciēdum est q̄ sacrosanctū corpus domini nostri iesu christi sumi debet in memoriam passionis. ꝓpiciationis seu recōciliationis. dilectionis et vnionis ⁊c̄.

Tabula

Tabula huius opis breuis ⁊ multum vtilis Incipit feliciter.

Accedere volentes ad corpus xpi quo preparari debem⁹ pz sermõe xv.⁊ xvi
Agnus pascalis significat corpus xpi.sermone xvi.
Beati in celo habebũt triplex bonum de corpe christi x.
Cibo spirituali indigemus ne deficiamus vi.
Corpus christi comparatur triplici cibo.ser. ix.
Corpus christi excellit sacrificia legalia in tribus.ser. iiij.
Corpus christi ex tribus ꝓstat.s.ex aia.corpore.⁊ deitate iiij.
Corpus christi datur velatum,pp/ter quattuor.ser. vij.⁊.viij.
Corpus xpi datur sub specie panis propter multa ix.
Corpus xpi ꝓparatur pani ix.
Item comparatur tritico .x.
Corpus christi manducat sed non minuitur.ser. xiiij.
Corpus christi digne manducatuz augmentatur.sermone xiiij.
Corpus christi figuratur p agnum pascalem.sermone xvi.
Conuersis peccatoribus tria bona euenìunt.sermone xviij.
Corpus christi bonis,pficit. malis nocet.sermone xix.
Corpus christi cõparatur pani,pp/ter tria.sermone xxv.
Corpus christi in mundo pctã relaxat.in purgatorio penaz alleuiat. ⁊ in celo gloriã augmentat xxv.
Corpus xpi est medicina contra triplex malum hominis xxvi.
Corpus christi dicitur manna ⁊ eu charistia.sermone xxvi.
Corpus xpi datur sub duplici specie.s.panis ⁊ vini. .xxix.
Decor corporalis absconditur tribus modis viij.
Diabolus hoiem corrũpit in aia ⁊ in carne ⁊ in vtraqz simul vi
Digne volẽs cõicare imitet grana ex q̃bus ꝓficit hostia vera .xv.
Digne communicantiũ magna est felicitas.sermone .xx.
Dona q̃ dedit hoib⁹ gradatim v.
Duricia conuerti nolentium causatur ex tribus. .xij.
Duplex est corpus misticum.s. christi ⁊ diaboli .xiiij.
Dulcedo spiritualis valet cõtra triplex malum mundi xviij
Duodecim fruct⁹ cõtra duodecim defectus gñis hũani xxi.xxij.⁊ xxiij
Dulcedo sanguinis christi tria bona facit.sermone xxxij.
Effectus corporis christi est multiplex.sermone xxiiij.
Effectus ⁊ vtilitas sanguinis christi est multiplex xxx.
Felicitas digne cõicantium xx.
Fugere iram pseutoris debemus et iustus abscondere debet psonam suam propter tria viij.
Fructus corpis christi duodecim. sermone. xxi.⁊.xxij.⁊.xxiij.p totũ
Fudit christus sanguinem ,p triplici cibus hominibus xxviij.
Fructus bonorum operum est triplex.sermone xxxij
Gradus diuine largitatis v.
Homo assimilatur deo in trib⁹ xxv
Induratõis triplex est causa .ij.
Incipientes.proficientes.⁊ perfecti signantur p triticum x.
Indigne communicantium tria stẽ genera.sermone xvij.
Indigne communicãtes tria mala incurrunt xvij.⁊.xviij
Indignaz commnnionem tria causant.sermone xviij.

Tabula

Indigne cōmunicantium tres sunt plage.sermone xviij.
Ipocrite propter indignā ꝯmunionem triplex malum incurrūt xvij
Malorum nō communicantiū triplex est species.sermone xx.
Mādūcatur corpus christi sed nō minuitur.sermone xiiij.
Manducantiū corpus xp̄i spūaliter triplex est genus .xix.
Manducatiōis spiritualis triplex est vtilitas xix.
Memoriā christi habere debemus propter tria.ser. j.
Memoriam dei nō habēs tria mala incurrit. ij.
Memoria dei propter tria est habenda. ij.
Memoria passionis domī ad tria valet ij.
Meritū fidei est triplex vij.
Mirabilia que fiūt in sacramento
Mortaliter peccans tria bona perdit.sermone xxxi
Mutat̄ vna res in aliam tripl'r.scz naturaliter.arte.ꝛ gratia ij.
Occultare debemus elemosynam orōnem.ꝛ ieiunium viij.
Obstinationem in peccatis faciūt tria.sermone xij.
Panis mutatur in corpus christi ꝛ eius accidentia manent xij.
Preparatio ad diem iudicij quantum bonum conferat xx.
Preparatio ad corpus christi digne sumendum xv.ꝛ.xvi.
Presumptuose cōmunicantes triplex malum incurrunt xviij.
Pulcritudo corporis absconditur propter tria viij.
Quare sanguis christi sit effusus ꝓ humano genere xxvij
Quare sanguis xp̄i nō datur cōmunibus sub specie vini xxviij.
Qūo sub tam ꝑua specie panis tā magnum corpus continetur xiij.
Quomodo vno eodēq; momento idem corpus christi sit in multis locis.sermone xiij.
Quomō diuiso sacramēto corpus xp̄i manet indiuisum xiij.
Qūo prepari debemus ad corpus xp̄i digne sumendum xv.ꝛ.xvi
Qūo digne mādūcantes cōuertuntur in manducatum xx.
Remedium triplex contra peccata.sermone xviij.et.xix.
Sacrificia antiquorum erāt insufficientia propter tria p̄.
Sacrificia legalia q̄d valebant cur sunt instituta.q̄d significabāt .iij.
Sacerdotes comparantur triplici vasi.sermone xxix.
Sanguinis xp̄i preciositas xxvij.
Sanguinem christi nō accipiūt cōmunes sub specie vini xxix
Status peccatoruꝫ cōparatur granis ex q̄bus conficit̄ hostia xv.
Sensus nostri falluntur in corpore christi exemplo ysaac vij.
Sub specie panis datur corp⁹ christi multiplici ratione ix.
Triticum est semen nobilissimum proter tria .x.
Triplex malum mundi xix.
Tria genera hominum arguuntur propter sanguinē christi xxxij
Velatum datur corpus christi ꝓpter quattuor vij.
Verbo dei om̄ia facta sunt ij.
Vtilitas seu effectus spūalis manducatōis est triplex. xviij.
Xp̄s sanguinem fudit pro triplicibus hominibus .xxviij.

Operis huius tabula finit feliciter.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF